13 Mart 1987
13. März 1987
Nummer 104
15 GÜNLÜK GAZETE
Redakt.: Moltkestr. 45
4100 Duisburg 1
Tel: 0203/34 03 97
Tlx: 855705 inmed d

Türkiye Postası

F.ALMANYA: 2,50 DM
FRANSA: 7.- FF
BELÇİKA: 50.- BF
HOLLANDA: 3.- G
İNGİLTERE: 70 Pence
DANİMARKA: 10.- KRN
İSVEÇ: 8.- KRN
AVUSTURYA: 20 S
İSVİÇRE: 2,5 Sfr

Postvertriebsstück Gebühr bezahlt 1 H 13 19 D

Askerlik yasa tasarısı Millet Meclisi gündemine gelirken, bedelin indirilmesi için konsolosluklar önünde bedel nöbetleri düzenlendi

Gençler destekleniyor

30 SAAT BEDEL NÖBETİ

Federal Almanya Bedelli Askerlik Girişimi FEBAG **"Askerlik kanununda değişiklik öngören tasarı"**nın Türkiye Büyük Millet Meclisi gündemine gelişi öncesinde 6-7 Mart günleri Düsseldorf, Hamburg, Frankfurt konsoloslukları önünde iki, Münster Konsolosluğu önünde bir günlük uyarı grevi düzenledi. Yine Düsseldorf ve Münster'de basın toplantıları yapıldı.

Eylemi destekleyen örgütler arasında Göçmen, DİBAF-Demokrasi İçin Birlik Avrupa Türkiyeli İşçiler Federasyonu, HDF-Halkçı Devrimci Federasyon, FİDEF-Federal Almanya İşçi Dernekleri Federasyonu, AMGT-Avrupa Milli Görüş Teşkilatları Birliği bulunuyor.

●Yazısı sayfa 5'de

Kürt sorununa gerçekçi bakmak zorunluluğu dayatıyor

Tepkiler artıyor

Hakkari'nin Uludere ilçesi Taşdelen köyünde yapılan katliam sonucu 14 kişinin öldürülmesi üzerine silahlı kuvvetler tarafından başlatılan saldırının Güneydoğu Anadolu'yu da aşarak sınırötesinde de devam etmesi ve 100'e yakın Kürt erkek, kadın ve çocuğun öldürülmesi olayıyla ilgili tepkiler sürüyor.

Çeşitli görüşlerden gazeteci ve siyaset adamı hükümetin 12 Eylül 1980'den sonra oluşturduğu köy koruculuğu müessesesi politikasının iflas ettiği ve ortadan kaldırılması gerektiği fikri üzerinde yoğunlaşırken, diğer yandan da Türkiye'nin Ortadoğu'da devam etmekte olan sıcak savaşın içine çekilmesi tehlikesine dikkat çekiyorlar.

●Yazısı Sayfa 3'de

Sovyetler Birliği'nin yeni fedakarlığı tüm dünyada destekleniyor

"Amerika'nın kabul ettiği her türlü kontrolü biz de kabul ederiz"

Sovyetler Birliği Komünist Partisi Genel Sekreteri Mihail Gorbaçov 28 Şubatta Sovyet televizyonunda orta menzilli atom füzelerinin diğer stratejik silahlardan ayrı olarak azaltılmasını, füzelerin Avru- yumuşama ve silahlanma karşıtlarını büyük bir şaşkınlığa düşürdü.

Füzelerin imhasının denetlenemeyeceği görüşüne karşılık Sovyetler, ABD'nin kendisi için kabul ettiği her türlü denetimi kabul etmeye hazır olduğunu açıkladı.

●Yazısı sayfa 9'da

Türk-İş yurtçapında 2 saatlik işbırakma kararı aldı

Başkanlar Kurulu'nun oy birliği ile aldığı kararın açıklandığı bildiride, hükümetin halk kitleleri aleyhine yürüttüğü politika eleştiriliyor ve kamu sözleşmelerinin grev aşamasına getirilmesinde de hükümetin savsaklayıcı tavrının rol oynadığı açıklanıyor.

●Yazısı Sayfa 8'de

Cesaret lazım

GÜNDEMDE duran memleketimizin en çetin sorunlarından biridir. Öyle bir sorun ki, altmış küsur yıldır çözü-

Cesaret lazım

GÜNDEMDE duran memleketimizin en çetin sorunlarından biridir. Öyle bir sorun ki, altmış küsur yıldır çözülemedi. Çözülemediği için de demokratik, çağdaş bir Türkiye'ye giden yolda en büyük engellerden biri oldu.

BİZLER yurtdışında yaşıyoruz. Bu ülkelerin vatandaşı değiliz, çalışmak, para kazanmak için gelmişiz ve tekrar yurdumuza döneceğimizi söylüyoruz. Yaşadığımız yabancı ülkelerin hepsinde kendi dilimizde konuşmak, okuyup yazmak ve çocuklarımızı anadilimizde eğitmek hakkına sahibiz. Kendi dilimizde gazete okuduğumuzda, radyo dinlediğimizde kimse bizi **"bölücülük yapıyorsun"** diye hapse atmıyor.

TÜRKİYE'DE milyonlarca Kürt yaşıyor. Kürtçe okumak yazmak yasak. Kürtçe konuşmak yasak. Kürt sözünü ağza almak yasak. Yabancı ülkelerde sahip olduğumuz haklara Kürtler binlerce yıldır oturdukları kendi topraklarında sahip değiller. Öteden beri Kürt köylerinde ve şehirlerinde baskının, zulmün en katmerlisi hüküm sürdü. Hele son yedi yıldır sıkıyönetim altında yapmadıklarını bırakmadılar. Kürt bölgelerindeki durumu geçen sene eski bir MIT görevlisi ve emekli albay şöyle tarif etti: **"Ben şunu söylüyorum: Elazığ ve Diyarbakır'dan öteye ne anayasa, ne de hukuk geçmiştir..."** İnsanların bunca zulme sessizce boyun eğmelerini kim isteyebilir?

KÜRTLERİ zorla Türkleştirmek altmış yıldır mümkün olmadı, bundan sonra da mümkün olmayacaktır. Yıllardır bel bağlanan politika iflas etmiştir. Bu gerçek artık Türkiye kamuoyunda bile açıkça söylenmeye başladı.

M.ALİ Birand Milliyet'te **"Bugün karşımızda bir 'Kürt sorunu' vardır. Biz resmen ne kadar 'dağ Türkleri' dersek de diyelim, sorunumuz açıkça Kürt sorunudur"** dedikten sonra **"Kürt sorununu askeri harekatla çözemeyiz"** diyor. Yıllardır Kürt kelimesinin ağza alınmasının yasak olduğu Türkiye'de bu satırların yazılabilmesi bile kamuoyunda resmi politikayla ilgili ciddi kuşkuların doğduğuna işarettir.

İFLAS eden politikada ısrar etmek, ancak bölge halklarını birbirine düşürerek Ortadoğu'da yerleşmek isteyen ABD emperyalizminin çıkarlarına hizmet eder.

İNGİLİZ emperyalizminin meşhur politikası olan **"böl ve yönet"** taktiğini Washington'un Ortadoğu'da nasıl fütursuzca uyguladığını İran-Irak savaşında görmedik mi? Bir yandan Iran'a gizlice silah satarken öte yandan Irak'a casus uydularının çektiği fotoğrafları vererek İran'da bombalanacak hedefleri işaretleyen ABD değil mi? **"ABD' nin çıkarları açısından bu savaşta Irak da, Iran da yenilmelidir!"** diyen Kissinger değil mi?

WASHINGTON'UN bölgemizdeki planlarını uygulayabil-

Arkası 2. sayfada

Türkiye Postası

Partisi Genel Sekreteri Mihail Gorbaçov 28 Şubatta Sovyet televizyonunda orta menzilli atom füzelerinin diğer stratejik silahlardan ayrı olarak azaltılmasını, füzelerin Avrupa'da tümden yokedilmesini önerdikten sonra Cenevre silahsızlanma görüşmelerinde yeni bir umut belirdi. Sovyetler Birliği'nin bu önerisini 2 Mart günü Cenevre 7. tur görüşmelerinde resmen yapması tüm dünyada olumlu karşılandı. Yaklaşık bütün Avrupa başkentlerinde, hatta ABD ve NATO yönetim çevrelerine kadar öneri selamlandı. SSCB'nin dünya barışı için verdiği bu cesurca taviz karşıtlarını büyük bir şaşkınlığa düşürdü.

Füzelerin imhasının denetlenemeyeceği görüşüne karşı Sovyetler Birliği kendi [...] disi için kabul ettiği her türlü denetimi kabul etmeye hazır olduğunu açıkladı.

●Yazısı sayfa 9'da

aşamasına getirilmesinde de hükümetin savsaklayıcı tavrının rol oynadığı açıklanıyor.

●Yazısı Sayfa 8'de

Sovyetler ABD'yi uyarıyor

Sovyetler Birliği'nin Cenevre'deki silahsızlanma önerisinden sonra beliren umutlar ABD'deki militarist çevreler tarafından yokedilmek isteniyor. Sovyet Kuzey Amerika Enstitüsü Başkanı **Arbatov,** Pravda gazetesine verdiği bir demeçte, ABD'nin **SALT-II** Antlaşmasını zedelemeye devam ettiğini ve buna ek olarak roketsavar silah sistemlerini sınırlayan **ABM** Antlaşması'nı da gevşetmeye çalıştığını hatırlattı.

Sovyet Dışişleri Bakanlığı sözcüsü Gerasimov de ABD Savunma Bakanlığı yöneticileri başta olmak üzere ülkede **"orta menzilli nükleer füzelerin savunulması"** için büyük bir çaba başlatıldığını, bu çevrelerin denetlemenin ayrıntılarını içeren hükümler üzerine görüşmeleri çıkmaza sokmak istediklerini açıkladı.

İşverenler 38 saat ve iş süresinin "esnekleştirilmesinde" diretince

35 saat için IG Metall'in uyarı grevleri başladı

Foto: Manfred Scholz

Bu yılki toplu sözleşme görüşmelerinde metal işkolu işverenlerinin IG-Metall'in istemlerini provokatif tekliflerle cevaplandırması üzerine **"barış süresi"** biter bitmez uyarı grevleri başladı. Kuzey Baden Kuzey Württemberg bölgesinde başlayan görüşmelerde metal işçilerinin sendikası 35 saatlik çalışma haftasının gerçekleşmesini, yüzde 5'lik maaş ve ücret zammı ve çıraklara ayda 50 mark zam talep etti. İşverenler ise sadece 38 saatlik çalışma haftasını kabul edebileceklerini, buna karşılık iş süresinin **"esnekleştirileceğini"** ve yüzde 2,7 zam yapabileceklerini açıkladılar.

2 Mart günü başlayan uyarı grevleri giderek ülke çapında yayılmaya devam ediyor. 9 Mart günü yapılan eylemlere 159 işyerinden 33 bin emekçi katıldı. IG-Metall'in düzenlediği yürüyüş ve mitinglere diğer sendikalar da katılıyor. IG Metall diğer taraftan tüm üyelerini fazla mesaileri boykot etmeye çağırdı. Yılda milyarlarca saate varan fazla mesailer yüzünden yeni işyerleri açılamıyor.

Cesaret lazım

Başı 1. sayfada

mek için Ortadoğu halklarını birbirine düşürdüğünü, bu arada Kürt sorunundan da yararlanmak istediğine işaret eden yalnız biz değiliz.

ESKİ Milli Savunma ve Dışişleri Bakanlarından Hasan Esat Işık şöyle diyor: **"ABD hakimiyet kurmak istediği her bölgede olduğu gibi, Ortadoğu'da da güçlü devlet istemez. 'Böl ve yönet' siyasetinin bir sonucu olarak el altında hep bölünme unsurlarını tuttu. ABD'nin Türkiye'ye, İran'a ve Mısır'a bakışı hep böyle oldu. ABD, 'Kürt sorunu'nu da bu çerçevede görüyor. Potansiyel bir bölünme unsuru olarak korumak istiyor."** (10.3.87, Milliyet)

EMEKLİ Amiral Vedii Bilget Cumhuriyet gazetesinde ABD'nin daha 1965 yılında Kürt sorununu Türkiye'yi Ortadoğu'da bir takım maceralara sürüklemek için bir manivela olarak kullanmayı denediğini, ancak bu önerilerin o zaman Genelkurmay tarafından geri çevrildiğini açıkladı.

ABD yirmi yıl önce gizlice yaptığı (ve bir tuzak olduğu anlaşılıp geri çevrilen) önerileri bugün Prof. Aydın Yalçın, emekli Büyükelçi Coşkun Kırca ve Tercüman köşeyazarları aracılığıyla Türkiye kamuoyuna propaganda ettiriyor. Bir yandan ABD Savunma Bakanı Weinberger, **"Türkiye'nin Ortadoğu'ya müdahale etmesi gerekebilir"** derken, öte yandan A.Oktay Güner Tercüman'da Israil'in başka ülkeleri bombardıman edişini örnek almamızı önererek Suriye, Beyrut, Irak demeden saldıralım diyor.

ALTMIŞ yıldır çözümlenemeyen Kürt sorunu ABD'nin Türkiye'ye ve Ortadoğu'ya doğrudan müdahalesi için kullanılmak isteniyor. Bu oyunları boşa çıkarmak için Amerika'nın elinde oyuncak olmak istemeyen Türk-Kürt bütün güçlerin elele vermesi zorunludur.

MEHMET Ali Birand haklı. Kürt sorunu askeri harekatla çözümlenemez. O halde Türk ve Kürt halklarının kardeşçe ve eşit haklara sahip olarak yaşayabilecekleri bir Türkiye'yi hedeflemeliyiz. Türkiye Cumhuriyeti Kürt halkının varlığını tanıyan, ulusal baskıyı yasaklayan, Kürt yurttaşların anayasal hak eşitliğini güvence altına alan, onların kendi dillerinde yayın ve eğitim hakkını kabul eden bir devlet olmalıdır. Bütün bunların başarılabilmesi için de sorunların serbestçe konuşulup tartışılabileceği demokratik bir ortam yaratılmalıdır.

TÜRKİYE çetin sorunlarla karşı karşıya. Yurtseverlik yanlışlara açıkyüreklilikle parmak basmayı ve yeni çıkış yollarını cesaretle aramayı emrediyor.

Türkiye Postası

OKUYUCU POSTASI

Bir söyleşi üzerine

13 Şubat tarihli Türkiye Postası'nda Serpil Eryılmaz'ın yaptığı söyleşiye katılan genç bayanların hemem hemen çoğunluğu anne ve babalarıyla anlaşamadıklarını, onların kendilerini anlayamadıklarını söylüyorlar. Babalarının kendilerini bırakıp geldiklerini, anne ve baba sevgisinden yoksun olarak çocukluklarını bile yaşayamadıklarını belirtmişler.

Böylesi sorunları gençlerin ağzından duymamız faydalıdır. Böylece biz yaşlı kuşağın konu üzerinde daha derinden düşünmemizi ve aradaki pürüzleri gidermemiz konusunda çareler aramamızı sağlayacaktır. Şimdi problemin derinliklerine birazcık olsun inebilmek için kendi kendimize soralım:

-Bu Federal Almanya nasıl bir ülke? Kim yönetiyor?
-İş göçü nedir?
-İşçiler yurt dışına neden çıkıyor?

Bu ve benzeri sorular üzerinde tartışmalıyız. Mutlaka esas sebep yavaş yavaş ortaya çıkacaktır. Esas neden ortaya çıkarılmazsa, soruna çözüm daha da zorlaşır...

Önce biz yaşlı kuşağın, gençlerle tam bir uyum sağlayamadığımız doğrudur. Bu bizim açık yüreklilikle öz eleştirimizdir. Ama meseleyi sadece özeleştiriyle geçiştiremeyiz. Gençlerle tanışabilmek, dertleşebilmek için şunu hemen söylemeliyiz ki; bizler yıllarca önce Anadolu'dan gelirken birlikte sürükleyip getirdiğimiz bir takım noksanlıklarımızı atamadık. Bunlardan bir çırpıda sıyrılmak kolay değildir. Ama çaba göstermek zorundayız.

Bugün yaşlanan ve birinci kuşak yakıştırmasını alan bizler bu el kapılarına, bu kölelik kapılarına kendi gül isteğimizle gelmedik. Bizler buralara gelmeye zorlandık. Gelmiş geçmiş hükümetler bize iş vermedi, bize toprak vermedi, bizlere okuma imkanı tanınmadı. İş bulanımız da kazancıyla doğru dürüst geçinemiyordu. Aile efradımıza daha iyi bir yaşam sağlayabilmek için yurtdışına zorlandık. Sizleri orada bırakıp ta gelmenin ne zor, ne acı olduğunu bizler çok iyi biliyoruz...

İlk anda gelirken sizleri beraber getirme olanaklarımız yoktu. Zaten firmalar da, hükümetler de bunu kabul etmezlerdi.

Ta o zamanlar Ankara veya İstanbul'da Alman irtibat büroları vardı. Çarşıda-pazarda kurbanlık koyun seçer gibi seçtiler bizi. Çırıl çıplak soydular, dişimizden tırnağımıza kadar baktılar bize. Ne onur kırıcıydı o anlar...

Buraya geldiğimizde de doldurdular bizleri sürü misali saçdan yapılmış barakalara. Kazancımız yeterli değildi. Dil bilmiyorduk. Çevremizi tanımıyorduk. Dişimizden tırnağımızdan artırdığımız paraları da memleketteki borçlarımızı biran ödemeye gönderiyorduk. Peyder pey sizleri yavaş yavaş yanımıza almaya başladık. Sizler geldikten sonra seviniyorduk. Tam bir rahat nefes alalım, biraz rahat edelim derken birde bakmışızki yaşlanmışız. Patronun adamları bizleri yaşlıdır diye işyerinin, şurasına burasına sürmeye başladılar. Elimize süpürgeyi tutuşturup, fabrika çöpçüsü yaptılar. Daha sonra da kapı dışarı atıverdiler... Şimdi iş vermiyorlar.

Buraya geldiğimizden beri gelmiş geçmiş Türkiye hükümetleri de kırk haramiler misali elimizdeki üç beş kuruşa göz diktiler. İzine giderken gümrüklerden başlayarak bizleri soymaya başladılar. Daha sonra oğlan çocuklarımızdan askerlik bedeli diye 20 bin mark dayattılar. Daha sonra 102 mark pasaport bedeli diye bir soygun başlattılar...Yani işsiz halimizde bile bize rahat yüzü göstermedi hükümetler. Böylece bizim acı dramımız devam ediyor...anlayabiliyormusunuz bizi?

Bizlerde sizleri anlamaya çalışmak zorundayız. Sizlerinde bizlerin içinde bulunduğu durumu anlamaya çalışmanızı bekliyoruz. Ortak bir çok sorunumuz var. Bu sorunların çözümü de ortaktır. Birlikte hareket etmeliyiz. Bu dejenere olmuş, çoktan kokuşmaya başlamış kapitalist sömürü düzeninin tüm bu sorunların ana kaynağı olduğunu görmeye ve daha derinden anlamaya çalışalım. Bu sorunların çözümünün nerelerde yattığını araştıralım. Sizlerin dile getirdiği gibi yedirmek içirmek nasılki sorunlara çare değilse sadece şikayet etmekte soruna çare değildir. Birlikte hareket edelim, karşılıklı tartışalım, kendi davamız için savaşalım derim. Ne dersiniz?

Hüseyin Kaya/Bad Kreuznach

Daha fazla geç kalmadan

Duyduk ki işçiler greve çıkmış. NETAŞ greve çıkmış. Duyduk ki, DİSK davası mahkumiyetle sonuçlanmış. Duyduk ki, yöneticileri on-onbeş yıla varan cezalar almış...Tüm bunlar duyulurda durulur mu? Sınıf kardeşleri, sınıf kavgasında yalnız koyulur mu? Dedik, dayanışmak gerek, dayanışma örgütlemek gerek. Netaş'lı işçiler için, grevler için başlatalım bir kampanya, gönderelim, gönderilmesini sağlayalım mektup, telgraf, para...Haber saldık kantonlara, başladı kampanya. Bir gün, bir hafta derken ulaştı bir aya. Doğrusu iyi gidiyor kampanya. Makbuzlar çıktı, paralar çıktı ortaya, çeşitli kantondan gelen dayanışma örgütleyen dostlar başladılar anlatmaya...

-Kanton Genève (Cenevre)

-Biz ancak 190.- Sfr. toplayabildik. Ama çalışmalarımız sürecek...

-Lozan,

-Biz, Türkiyelilerden 530.- frank topladık. Ayrıca İsviçreli ilerici kuruluşlara, sendikalara ve partiye sorunu götürdük. Dayanışma göstereceklerini, telgraf çekeceklerini, yayın organlarında yer vereceklerini söylediler. Bir de, Union Syndicale Vaudoise (Vaudoise Sendikalar Birliği) ile ortak bir basın açıklaması yaptık...

-Kanton Neuchatel,

-Biz, Türkiyelilerden 350.- frank topladık. Önümüzdeki günlerde sendikalarla ilişki kurup, bu anlamda bilgilendirme toplantıları yapacağız...

-Sion,

-Biz de Türkiyelilerden toplam 710.- frank topladık. Bunun 90.- frankını Sion'a yakın bir yerleşim yeri olan Argon da Türkiyelilerin gelip oturdukları bir kahveden topladık. Masaları tek tek dolaşıp grevi anlattık. Ayrıca Sion da Sendika...

...pıldığını dinleyelim.

-Biz Türkiyeliler arasında 520.- frank topladık. Dil bilen arkadaşımız olmadığından İsviçrelilere yönelik bir şeyler yapamadık. Madem Lozan sendikaları bu konu ile ilgili yayın organlarında yer verecek, o yazılar çıkınca birer fotokopisini de bize gönderirlerse, İsviçreli kuruluşlara o yazıların yardımıyla çat pat birşeyler anlatırız...

-Gündemin bu maddesi burada bitti. Ama grevler sürüyor, İsviçre Türkiye İşçiler Birliğinin açtığı kampanya sürüyor. Dayanışma yükseliyor.

Bu yazıyı Türkiye Postası'na postalamak için giderken, bugünün gazetesini alayım dedim. Birde ne göreyim, Netaş grevi bitmiş. Otomobil-İş başkanı "Bu iş yerinde grev var" **pankartını asıldığı yerden alırken de** "bu yazıyı indirmiyorum, başka grevlerde tekrar asmak için emanet alıyorum" **demiş.**

Derneğimiz bir yaşında

Maşallahı var çocuk öyle bir gürbüzleştiki gören şaşırıyor. Çok çabaladık çok uğraştık sağlıklı bir bebek olması için kollektif bir şekilde büyütüyoruz onu. Engellemek isteyenler de oluyor, çelme takanda oluyor ama Barış yinede büyüyor yoluna devam ediyor. 20 aralıkta doğum gününü kutladık, emeği geçenler oradaidi gördüler ne durumda olduğunu. Çok şeyler anlatıldı çok şeyler söylendi Barış hakkında. Bu güne kadar nasıl geldik ne emekler sarfettik. Geleceğe ne yapalım nasıl edelim dediler. Ne yaparızda daha sağlıklı götürürüz ileri diye planlar programlar yapıldı, öneriler verildi, uzun uzun tartışıldı.

Evet Barış futbol, tiyatro, folklör ve müzik grubuyla tam bir yaşında. Kolay gelinmedi bu günlere kolay gidilmeyecek ileriye. Tüm emeği geçenler bunu daha da yakından öğrendiler. Ama bir gerçek var şartlar ne olursa olsun barış büyüyecek yoluna devam edecek. Az yol katetmedik. Futbol grubu eksiksiz sezonu tamamladı. Hemde üst sıralarda bir yere oturarak. Grubunda şampiyonluğu ise kol payı kaçırdı. Folklörü tek bir ekip haline geldi sayısız gösteri yaptı. Tiyatrosu ise çeşitli yerlerde tam sekiz gösteri yaptı. Müziği ise düğünlerden gecelere kadar yerli ve yabancı olmak üzere birçok program yaptı. Folklörle müzik grubunun son gösterisi ise anlatılacak gibi değil tam hedefe isabet, on ikiden vurdu. Amacımız eksikliklerimize rağmen hep ileriye daha ileriye. Tüm alanlara yeni yeni kadrolar çıkıyor. Barış ta inadına kapıyı sonuna kadar açık tutuyor. Barışa diyorum soğuk alırsın nezle olursun, sonra hasta falan olursan emeğimizde boşa gider diyorum ama beni dinlemiyor ki. Birde diyorki ne kadar kapalı kapı varsa açacağız ki halkımız gelsin görsün kimin ne olduğunu daha yakından tanı...

Türkiye Postası Abone Fişi

ermiş yerler

emrediyor.

Türkiye Postası

dık. Bizler buralara gelmeye zorlandık. Gelmiş geçmiş hükümetler bize iş vermedi, bize toprak vermedi, bizlere okuma imkanı

ladılar anlatmaya...

-Kanton Genève (Cenevre)

-Biz ancak 190.- Sfr. toplayabildik. Ama çalışmalarımız

lam 710.- frank topladık. Bunun 90.- frankını Sion'a yakın bir yerleşim yeri olan Argon da Türkiyelilerin gelip oturdukları bir kahveden topladık. Masaları tek tek dolaşıp grevi anlattık. Ayrıca Sion da Sendikalar Birliğine gidip grevle ilgili bilgi verdik. Devletin grev kırıcı tutumunu sergiledik. Bunun üzerine, sendika yetkilileri, grev kırıcılığını kınayan içerikde bir telgraf başbakana, dayanışma anlamında bir telgraf da Otomobil-İş sendikasına çekeceklerini söylediler...

-Bir de Fribourg'ta neler ya-

grevi bitmiş. Otomobil-İş başkanı "Bu iş yerinde grev var" **pankartını asıldığı yerden alırken de** "bu yazıyı indirmiyorum, başka grevlerde tekrar asmak için emanet alıyorum" **demiş. Biz de- İsviçre frankını başka grevler için göndermiş olalım. Bir de payımıza düşen dersi alalım. Daha hızlı, daha etkin dayanışma örgütleyelim: grevlerle, tutuklu yakınlarıyla, tutuklularla, dayanışmamız gereken herkesle dayanışmak için. Daha fazla geç kalmadan..**

İsviçre'den bir okur

ra hasta falan olursan emeğimizde boşa gider diyorum ama beni dinlemiyor ki. Birde diyorki ne kadar kapalı kapı varsa açacağız ki halkımız gelsin görsün kimin ne olduğunu daha yakından tanısın diyor. Barışın bin bir türlü hüneri var Isveç makamları bile tanıyor. Onlar bile barış deyip duruyorlar.

Geçen gün yıllık kirası 65 bin kron olan bir ev vermişler, ama Barış sen çok çalışkan hünerli birisin kışta yaklaştı bundan sonra artık burada kal demişler. O da şehrin orta yerinde. Bende şaşırdım. Sonunda dedim bu barış daha çok işler başarır bu gidişle diye.

Bakalım Barış nereye kadar gidecek hep birlikte yaşayıp göreceğiz.

Stockholm'den bir okuyucu

TEMSİLCİLERİMİZE ÖNEMLİ DUYURU

Gazetemize yollanacak paralar gazetemiz adresine değil, aşağıdaki banka hesabımıza gönderilmelidir. Banka hesabımız **Verein für Völkerverständigung und Solidarität e.V., Konto-Nr.: 219004090 BLZ 350 500 00, Sparkasse Duisburg.**

BULMACA

SOLDAN SAGA: 1. (1917-1986) Geçtiğimiz kasım ayının 11'inde yitirmiş olduğumuz, Türk edebiyatının büyük ustalarından, değerli bir öykücümüzün adı soyadı, 2. Genellikle kilise ve benzeri yerlerde bulunan kutsal resim ya da gravürlere denir - Ilgilendiren, ilişkin, 3. (Tersi) Yaşlı, koca, ihtiyar veya bir tarikat ya da sanatın ilk kurucusu - Federal Almanya'da ve Avusturya'da hükümet başkanlarına denir, 4. Muğla'nın bir ilçesi - Nadir bulunan anlamına da gelen bir erkek adı, 5. Alfabemizde bir harfin okunuşu - (Tersi) Ay (Eski dil), 6. Çeşitli dış etkilerden eli korumak için giyilen el giysisi - Bizmutun simgesi, 7. Irlanda Kurtuluş Ordusu örgütünü belirleyen harfler - Mikroskopla incelenecek maddelerin üzerine konulduğu dar ve uzun cam parçası - Üst üste konulmuş şeylerin her biri, 8. Yunan mitolojisinde aşk tanrısı - Yobazlık derecesinde milliyetçi olan kimse, 9. Aynı tarikattan olan kişilerin toplanıp ayin yaptıkları yer - Bir tropikal iklim meyvesi, 10. Bir iyelik eki veya işaret, iz - Genellikle Doğu Anadolu'da kullanılan bir tür küçük zurna.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1												■
2						■		■	■			
3				■								
4				■						■	■	
5			■		■		■					
6		■								■		
7	■				■				■			
8					■	■						■
9						■						
10			■								■	

YUKARIDAN AŞAGIYA: 1. Bakır ve alüminyumlu hidrofosfattan oluşan mavi ya da yeşilimtrak renkli bir taş veya bir bayan adı - Eski Anadolu uygarlıklarından biri, 2. Bir bayan adı - Cennet, 3. Artvin'in bir ilçesi - (Tersi) Asya'da kuzey ve güney olmak üzere ikiye ayrılmış olan bir ülke, 4. Rodonun simgesi - Amerika'da bulunan eyaletlerden kuzey kutup bölgesine en yakın olanı, 5. Yedirip içirme, besleme - Rütbesiz asker, 6. Atlas Okyanusunda bulunan bir takımada grubu, 7. Dünya işlerine önem vermeyen, kalender kişi - Yırtıcı bir kürk hayvanı, 8. Merasim, ihtiram, 9. Eski yapı ya da şehir kalıntısı, harabe - Şaşkınlık veya öfke ifade eden bir ünlem, 10. Uğur sayılır - Bazı hayvanların derilerine yerleşip asalak olarak yaşayan böceklerin genel adı, 11. Havada buğu durumunda iken gecenin serinliğiyle yerde ve bitkilerde toplanan küçük su damlaları - Kastamonu'nun Karadeniz kıyısında bulunan şirin ve turistik bir ilçesi, 12. Eleştiri - Müzikte bir nota.

GEÇEN SAYIDAKI BULMACANIN ÇÖZÜMÜ

SOLDAN SAGA: 1. Baştürk - Fava, 2. Uranyum - Aşar, 3. Kaktür - Asu, 4. Aba - Bandırma, 5. La - Aile, 6. Enderun - Şu, 7. Akaret - Lut, 8. Ulvi - Ur - Tl, 9. niaL - Kibar, 10. Frak - namtaK.

YUKARIDAN AŞAGIYA: 1. Bukalemun, 2. Araban - Lif, 3. Şaka - Davar, 4. Tnt - Tekila, 5. üyüB - Ra, 6. rusA - uroK, 7. Km - Nane - In, 8. Adi - Tuba, 9. Fasıla - Ram, 10. Aşure - rT, 11. vA - Şut, 12. Arnavutluk.

Türkiye Postası: 15 günde bir çıkar **Herausgeber:** Vereinigung für Völkerverständigung und Solidarität e.V. Donaustr. 1, 1000 Berlin 44 **Verantwortlicher Redakteur:** A. Söylemezoğlu **Anschrift der Redaktion:** 4100 Duisburg 1, Moltkestr. 45 Tel: (0203) 340397 **Herstellung:** Infomedia, 4100 Duisburg 1, Moltkestr. 45 **Druck:** Druckhaus WAZ GmbH & Co. Betriebs KG - 4300 Essen 1, **Banka Hesabı:** Vereinigung für Völkerverständigung und Solidarität, Konto-Nr. 219-004090, BLZ 350 500 00 Sparkasse Duisburg-Kaiserberg **Abone Koşulları:** Federal Almanya ve Berlin'de 6 aylık (12 sayı) 30 DM, 1 yıllık (24 sayı) 60 DM. **Temsilciler: Fransa-Paris** Tel: 1-42597402 **İsviçre** Tel: 21- 335691 **Hollanda-Den Haag** Tel: 070-890 336 **İngiltere-Londra** Tel: 01-8816514 **Danimarka-Kopenhag** Tel: 01-707506 **Isveç-Stockholm** Tel: 08-7401941

Kürt sorununa daha gerçekçi bakmak zorunluluğu dayatıyor

Sınırötesi operasyonuna karşı tepkiler artıyor

Hakkari'nin Uludere ilçesine bağlı Taşdelen köyünde 9'u kadın 14 kişinin öldürülmesi bahane edilerek Kürdistan'da sürdürülen operasyonlar ve sınırötesine taşan saldırılar kamuoyuna da yansıyarak gazetelerin birinci haberi olma özelliğini koruyor. Kürdistan'da süren bu yoğun baskılarla ilgili çok geniş çevreler çeşitli görüşler ileri sürdüler. Sınırötesi operasyonuna karşı dile gelen tepkilerin ve Türkiye'nin bu eylemle içine çekilmek istenen tehlikeye işaret eden görüşleri gazetemizin sayfalarına aktarmaya çalıştık.

Hakkari'nin Uludere ilçesine bağlı Taşdelen köyünde 9'u kadın 14 kişi yapılan bir baskın sonucu öldü. 6 kişi de yaralandı. Bu kanlı olayın hemen ardından 4 Mart sabahı Malatya ve Diyarbakır askeri havaalanlarından iki kez kalkış yapan savaş uçakları, Irak sınırını da aşarak bölgeyi bombaladı. Sivil Kürt halkı üzerine çoluk çocuk, kadın demeden bomba yağdıran savaş uçakları 100'ü aşkın Kürt kadın, erkek veçocuğun ölümüne sebep oldu.

Mardin'in Nusaybin ilçesine bağlı bir köyde 9 Mart günü 4'ü çocuk olmak üzere 9 kişi öldürüldü. İki kişi yaralandı.

Katliamı kim yaptı?

Hakkari'nin Taşdelen köyünde 14 kişinin ölümü ile ilgili gazeteler bu saldırının PKK adlı bir örgüt tarafından yapıldığını açıkladılar. Bu konuda suçlama yapılırken, yetkililer bu yönde bir delil göstermediler. Diğer yandan ise köylüler olay tanığı olarak, katliamı şöyle anlattılar: **"O gün elektrikler sabahtan itibaren kesilip durdu, sonra akşam 7 sularında bir daha kesildi. Saat 17'de eşkiyalar geldiler. Köyde 3 eve karakol kurdular, muhtarı ve imamı çağırarak korucuları istediler. Tıpkı asker gibiydiler. Ayaklarındaki postallarına kıyafetlerine traşlarına ellerinde taşıdıkları seyyar dipçikli G-5 piyade tüfeğine kadar herşeyleri asker gibiydi."**

TKP Merkez Komitesi bildirisi

Hükümet ve Genelkurmay, 4 Mart 1987 tarihinde hava kuvvetlerine bağlı uçaklarla, Irak toprakları içindeki Kürt yerleşim bölgelerini ağır bir şekilde bombalamıştır. Yüzlerce ölü ve yararlı var. Şimdi kara kuvvetleri bölgeye yığınak yapıyor ve saldırıya hazırlanıyor.

Türkiye topraklarında ve komşu Irak topraklarında yaşayan masum Kürt kadın, erkek ve çocuklarının kırımına ve savaşın sürdüğü bölgede tehlikeli bir şekilde gerginliğin artmasına yol açan askeri harekat derhal son bulmalıdır.

Hiçbir bahane, masum Kürt halkına karşı bu barbarca saldırıyı haklı gösteremez. Bu kırım Türk ulusunun alnına kara bir leke sürülmek isteniyor.

Hükümet son kanlı olayları 30 uçaklık filoyla girişilen bombardıman hareketinin gerekçesi olarak ileriye sürmüştür. Gerçekte bütün bu olaylardan ve dökülen kanlardan birinci derecede sorumlu olan hükümettir, sıkıyönetim makamlarıdır. Köy korucuları adı altında sorumsuz kimseleri silahlandıranlar, Türkiye Kürdistanı'nda kanlı olayları adeta bilinç-

Resimde Kürdistan'da operasyonlara katılan özel vurucu tim elemanı polisler görülüyor. Bu özel tim mensupları bazen Arap bazen Kürt kıyafetlerine bürünerek operasyonlara katılıyorlar.

Bir diğer köylü ise yaşadıklarını şöyle dile getiriyordu: **"Bir subay gelmiş evimizi yakmış gitmiş. Bu botu, bu elbiseyi bu G-3'ü kim vermiş. Bu gücü nerden almışlar."**

Taşdelen köylüleri saldırının askerler tarafından yapıldığını dile getiriyorlar. Bu katliam olayı karanlıktadır. Bu olayı ne PKK yaptı ne de yapmadı denebilir.

Hatırlatalım. Bundan tam bir yıl önce anarşist kılığındaki polislerin yaptığı eylemler TBMM kürsülerine kadar getirilmişti. O dönem MDP Genel Başkan Yardımcısı **Mehmet Kocabaş**'ın TBMM'ye verdiği önerge belleklerdedir.

Mehmet Kocabaş Elazığ Emniyet Müdürlüğü'ne bağlı bir polis ekibinin terörist ve anarşist kılığına girerek Palu ve Bingöl köylerinde köy korucuları ile silahlı çatışmaya girdiğini, Bingöl'ün Dikmen Gökçekanat köylerinde olaylara sebebiyet verdiğini açıklayarak, köy muhtarı **Mustafa Çakas**'ı öldüren **"bölücü anarşist"** kılığındaki polis timi hakkında ne gibi işlemler yapıldığını sormuştu. (11.4.1986 T. Postası)

Yine belleklerdedir. Kürt halkına karşı sürdürülen baskı ve işkenceleri yerinde inceleyerek meclis gündemine ve Türkiye kamuoyunun bilgisine sunan SHP milletvekilleri **Fikri Sağlar** ve **Cüneyt Canver** bu nedenle ölümle tehdit edilmiş, **Cüneyt Canver**'i susturmak için dokunulmazlığının kaldırılması istemi tehdit unsuru olarak kullanılmıştı.

Kaldı ki bugüne kadar Kürdistan'da olan olaylarla ilgili haberler hep tek yanlı ve saptırılarak verildi. Yine hatırlardadır, işkencede öldürülen insanlarla ilgili sıkıyönetim komutanları yalan açıklamalarda bulundular. Bütün bu nedenlerle

Köy korucuları kin ve intikam yemini ediyor

27 Şubat tarihli Tercüman gazetesinde **"Mezar başında intikam yemini"** başlıklı yazıda intikam andı içen, kin ve ölüm kusan köy korucularının haberini okuyanlar, köy koruculuğu müessesesinin ne denli tehlikeli boyutlara ulaştığını ve Kürdistan'daki olaylarda köy korucularının kışkırtıcı olarak nasıl kullanıldığını görebilirler.

12 Eylül'den sonra başlatılan Güneş operasyonu ile birlikte sivilleri köy korucusu adı altında silahlandırarak Kürt halkının üzerine süren, insanları birbirine kırdıran Evren-Özal rejimi Güneydoğu'da yaşanan tüm kanlı olayların tek sorumlusudur. Köy koruculuğuna tepkiler çeşitli çevrelerce de dile getiriliyor.

Diyarbakır SHP ilçesine başvuran Diçle ilçesinin Kırkpınar köylüleri, köylerine bir süre önce yerleşen güvenlik görevlilerinin köy halkını toplu işkenceden geçirdiklerini, köye giriş ve çıkışların yasaklandığını ve olayların asıl sorumlularının köy koruculuğu yap-

Olaylarla ilgili olarak Yeni Gündem dergisi 1-7 Mart tarihli 52. sayısında Kürdistan'daki olayları ve köy korucularının durumunu **"Doğuda yangına körükle gitme politikası"** başlıkları ile verdi.

DYP Genel Başkanı **Hüsamettin Cindoruk** Yeni Gündem dergisine köy koruculuğu üzerine **"Köy koruculuğu devletin tarifine sığmaz. Devlet Batı'daki köyü ve köylüyü nasıl koruyorsa Doğu'daki köyü ve köylüyü de aynı yöntemlerle korumak zorundadır. ...Bu korumayı devredemez, bir başkasına bırakamaz bu konuda hele ücret vermek suretiyle bir mükellefiyet yükleyemez."** diyor.

Rahşan Ecevit 25 Şubat tarihli Cumhuriyet gazetesinde koruculuk sisteminin yarar değil zarar verdiğini belirterek son olaylarla ilgili görüşlerini şöyle açıkladı **"Son zamanlarda Güneydoğu bölgemizde sıklaşan dış kaynaklı saldırılar, bazı yabancı güçlerin 'Türkiye'yi Irak'ta askeri harekata kışkırtma tertiplerinin bir parçası olabilir. Böylece Türkiye'nin Ortadoğu'da tehlikeli maceralara sürüklenmesini isteyen-**

Hükümet son kanlı olayları 30 uçaklık filoyla girişilen bombardıman hareketinin gerekçesi olarak ileriye sürmüştür. Gerçekte bütün bu olaylardan ve dökülen kanlardan birinci derecede sorumlu olan hükümettir, sıkıyönetim makamlarıdır. Köy korucuları adı altında sorumsuz kimseleri silahlandıranlar, Türkiye Kürdistanı'nda kanlı olayları adeta bilinçli olarak kışkırtıyorlar. Milyonlarca Kürt köylüsü hükümetin ve Genelkurmay çevrelerinin açıkladığı göç planı karşısında büyük bir huzursuzluk içindedir. Özellikle darbeden bu yana Türkiye Kürdistanı'nda yürütülen amansız devlet terörü Kürt ulusal sorununu çok daha fazla keskinleştirmiştir.

Son askeri operasyon, bundan öncekiler gibi Kürt ulusal sorununun adil, demokratik ve barışçıl çözümünün zorunluluğunu kanıtlama dışında hiçbir sorunu çözmeyecek, tersine daha da derinleştirecektir.

Şovenist ve militarist kampanyanın baskısı altında kalan barış ve demokrasi yanlısı güçlerin dikkatini şu noktaya çekmek istiyoruz: Bugün hükümetin sınırötesi askeri operasyonlarına, **"terörü"** önleyeceği gerekçesiyle destek vermek, yarın, aynı gerekçeyle ABD'nin topraklarımızdaki üslerinde, komşu devletlere yönelteceği saldırılar karşısında boyun eğmeğe yol açabilir. Öteden beri basında Amerikancı çevrelerce heveslendirilen, Israilvari cezalandırma politikası, bölgede barışı sağlama ve istikrarsızlığa son verme çabalarına karşıdır ve doğrudan doğruya Türkiye'nin ulusal güvenliğini tehdit edici sonuçlar doğurmaktadır.

Biz şunu da özellikle vurgulamak istiyoruz: Her ne sebeple olursa olsun, silahlı kuvvetleri sınır ötesinde kullanma kararı parlamento ve halktan gizli alınamaz. Ve böylesi oldu bittilerin sonradan parlamentoya dayatılması, muhalefetin de sorumluluğunu ortadan kaldırmaz.

Ve nihayet, şu da açık bir gerçektir: Kürt halkına karşı şovenist kampanyaların yürütüldüğü; sınırötesi askeri operasyonların militarizmi kışkırttığı koşullarda demokrasiye geçiş tehlikelerle yüzyüzedir. Dışpolitikada militarizme boyun eğmek, yalnız ve yalnızca iç politikada militarizmi güçlendirir. Tersi de doğrudur.

Son askeri harekatın taşıdığı tehlike ABD'nin Türkiye'yi bölgede serüvene sürükleme yönündeki baskıları hesaba katılmadan anlaşılamaz. SİA Anlaşmasının imzalanmasından bu yana, ABD Savunma Bakanı Weinberger'in, Irak-İran Savaşı nedeniyle Türkiye'nin bölgeye müdahale etme durumunda kalabileceği yolundaki açıklamaları sık sık yineleniyor.

Resmi çevrelerin bütün yalanlamalarına rağmen, Kerkük ve Musul'u yutma planları, ülkemizdeki en saldırgan, militarist maceracı çevreler tarafından artan ölçüde öne sürülüyor. Son askeri operasyon, bu çevrelerin Türkiye'yi Musul-Kerkük macerasına itme planlarının hiç de gerçek dışı olmadığını, gergin durumun maceracıları yüreklendirdiğini bir kere daha görmeye olanak veriyor.

Hangi nedenlere dayanırsa dayansın, bölgemizdeki bütün askeri çatışmalar, halklararasındaki anlaşmazlık ve ayrılıklar, ABD'nin bölgeye doğrudan doğruya müdahalesi için koşulları olgunlaştırıyor. Son askeri operasyon, bölgedeki durumu daha da karmaşıklaştırıp, gerginleştirerek, Pentagon'un planlarına hizmet ediyor. Türkiye kendi iradesi dışında bir savaşa sürüklenme tehlikesiyle karşı karşıya bulunuyor.

Kürt halkının barbarca kırımına ve savaş tehlikesine karşı,

Türk ulusal güçleri, Kürt ulusal güçleri, kısaca tüm ulusal güçler birleşmelidirler.

- Askeri birlikler geri çekilmeli,
- Kürt köylülerinin zorla göç ettirilmesi önlenmeli,
- Köy korucuları dağıtılmalı,
- Sıkıyönetim kaldırılmalı,
- İrak-Iran Savaşına Türkiye'nin karıştırılmayacağı, ve başka devletlerin topraklarında Türkiye'nin gözü olmadığı açıklanmalıdır.

5 Mart 1987

Türkiye Komünist Parti Merkez Komitesi

Resimde Kürdistan'da operasyonlara katılan özel vurucu tim elemanı polisler görülüyor. Bu özel tim mensupları bazen Arap bazen Kürt kıyafetlerine bürünerek operasyonlara katılıyorlar. (9 Mart Milliyet)

tan'da olan olaylarla ilgili haberler hep tek yanlı ve saptırılarak verildi. Yine hatırlardadır, işkencede öldürülen insanlarla ilgili sıkıyönetim komutanları yalan açıklamalarda bulundular. Bütün bu nedenlerle bu katliam olayı karanlıktadır.

yor.

Diyarbakır SHP ilçesine başvuran Diçle ilçesinin Kırkpınar köylüleri, köylerine bir süre önce yerleşen güvenlik görevlilerinin köy halkını toplu işkenceden geçirdiklerini, köye giriş ve çıkışların yasaklandığını ve olayların asıl sorumlularının köy koruculuğu yapmakta olan kişiler olduğunu bildirdiler.

belirterek son olaylarla ilgili görüşlerini şöyle açıkladı **"Son zamanlarda Güneydoğu bölgemizde sıklaşan dış kaynaklı saldırılar, bazı yabancı güçlerin Türkiye'yi Irak'ta askeri harekata kışkırtma tertiplerinin bir parçası olabilir. Böylece Türkiye'nin Ortadoğu'da tehlikeli maceralara sürüklenmesini isteyenler bulunabilir."**

...TEPKİLER...TEPKİLER...TEPKİLER...TEPKİLER...TEPKİLER...TEPKİLER...TEPKİLER...TEPKİLER...TEPKİLER...TEPKİLER...TEPKİLER...

İhsan Sabri Çağlayangil (25 Şubat Milliyet)

Bu tür operasyonlar maceracı bir davranıştır.

Hasan Esat Işık (22 Ocak Milliyet)

Batı, Türkiye'yi Islam ülkeleri arasındaki savaşın içine sokarak kullanmak istiyor.

Teoman Erel (3 Şubat Milliyet)

Kerkük ve Musul'u işgale zorlanıyoruz" başlıklı yazısı ile Türkiyenin içine çekilmek istenen tehlikeyi şöyle dile getiriyor.

Kimisi 'Müdahaleye mecburuz diyor', kimi de 'Aman ateşe dalmayalım' diye titizlik gösteriyor. Şimdilik kıyısından köşesinden uzmanlar fikir söylüyor. Basınımızda emekli büyükelçiler, emekli generaller tartışıyor. Acaba bu meselelerin kamuoyuna mal edilmesi, tartışılması savaşa girildikten sonraya mı bırakılmalı? ...Bir haftaya kadar Antalya'ya 6. filoya bağlı bir savaş gemisi gelecek, Incirlik üssünde yığınak var. Ağrı'da kış tatbikatı, Kıbrıs'taki Dikelya üssünde Amerikan kuvvetleri. Iran yetkilileri daha yüksek düzeyde ülkemize geliyorlar. Bunlardan birisi Başbakanımızla 'Saddamın yıkılmasından sonraki Irak' hakkında konuştuğunu açıklayıp bizim suskun dışişlerini zorkoşuyor. Ama kamuoyumuz gelişmelerden haberdar değil meclisimiz ve basınımız savaş ihtimalini yeterince konuşmuyor.

Vedii Bilget Emekli Amiral (24 Şubat Cumhuriyet)

1965 yılında ABD'nin dönemin başbakanının ağzını aradığı ve Iran-Irak-Türkiye Kürtlerini içeren ve Türkiye'ye bağlanacak federal bir cumhuriyetten, bunun ekonomik yararlarından dem vurduğu, başbakanın da Genelkurmaydaki bir birifingte bu konudan söz açtığı hala askersel belleklerdedir.... Türkiye dışında yakılan ateşler sınırlarımızı ısıtırken, bu eski ABD önerisi Musul-Kerkük özendirmesi ile yeniden canlandırılmaya çalışılmakta, çeşitli kesimlerin ağızları aranmaktadır.

Kısacası Kerkük-Musul tuzağına düşmemek, mutlak militarizmi yetkinlikle yadsımak olacaktır.

İngiliz BBC Radyosu (7 Mart Hürriyet)

Türkiye bir yandan Kerkük ve Musul petrol bölgelerini ele geçirme denemesi yapıyor, diğer yandan da Kerkük'e girdiği zaman süper güçlerin tepkilerinin ne olabileceğini ölçmeye çalışıyor.

Bülent Ecevit Nokta dergisinin 8 Mart tarihli sayısında Güneydoğu Anadolu ile ilgili Nokta muhabirinin sorularını yanıtlarken şöyle dedi.

..Belki de bu saldırıların ardında ayrılıkçılığın bölücülüğün dışında bazı etkenler aramak veya en azından böyle bir olasılığı da gözönünde tutmak uygun olur. Benim aklıma iki olası etken geliyor. 1) Bazı dış güçler bu kışkırtmalarla Türkiyeyi sınır ötesi bir takım operasyonlara zorlamak ve o yoldan Ortadoğu'nun karmaşık konuları içine çekerek kendi amaçları doğrultusunda kullanmak istiyor olabilirler 2) Bazı dış güçler Türkiye'de demokrasinin yeniden işlerlik kazanmasını ve bunun başka Ortadoğu ülkeleri halklarına örnek olmasını istemedikleri için Türkiye'nin demokrasiye dönüşünü engellemek istiyor olabilirler.

Ecevit, bu güçleri somutlayabilir misiniz? sorusu üzerine şöyle dedi:

Türkiye'yi Ortadoğu'daki bazı harekatlarda kullanmak isteyebilecekler bellidir. Onun dışında bildiğiniz gibi bütün Ortadoğu ülkeleri çağdışı dikta rejimleriyle yönetilmektedir ve o ülkelerin egemen güçleri kendi iktidarlarını ve çıkarlarını çağdışı rejimlerin sürmesine bağlamışlardır. Dolayısıyla Türkiye'de çağdaş demokrasinin işlerlik kazanması ve kökleşmesi bu gibi çevrelerin gözünde **"kötü bir örnek"** sayılabilir.

M.Ali Birand, (4 Mart Milliyet) Kürt sorununu askeri harekatla çözemeyiz başlıklı yazısında şöyle diyor:

Kürt sorunu, bölgesel ve sosyal, ekonomik, politik bir sorundur. Basit bir eşkiyalık olayı değildir. Eğer Kürt sorununun bugünkü boyutlarının dışına taşmasını istemiyorsak... Eğer, Türk Silahlı Kuvvetleri'ni gereksiz şekilde yaralamaktan kaçınmayı arzuluyorsak... Eğer bölgedeki dengeler ve Iran-Irak ile ilişkilerimizde de tehlikeli yeni gelişmeler istemiyorsak, bu **"askeri çözüm ve askeri dış harekatlar"** politikamızı yeniden bir gözden geçirmemiz gerekmez mi?

...Nihayet, Kürt sorunun bölgemizin önümüzdeki yıllardaki en önemli konusu olacağını düşünerek, silahlı mücadeleden çok, uzun vadeli hareket edip ekonomik, sosyal ve kültürel önemler hazırlamamız ve fazla vakit geçirmeden uygulamaya girmemiz acaba daha akılcı bir yaklaşım sayılmaz mı?

Unutmayalım ki, her şeyden önce bölge halkına kendi kültürleri yanı sıra Türkçe öğretmemiz, eğitimlerini artırmamız, GAP projesi başta olmak üzere ülkenin zenginliklerinden yararlandırmamız gerekir. Sadece köy koruyucularına silah dağıtmak aşiretleri kollamakla bir yere varamayız.

M.Ali Birand (7 Mart, Milliyet) Kürt ayrımcıların arkasında kimler var başlıklı yazısında ise şunları yazıyor:

Bizi asıl kaygılandıran nokta, Güneydoğu'daki olayların "aynlıkçı grupların sürdürdükleri bir kampanyanın" boyutlarını aşmaya başladığını gösteren işaretlerin çoğalması.

Bu konuya ilk defa Bülent Ecevit dikkat çekti. Gerçekten de, dikkat edilirse Kürt gerillalar sık sık bölge halkını vuruyorlar. Mantıken kendi yanlarına çekmeye çalışmaları gereken insanları öldürüyorlar. Gerilla savaşlarında hiç görülmeyen bir yaklaşım.

Diğer ilginç nokta, ellerindeki silahlar ve kaynağın giderek iyileşmesi, bollaşması.

Burada sıralanması biraz güç diğer unsurlar da hesaba katılırsa, ortaya garip bir manzara çıkıyor ve bu insanların ileri sürdükleri açık amaçları ile, gerçek amaçları arasında önemli bir fark doğuyor.

Sanki Türkiye'yi Ortadoğu kargaşasının içine sokabilmek, Iran-Irak savaşındaki "tarafsızlık" politikasını bozup şu veya bu şekilde savaşa bulaştırabilmek, Türkiye içinde yeni çalkantılar yaratabilmek hedefleniyor.

Türkiye'nin Ortadoğu batağına girmesinde ve kargaşaya katılmasında çıkan olan ülkelerin sayıları da oldukça fazla. Zatan maşallahımız var, komşular yönünden bizim kadar talihsiz ülkeye rastlamak biraz güçtür.

Baştürk DİSK'in mal varlığının iadesini istedi

DİSK Genel Başkanı **Abdullah Baştürk,** 12 Eylül'den sonra el konan 350 milyar dolayındaki sendika malvarlığının iadesi için sendikalar yasasının değiştirilmesi istemi ile TBMM'ne çağrıda bulundu. Baştürk Milliyet gazetesine verdiği demeçte **"Parlamentoyu göreve davet ediyorum. Sendikalar yasası değiştirilsin. DİSK'in halen kayyumlarca yönetilen bugünkü değeri 350 milyar dolayındaki mal varlığı geri verilsin"** dedi.

15 Ekim 1981 tarihinde kapatıldıktan sonra malvarlıkları hazineye devredilen CHP ve AP'nin liderleri de bu konuda tepkilerini dile getirdiler. Demirel **"bir gecede mallarımızı gaspetmişlerdir. Ama biz binalar için değil, demokrasi için davacı olacak bir yer arıyoruz"** dedi. B.Ecevit ise **"Atatürk'ün vasiyeti çiğnendi"** derken parti evraklarının kamyonlarla SEKA'ya götürülüp yok edilişine de **vandalizm** olarak nitelendirdi.

TTB yargılanıyor

Türk Tabipler Birliği Merkez Konseyi eski yönetici ve üyesi 21 kişi yasadışı örgüt oluşturmak iddiasıyla İstanbul 2. Ağır Ceza Mahkemesi'nde yargılanıyor.

Barış Derneği'nin 10. kuruluş yılı münasebetiyle

Türkiye barış hareketinin son on yılı

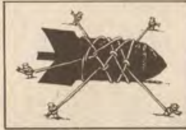
G.Doğan GÖRSEV
(Barış Derneği
Onur Kurulu üyesi)

Bundan on yıl önce Türkiyeli barış savunucuları, Helsinki Nihai Senedi'nin imzalanmasıyla ivme kazanmış olan yumuşama koşullarında, 3.4.1977 günü düzenlenen **"Ülkemizde Barış Hareketinin Birliği"** konulu ulusal konferansta biraraya gelerek Barış Derneği'nin kurulması kararını almış ve barışsever halkımıza bir çağrı yayımlamıştı. Böylece Türkiye'de barış hareketi 27 yıllık bir aradan sonra yeniden yasal örgütüne kavuşmuş oluyordu. Barış Derneği yönetici ve üyeleri dernek adına yaptıkları konuşma ve toplantılarında, yayımlarında olsun, kişisel yazılarında, savunmalarında, davranışlarında olsun, ilk günden beri hep demokrasiye ve demokratik ilkelere bağlılıklarını vurgulu bir şekilde ortaya koymuşlardır.

Baskı ve kısıtlamalar altında genişleyen faaliyetler

Gelgelim Barış Derneği'nin faaliyetleri, sonradan yargılanması sırasında pek çok belgeleriyle ortaya çıktığı gibi, her zaman kuşkulu gözlerle izlendi. Ayrıca çeşitli engellemelerle karşılaştı. Örneğin, daha 1977 yılında, 1 Eylül Dünya Barış Günü dolayısıyla İstanbul'da düzenlenen **"Helsinki Nihai Senedi ve Türkiye"** konulu ulusal konferansa dış ülkelerden çağrılı konukların katılımı hükümetçe yasaklandı. Üstelik, Barış Derneği daha ikinci yılını doldurmadan, ülkenin geniş bir kesiminde ilan edilen sıkıyönetim, onun faaliyetlerini daha da zorlaştırdı.

Bu elverişsiz koşullara rağmen

Barış Derneği'nin yasal faaliyetleri gitgide arttı, ülke dışına kadar genişledi ve ülkede yığınsallaştı. Daha 1977 Ağustosunda, tüm dünyada yürütülen kampanyaya paralel olarak Türkiye'de Barış Derneği'nin öncülüğünde afişlerle, imza kampanyasıyla yürütülen **"Nötron Bombasına Hayır!"** kampanyası on binlerce destekçi bulmuştu. Barış Derneği yöneticilerinin 1980 Ocağında geniş toplumsal kesimlerin ve CHP'li parlamenterler de içlerinde, sağduyulu siyasal akımlar temsilcilerinin de katılımıyla yaptığı genişletilmiş toplantıda yayımladığı **"Sonuç Bildirgesi"** gerek dünyada gerginliğin artmasına ve bunun bölgemizdeki ve ülkemizdeki olası sonuçlarına koyduğu açık teşhislerle, gerekse önerdiği çarelerle tarihsel bir önem taşımaktadır.

Yöneticilerin yargılanması

12 Eylül 1980 askersel darbesinden sonra parlamentonun, sendikaların ve tüm diğer demokratik örgütlerin yanı sıra, Barış Derneği'nin de faaliyetleri durduruldu, 28 yöneticisi tutuklandı ve sıkıyönetim mahkemesinde olağan-dışı **"harp hali hükümleri"**ne göre suçlanıp yargılanmaya başladı. Pek çok yöneticiler hakkında verilen mahkumiyet kararları, Askeri Yargıtayca **"eksik soruşturma"** nedeniyle iki kez bozuldu. Suçlanan yöneticiler, davaya ayrıca katılan 48 sanıkla birlikte hâlâ yargılanıyor.

todan bir türlü geçirilemeyen beş yıllık SIA anlaşma tasarısını kapalı kapılar ardında ve içeriği hakkında açıklama yapmadan imzaladılar.

12 Eylül darbesinden sonra Türkiye'nin komşularıyla ilişkilerine de, gitgide kaygı verici gerginlik egemen oluyor.

Son dönemde kabul edilen, sınır ötesi askersel operasyonlar yasası başlı başına bir kaygı kaynağı oluşturuyor. Sağlık nedeniyle yurt dışında bulunan başbakana vekalet eden bakan: **"Türk Silahlı Kuvvetlerinin Irak topraklarına geçmesi mümkün ve doğru değildir. Bu tür soruları sormak da doğru değildir."** yolunda açıklama yaptıktan sonra (Milliyet, 2.3.1987), Türkiye hava kuvvetlerinin Irak'ta giriştiği bombardıman, açıktır ki, barışçı bir dış politikayla bağdaştırılamaz. Nitekim bu operasyonlara gerek komşu İran'dan, gerekse Avrupa parlamenterlerinden hemen sert tepkiler gelmiştir.

ABD'nin uzayın askerselleştirilmesine ilişkin SDI projesini Türkiye'nin desteklemesi konusunda, çeşitli politik güçlerin Uluslararası Barış Yılı'nda yığınsal bir katılımla onayladıkları bir ortak çağrıdaki saptamalar çok düşündürücüdür. 15 Kasım 1986 günü Düsseldorf'ta değişik siyasal eğilimlerden yaklaşık bin kişinin katıldığı barış toplantısında oybirliğiyle benimsenen bu ortak çağrıda şöyle deniyor:

"Ne yazık ki ABD'nin bu çılgınca girişimini (SDI Projesi) destekleyen sayılı birkaç ülke arasında Türkiye de bulunmaktadır. İçerde insan haklarına düşman bugünkü zorbalık rejiminin dışarda bu çılgınca projenin destekçisi olması nereden ileri geliyor? Ulusal güvenliğimizle hiçbir bağı bulunmayan, tam tersine ülkemizin güvenliğini tehlikeye düşüren bu destek, rejimin ABD'ye uyduluk derecesine varmış olan bağımlılığının bir sonucudur.

Mahmut Dikerdem 19 Ocak 1987 günü yapılan duruşmada savunmasını yaparken.

Türkiye barış hareketinin örgütsüz çabaları

Türkiye'deki barış savunucularının Uluslararası Barış Yılı'ndaki sayısız yayınları ve faaliyetleri, barış hareketinin ülkemizdeki canlılığını, içerikçe zenginleştiğini ve düşünsel bakımdan daha da derinleştiğini ortaya koymuştur.

Yine Uluslararası Barış Yılı'nda Ege kıyısındaki 30 bin nüfuslu küçük Dikili kasabasında düzenlenen kültür şenliğinin barış eylemlerini 80 bin katılımcının desteklemiş olması, barış savaşımının ülkemizde kazandığı yığınsallığın bir somut göstergesidir. Aynı şekilde, Konya'da bir bölgenin NATO atış talimleri için ayrılmasına SHP'li ilçe başkanından ve belediye başkanından gelen gözüpek tepkiler de anlamlı bir işaret olmuştur.

Ülkemizde barış hareketinin yasal örgütüne yeniden kavuşması, besbelli ki, ABD'nin ülkemize ve bölgemize dayattığı gerginlik politikasının geriletilmesine, uluslararası güvenlik ve işbirliğinin güçlenmesine olduğu kadar, ülkemizin ulusal çıkarlarının savunulmasına ve ülkemizde insan haklarının saygınlığa kavuşmasına da yardımcı olacaktır.

T.Barış Derneği'nin 10. yılı Bremen'de kutlanıyor

Başında Prof. Server Tanilli'nin bulunduğu, Türkiye Aydınlarıyla Dayanışma Girişimi, T. Barış Derneği'nin 10. kuruluş yıldönümüne rastlayan 3 Nisan 1987 cuma akşamı Bremen kentinde, **"Niederdeutsches Theater"**da (saat 19.00'da başlayacak) bir kutlama gecesi ve 4 Nisan cumartesi günü saat 15.00'de başlayacak) Bremen Üniversitesinde Alman barışçılarının da katıldığı bir açık oturum düzenliyor.

Prof. Tanilli, Aydınlar Girişimi adına, Barış Derneği Genel Başkanı **Mahmut Dikerdem**'e bir mektup yazarak 3 ve 4 Nisan günleri gerçekleştirilecek olan kutlama toplantılarına davet etti. M. Dikerdem yanıtında kutlamadan ve kendisine yapılan davetten memnuniyetini dile getirerek, yurt dışına çıkma olanağı elde edebilirse bizzat katılmak istediğini, bu mümkün olmazsa bir temsilci göndermeye çalışacağını bildirdi.

Türkiye Barış Hareketinin 1950'de kurulan ilk örgütü Türkiye Barışseverler Cemiyeti'nin Başkanı ve Türkiye İşçi Partisi Genel Başkanı Behice Boran'ın kutlama gecesine onur konuğu olarak katılacağı ve bir konuşma yapacağı alınan bilgiler arasında.

Kutlama toplantısına T.Barış Derneği Genel Sekreteri **Enis Coşkun** ve diğer yöneticilerinin yanısıra **H.Oskar Vetter,** (Avrupa Parlamentosu üyesi), **D.Lüderwalt** (papaz) **Prof. K.Liebe Harkart** (Türkolog), **E.Schulz** (avukat) ile Yeşiller milletvekilleri **Gert Bastian** ve **Petra Kelly**'nin katılacağı açıklandı.

ARININ BALI — Süleyman ÜSTÜN

Bir ay bir yılı besler

"Kış geldi demek ki bahar yakın" demiş birisi. Kim demiş, söylemişse bunu, doğrusu ya hoş demiş, güzel demiş ve de tam demiş. Bakın, birdenbire nasıl da delindi, deliniyor kış. Gün döndü bile uzun güne. Güneş şimdi daha yakın bize. Kaç gün görünebilir dersiniz ortalıkta kar? Dondurucu soğukların, sisin, pusun canı cehenneme doğrudur yavaş yavaş.

Aylardan marttayız. Ve kazma-kürek yaktırsa bile, nisana, mayısa, ılık yağmurlara, ısıtan güneşe, yeşeren çimene, cıvıldaşan kuşlara yenik düşecektir mart. Başladı.. çiçekten yana, tomurcuk tomurcuk uç veriyor meyva ağaçları. Bütün bütün yeşilin egemenliğine giriyor doğa; soluk gri uçuyor. Gizliden gizliye meyvaya durmuş dallar.

Marttayız ve demekki iyice yakınımızdadır bahar.

• • •

Hükümet sözcüsü açıklamış, ajanslar duyuruyor, gazeteler yazıyor:

"4 Mart günü, bugün, hava kuvvetlerimize ait 30 savaş uçağı, sınırötesi bir operasyonu gerçekleştirdiler ve Irak topraklarında, önceden belirlenen mevzileri bombaladılar. Sınır üzerinde ve Irak topraklarında yürütülen hava harekatı, Irak hükümetiyle varılan mutabakat neticesinde yapıldı. Operasyon başarıyla sonuçlandı." Ve eklemiş hükümet sözcüsü:

İsveçli psikolog Gunilla Svensson ile bir söyleşi / Osman İKİZ

Çocuğun anadili ne kadar iyi ise

uçağı, sınırötesi bir operasyonu gerçekleştirdiler ve Irak topraklarında, önceden belirlenen mevzileri bombaladılar. Sınır üzerinde ve Irak topraklarında yürütülen hava harekatı, Irak hükümetiyle varılan mutabakat neticesinde yapıldı. Operasyon başarıyla sonuçlandı." Ve eklemiş hükümet sözcüsü:

"Türk devleti güçlüdür, bir avuç eşkiyaya papuç bırakacak ve yılacak değildir."

Bu açıklamaya göre, hava harekatı **"eşkiyaya pabuç bırakmamak"** için yapılmıştır. Doğru mu, inandırıcı mı bu açıklama?

Öyle görünmüyor. Parçaları yanyana getirilince ortaya çıkan resim **"eşkiya resmi"** olmuyor. Bu resim, bir **"savaş provası"** resmi oluyor. Şöyle ki: Prof. Albert Wohlstetter Başkan Reagan'ın **"politik sorunlar ve strateji uzmanı"**dır. Bu uzman daha 1980 yılında aynen:

"Türkiye'nin, Basra Körfezi Bölgesinde etkin bir savunma sisteminin geliştirilmesinde önemli bir rol oynaması gereklidir" diyor. (Survey Dergisi-1980) Aynı uzman 1982'de ve bu kez de İstanbul'da yaptığı bir konuşmasında: **"Doğu Anadolu'yu Amerikan Çevik Kuvvetleri'nin bölgeye müdahalesi için en uygun yer"** olarak gösteriyor. (Resmin birinci parçası)

Hükümet sözcüsü açıklamasında: **"Irak topraklarında yürütülen hava harekatı, Irak hükümetiyle varılan mutabakat neticesinde yapıldı"** diyor.

Büyükelçi Nuri Eren (Hürriyet), Ergun Göze (Tercüman)da yazıyorlar: **"Türkiye ile Irak bölgede ortak egemenlik kurmalıdırlar."** (Resmin ikinci parçası)

15 Ekim 1986 günlü Milliyet Gazetesi haber yazmış. Yeni Forum Dergisi Başyazarı Prof. Aydın Yalçın: **"Bölge bizim bölgemiz... Her yeni hadise, bir takım riskler ortaya çıkarır. Kerkük meselesi, Türkiye açısından, bir anlamda Kıbrıs gibidir... Şartları iyi değerlendirmek gerekir"** diye yazıyor.

Coşkun Kırca da: **"Kıbrıs gibi, şartların tam oluşması gerek"** diyor. (Resmin üçüncü parçası)

Milliyetçi Çalışma Partisi Genel Başkanı Ali Koç: **"Musul'u, Kerkük'ü alalım"** diye bağırıyor. Emekli General Turgut Sunalp: **"Almak vaciptir."** buyuruyor. (Resim tamamlanmıştır.)

* * *

Bir plan gereği baharla beraber provalar başlatılmıştır. Korkarız, belli aralıklarla ve türlü bahanelerle bu saldırılar sürdürülecektir. Bunlarla toplum kışkırtılıyor. Ülkemiz insanı psikolojik olarak bir savaşa hazırlanıyor.

Şakası yok. Güzel ülkemiz bir nükleer savaş yangınında kül edilebilir. İşaretler ciddidir.

* * *

Şapkalarımız başlarımız için gerekli değil şimdi. Önümüzde durmalıdır. Düşünmeliyiz.

Bu durum önlenebilir. İnsanımız kaderini yenebilir. O, bunda yetkindir. Tehlikeleri ve olanakları ona göstermek, onu savaşa hazırlamak gerekiyor. Bu görev bizimdir. İşin ayrımına varan, ülkesini, insanını seven, barıştan ve demokrasiden yana olan herkesindir.

Birbirimize karşı biraz anlayışlı, biraz daha seviyeli, biraz daha güvenli olmamız bize başarının yolunu açacaktır.

Ve biz böyle olmaya zorunluyuzdur. Bizim ilişkilerimiz nitelikçe yeni bir düzeye yükselmek zorundadır. Bu bir görevdir. Ve biz çok çalışkan olmak zorundayızdır. Atı alan Üsküdar'ı geçememelidir. Zamanımız sınırlıdır. Kısa zamanda büyük işler başarmalıyız. Zamanla yarışan dinlenmeyi erteler. Nasıl der Anadolu insanı?

"Gün gelir bir ay bir yılı besler."

* * *

Vietnam'da Amerikalıların bir hava saldırısında bir kolunu yitiren küçük kız ninesine soruyor: **"Ağaçların dalları kesilince baharda yeniden uzuyor neneciğim. Benim kolum da acaba yeniden uzayacak mı?"**

Barış Derneği yöneticileri askeri mahkeme önünde gözüpek, unutulmaz savunmalar yaptılar, halkımızın barış özlemini ve iradesini o güç koşullarda dile getirdiler, kendilerini suçlayanları tarih ve insanlık önünde yargıladılar.

Yasak koyanların yaptıkları

12 Eylül darbesini yapan generaller, o zamana kadar parlamen-

Vatandaşlıktan atılmalara karşı tepkiler sürüyor

Şair Nihat Behram'ın vatandaşlıktan atılmasına karşı tepkiler devam ediyor. Geçtiğimiz günlerde Uluslararası PEN Klüp Genel Sekreteri **Aleksandr Blokh** Fransa Cumhurbaşkanı **François Mitterand** ile Federal Almanya Cumhurbaşkanı **Richard von Weizsäcker**'e birer mektup gönderdi. Blokh'un her iki cumhurbaşkanına gönderdiği mektupta şöyle deniyor.

Böylesi tutumların insan hakları konusunda varılan andlaşmalara ve öncelikle de Fransa, Hollanda, İsveç ve Türkiye arasında Temmuz 1986'da varılan ve bu ülkelerin Avrupa Konseyi'ne verdikleri şikayet mektubunu geri çekmelerine yol açan andlaşmaya aykırı olduğu açıktır. Böylesi girişimler, demokrasi yönündeki gelişmeyi zedeler.

Sayın Cumhurbaşkanı,

Avrupa Konseyi'nin öteki üyeleriyle ve Uluslararası yazar ve aydın kuruluşlarıyla ilişkileri normalleşmeye çaba göstereceğini bildiren Türkiye Hükümetine yönelik her türlü girişimimizden minnettarlık duyacağız."

Çocuğun anadili ne kadar iyi ise İsveççesi de o ölçüde gelişiyor

Avrupa ülkelerinde yaşayan göçmen işçilerin önemli sorunlarından biri de çocukların eğitimi. Küçük yaşta bu ülkelere gelmiş veya buralarda doğmuş çocuklar hem ana dillerini hem de bulundukları ülkenin dilini aynı anda öğrenmek zorunda kalıyorlar. Ancak aileler çocukların dil sorunlarıyla yeterince ilgilenmediği takdirde ana dildeki gelişme yabancı dile göre geri kalabiliyor. Yabancı dili yeterince kavramayamadığı takdirde ise okullarda dersleri izlemede zorluklar çıkabiliyor.

Bu sorunun sağlıklı çözümü için uzmanlar değişik yöntemler konusunda tartışıyor, bu arada bazı uygulamalara geçilmiş bulunuyor. Örneğin **İsveç**'te ana baba isterse çocuğunu daha yuva döneminde Türk çocuklarının bulunduğu gruba sokabiliyor. Gene isterse temel okulun ilk yıllarında da ana dilde eğitim yapan okula verebiliyor. Yürürlükte olan uygulamaya göre temel okulda anadilde eğitime başlayan çocuk ilk yıldan itibaren artan ölçüde İsveççe ders alıyor. Yedinci sınıftan itibaren ise İsveçli çocukların sınıfına katılıyor.

Konu hâla yoğun olarak tartışıldığından 1970'li yıllarda uygulamasına geçilen iki dilli eğitim reformunun hazırlık çalışmalarına katılmış olan ve yabancı öğretmenler için özel kurslar düzenleyen psikolog Gunilla Svensson ile görüştük. Kendisine önce reform hazırlık çalışmalarında hangi görüşleri savunduğunu sorduk.

– Benim görevim göçmen çocuklarının İsveç dilini geliştirebilmelerini destekleyecek modeller bulmaktı. 1969-70 yıllarında hiç kimse iki dilli eğitimin sağlam bir anadil üzerine kurulabileceğinden bahsetmiyordu. İlk düşüncelerim böyleydi; ama çocukların ana diliyle kim ilgilenecekti? Bu yöntemin çocuklara entellektüel, duygusal ve sosyal açılardan yararlı olup olmadığını kim izleyecekti?

Çıkış noktam bu oldu. Küçük bir grup oluşturdum. Yabancı çocukları meslek hayatına İsveçli çocuklarla eşit koşullarda hazırlayacak bir okulun taslağını yaptık. Önerimiz kabul edilmedi. Farklı bir yasa çıktı. Anadil eğitimine katılmak isteğe bağlı oldu. Yasa beş yaşından itibaren her çocuk için haftada iki saatlik anadil eğitimi hakkını tanıdı.

– Ama pratikte sizin önerinize yakın bir uygulama var. Yuvalarda ve temel okulda anadil grupları oluşturuluyor.

– Evet, buna pratik bir çözüm bulundu. Örneğin, haftada iki saat anadil eğitimi hakkı olan yirmi çocuk bir araya gelince bir öğretmenin bir haftalık çalışma saati karşılanıyor. Böylece öğretmen tek tek çocuklarla bir hafta boyunca çalışma yapacağına tüm sınıfla çalışıyor. Anadil grupları böyle oluşturuldu.

– Sizce anadil grupları ideal model mi?

– Amacımız çocukların 10-15 yaş arasında iki dile de egemen olabilmeleri. Çocukların dili nasıl öğrendiklerini ve geliştirdiklerini düşünelim. Çocuklar evde anne ve babadan anadilini duyacak, bu yuvada da devam edecek. Ancak yuvada anadilde görev yapan eğitimcilerin yanısıra İsveçli eğitimciler de bulunacak, onlar da gerektiği zaman çocukla İsveççe konuşacak. Burada dikkat edilmesi gereken nokta çocuğa anadilini daha fazla duyurmaktır. İsveççe ikinci planda kalmalı yoksa bir de bakarsın çocuk altı yaşına gelince anadili gerilemeye başlamış. Üstelik İsveççesi anadiline göre ileridir, ama İsveçli çocuklara göre geridir.

– Bu ne kadar denetlenebilir... Çocuk TV seyrediyor, mahallede İsveçli arkadaşları oluyor, arkadaşlarıyla çevresiyle uyum sağlamak istiyor, bu nedenle İsveççe eğilimi ağır basabiliyor.

– Elbette bunlar söz konusu. Ana babaya çok görev düşüyor. Bu konuda uzun süreli bir deney yaptık. Bir bölgede Finlandiyalı çocukları uzun süre, yuvadan itibaren izledik. Ana babaları evde çocuklarının anadillerinin gelişmesine yardımcı olmaları için uyardık. Bu gruptaki çocukların anadilleri, diğerlerine göre çok ileri düzeyde gelişti. Bu çocuklar temel okulun üçüncü sınıfına da İsveçli çocuklarla beraber ders görmeye başladılar. Hiç bir sorunları olmadı. Yani bir çocuğun anadili ne kadar iyi ise İsveççesi de o ölçüde iyi gelişiyor.

– Yuvalarda anadil gruplarını savunuyorsunuz, peki temel okuldaki eğitim için düşünceleriniz nasıl?

– Bir tek model önermek zor. Çocukların anadillerindeki ve İsveç'deki düzeylerini göz önüne almak gerekiyor. Biz Göteborg'da Süryanilerle şöyle yapıyoruz: Bir sınıfın yarısını İsveçli yarısını Süryani çocuklardan oluşturuyoruz. Eğitim İsveççe yapılıyor. 25 çocuk için iki İsveçli öğretmen bir de süryani dilde yardımcı oluyor.

– Yeni bir dil öğrenmede psikolojik faktörlerin etkisi büyük mü?

– Hem de nasıl. Hemen bir deney aktarayım. Bazı sonuçları elde edebilmek için uzun süreli deneyler yapıyoruz. Gene Finlandiyalı çocuklardan söz edeceğim bu kez bir başka bölgede yaptığımız bir deney bu. Tek dilli Finlandiyalı bir sınıfla bir İsveçli sınıfı ele aldık. Finlandiyalı sınıfın öğretmeni çocuklara İsveç ve İsveçliler hakkında ilgi ve sempati uyandıracak konuşmalara ağırlık verdi. Aynı şekilde İsveçli öğretmen de İsveçli çocuklara Finlandiya ve Finlandiyalılar hakkında olumlu şeyler anlattı. Zamanla bu iki sınıfın çocukları arasında arkadaşlık, yakınlık doğdu. Daha sonraki yıllarda bu Finlandiyalı çocukların diğer yaşıtlarından daha iyi İsveççe öğrendiklerini saptadık.

– Kurslarda yabancı öğretmenlere ne gibi önerilerde bulunuyorsunuz?

– Kültürler arası köprü olmalarını, ana babalara onların duygularını anlayarak yaklaşmalarını. Onlara, çocuklarının bir gün İsveç'te yaşamayı seçebileceklerini uygun bir dille anlatmalarını başka kültürleri çocuklara hor göstermemeleri için uyarıda bulunmalarını tavsiye ediyoruz.

Foto: Osman İkiz

Gunilla Svennson iki kültürlü yaşamı kendi yaşamına uyguluyor.

Askerlik yasa tasarısı TBMM gündemine gelirken bedelin indirilmesi için konsolosluklar önünde bedel nöbetleri düzenlendi

Gençleri herkes destekliyor

Bilindiği gibi Milli Savunma Bakanı Zeki Yavuztürk "Bedel inmeyecek" *diye açıklamada bulunmasının ardından şubat başlarında* "ihtiyaç fazlası (?) gençlerin 3 milyon lira ödeyerek 3 ay askerlik yapabileceği" *nden bahsetti. Yine şubat ayı içinde Federal Almanya'ya gelen ANAP Genel Başkan Yardımcısı* Bülent Akarcalı "Bedelin 2,5 milyon Türk Lirası karşılığına ineceğini" *açıkladı.*

Hazırlanmış bir yasa tasarısı varken bu çelişkili açıklamalar, hükümetin bu konudaki kararsızlığını ve SHP ve DYP çevrelerinden de destek bulan gençlerin bedel mücadelelerine kulağını tıkayamadığını gösteriyor. Gençler bu durum karşısında bugünlerde TBMM'nde ele alınacak olan yasa tasarısı üzerinde etkili bulunabilmek üzere "Bedel 5 bin olmalı" *istemlerini bir kez daha yükselttiler.*

Federal Almanya Bedelli Askerlik Girişimi *FEBAG* "Askerlik kanununda değişiklik öngören tasarı"*nın Bakanlar Kurulu'nda görüşülerek TBMM Savunma Komisyonu'nda ele alınması ve yasanın içeriği konusunda hükümet çevrelerinin çelişkili açıklamalar yapması üzerine 7 Martta Düsseldorf ve Münster'de basın toplantısı, 6 ve 7 Mart günler Düsseldorf, Hamburg, Frankfurt'ta iki, Münster'de bir gün konsolosluklar önünde uyarı nöbetleri düzenledi.* Göçmen, DİBAF, HDF, FİDEF, AMGT *eylemi destekleyen örgütler.*

Gençler bedel düşene kadar da bu çalışmalarını sürdüreceklerini açıkladılar. Aşağıda gönüllü muhabirlerimizin bu konuda gönderdikleri haberleri yayınlıyoruz.

Devletin eti budu!

6 ve 7 Mart tarihlerinde Hamburg Başkonsolosluğu önünde toplanan 100'ün üzerindeki Bedelci gencin eylemi IGM, Yeşiller, DKP ve SDAJ tarafından da bizzat yetkililerin katılımıyla desteklendi. Yeşillerden Einsbüttel bölgesinden bir milletvekili Bedelcilerin sabaha kadar açık olan çadırını ziyaret etti.

7 Mart günü Konsolos Muavini ile bir genç arasında geçen konuşma muhabirimiz tarafından gizlice teybe alındı. Aynen yayınlıyoruz:

Genç... **Yani şimdi adam 2,5-3 milyonu verecek 3 ay bedelli askerlik yapacak.**

Muavin: Tabi ki Türkiye'de oturanlar için o.

Genç: **Tabi Türkiye'dekiler.** ...

...ması mümkün mü, değil mi?

Muavin: Sen gene Türkiye için konuşuyorsun.

Genç: **Evet**

Muavin: İsteyen yapar zaten onu

Genç: **Tabi isteyen. Ama isteyen derken mecburi oluyor. Şimdi biz** ...

Genç: **Ama burada İspanyollar, Yunanlılar, Portekizliler var...**

Muavin: Evet, Ortak Pazar üyesi onların hepsi. Ortak Pazar'ın ne olduğunu biliyorsunuz değil mi?

Genç: **Yunanlılar 30 mark ödüyorlar. Gidiyorlar konsoloslukları-** ...

Nöbet ilgi gördü

Frankfurt'ta bedel nöbetini **Hessen Bedelli Askerlik Girişimi** ve **DGB Gençliği** ortaklaşa düzenledi. **SPD, DKP, SDAJ, Frankfurt Halkevi, Offenbach'tan papaz Beimet, Wiesbaden Halkevi, Offenbach Türkiye Dostluk Derneği, Frankfurt Gençler Birliği** eylemi destekleyen örgütler.

Nöbet tutan gençlerin üzerlerinde bedel nöbeti önlükleri vardı. 33 saat süren nöbet 6 Mart cuma sabahı 19 gençle başladı. Bu sayı akşam 120'yi, cumartesi günü ise 150'yi bulmuştu.

Gençler konsolosun gelerek kendilerine bedel konusunda açıklamalarda bulunmasını istediler. Ancak konsolos hiçbir ilgi ve açıklamada bulunmadı. Konsolosluk polislerinden biri **"Sizi Türkiye'de elime geçirseydim bilirdim nereye götüreceğimi, şükredin ki buradasınız, sokakta böyle bir nöbet tertip edebiliyorsunuz"** dedi tehditvari. Bir genç sorunların polisiyle, işçisiyle, genciyle ortak olduğunu anlattı. Çeşitli açıklamalarda bulundu. Belli konularda anlaştılar da. Ama bedel konusunda polislerin söyledikleri **"Zaten devlet bedeli düşürecek, siz böyle nöbetlerle bedeli düşüreceğinizi zannetmeyin, siz devletten büyük değilsiniz"** oldu.

Konsolosluğa gelenlere bildiri dağıtıldı. Gelenler arasında çevrelerinde komşularına, iş arkadaşlarına dağıtmak için bol miktarda bildiri alan oldu. Birçoğu gençlerin istemlerini desteklediklerini, eylemin doğru ve zamanında yapıldığını söylediler. Gençler askerlik anılarını anlatanlardan, bedel miktarından yakınanlara, başka sorunlarından bahsedenlere kadar birçok insanla sohbet ettiler. İki gün içinde nöbette bulunanlara çay kahve için toplam 360 mark bağışta bulunuldu. Anne babalardan, çeşitli demokratik kuruluşlardan tencereler içinde çorba, börek, tatlı getirenler oldu.

Newroz gecesine saldırı

7 Mart 1987 günü Münih'te **Federal Almanya Kürdistan Işçi Dernekleri Federasyonu KOMKAR** tarafından düzenlenen Newroz gecesine 20-25 kişilik bir grup saldırdı. Henüz salonun ön hazırlıklarının yapıldığı bir sırada bıçak, sopa, demir ve zincirlerle saldıran grup kapıları kırarak içeriye göz yaşartıcı bomba attılar. Bir kişi ağır, birkaç kişi hafif yaralandı, saldıran gruptan bir kişi öldü.

Olayın ardından KOMKAR ın yaptığı açıklamada kısaca **"Kürt halkına karşı topyekun bir yoketme savaşının sürdürüldüğü bir dönemde bu saldırının yurtsever güçler arasında düşmanlık yaratmak, kan akıtmak, kardeş kavgasını körüklemek isteyen düşmanın işine yaradığını, kendilerinin soğukkanlılıklarını koruduklarını ve bir kör dögüşüne girmediklerini, bundan sonra da bu tavrı sürdüreceklerini, yurtsever güçlerin düşmana karşı birlik içinde mücadele etmeleri gerektiği "** belirtildi.

Bedel mutlaka düşecek

Düsseldorf'ta iki günlük bedel nöbeti 6 Mart cuma günü 10'u kız ...

ması mümkün mü, değil mi?

Genç... **Yani şimdi adam 2,5-3 milyonu verecek 3 ay bedelli askerlik yapacak.**

Muavin: Tabi ki Türkiye'de oturanlar için o.

Genç: **Tabi Türkiye'dekiler. Şimdi Avrupa'da bizim sorunumuzu ne yapacağız?**

Muavin: Yalnız biliyorsunuz bu gönüllü bir hadise, isteyen yapar. İstemeyen vermez ki.

Genç: **Tamam gönüllü. İsteyen veriyor. Fakat şimdi gidin ayda 70 bin-100 bin lira alıyorlar. 70 bin lira alan bir insan 2,5 milyon ödeyerek askerlik yapabilir mi? Yap-**

Muavin: Sen gene Türkiye için konuşuyorsun.

Genç: **Evet**

Muavin: İsteyen yapar zaten onu

Genç: **Tabi isteyen. Ama isteyen derken mecburi oluyor. Şimdi biz bizim soruna gelelim. Biz yurtdışındayız ve 15 bin mark ödemek gerçekten çok zor.**

Muavin: Sen ayda kaç lira alıyorsun?

Genç: **1700 lira alıyorum.**

Muavin: 1700! kaç senedir çalışıyorsun?

Genç: **Dört-beş senedir çalışıyorum.**

Muavin: Karın da çalışıyor mu?

Genç: **Hayır çalışmıyor.**

Muavin: Tek başına çalışıyorsun.

Genç: **Evet tek başıma çalışıyorum.**

Muavin: Sosyal yardımlar, bilmem neler, bunları alıyor musunuz?

Genç: **Hayır almıyoruz.**

Muavin: Neye iniyor. Bak bakiyim 12 seneye böldüğün zaman?

Genç: **Haa! 12 seneye böldüğümde... Şimdi ben bütün hayatım boyunca bedel taksiti ödeyeceğim. Bir de Türkiye'de ev mev almaya kalksam yandım. Sırtımda o kadar yükle...**

Muavin: Be kardeşim, gelme buraya. Yaşa o zaman Türkiye'de...

Genç: **Ama burada İspanyollar, Yunanlılar, Portekizliler var...**

Muavin: Evet, Ortak Pazar üyesi onların hepsi. Ortak Pazar'ın ne olduğunu biliyorsunuz değil mi?

Genç: **Yunanlılar 30 mark ödüyorlar. Gidiyorlar konsolosluklarına, askerlikten muaf oluyorlar.**

Muavin: Bana göre çocuklar yanılıyorsunuz. Ben diyorum ki, bu yola sapmayın.

Genç: **Biz de diyoruz ki, 15 bin mark çok, 5 bine düşürün.**

Muavin: Bu değil olay. Bunun arkasında benim elime geçmiş başka bildiriler var.

Genç: **Nasıl bildiriler? Ne bildirileri?**

Muavin: Başka bildiriler var bu. nun arkasında...

Genç: **Olaya böyle bakmak bence, bilmiyorum ama bizim sorunumuza ilgisizce yaklaşmak oluyor.**

Muavin: Mesele o değil. Biz gençlerin sorunlarıyla ilgilenebilme çarelerini arıyoruz.

Genç: **İnşallah ilgilenirsiniz. Bizim temennimiz de odur. Siz ilgilenin biz de bu işleri yapmayalım. Gençlerin sesine biraz kulak verin, mesele bu.**

Muavin: Yalnız bu devletin etinin budunun ne olduğunu, herkesin fedakarlık yapıp....

Kayıt burada kesiliyor. Konsolos muavini tam bu anda teybi görüp konuşmayı kesmiş.

DİSK'in 20. yılı yurtdışında da kutlandı

DİSK'in 20. kuruluş yıldönümü nedeniyle 12 Eylül'den sonra yurtdışında yaşamak zorunda kalan sendikacılar çeşitli Avrupa ülkelerinde kutlama toplantıları düzenlediler.

Federal Almanya'nın Gelsenkirchen kentinde düzenlenen toplantının açış konuşmasını DİSK Yürütme Kurulu üyesi **Kemal Daysal** yaptı. Dünya Sendikalar Federasyonu **(DSF)**, **CGT** (Genel İş Konfederasyonu-Fransa) ve **İspanyol** işçi sendikalarının temsilcilerinin yanısıra, toplantıya çok sayıda Alman sendikacı katıldı. Şili, Güney Afrika, Portekiz vd. sendikalardan dayanışma mesajları geldi.

İsviçre'nin Zürih kentinde 21 Şubat günü düzenlenen toplantıda ise İsviçre Sendikalar Birliği Yürütme Kurulu üyesi **Karl Aeschbach**, DİSK temsilcisi **Yücel Top**, Bank-Sen Yürütme Kurulu üyesi **Turan Ata** ve Dev Maden-Sen temsilcisi **Müslüm Şahin** birer konuşma yaptılar.

Türkiye'de Sendikal Haklar ve Demokrasi için Dayanışma Komitesi tarafından **Londra**'da düzenlenen toplantıya ise İngiliz İşçi Sendikaları **(TUC)** Uluslararası Bölüm Müdürü **Michael Walsh** katıldı. Bir süre önce DİSK'in 20. kuruluş yıldönümü için Türkiye'ye giden Walsh konuşmasında Türkiye izlenimlerini anlattı. T.Maden İş sendikası Eğitim Dairesi müdürü **Süleyman Üstün** bir konuşma yaparak DİSK'in ilkeleri, savaşımı, ülkede sendikal hareketteki yeri üzerine bilgi verdi.

Konsolosluk dilekçeyi kabul etmedi

Münster ve Çevresi Bedelli Askerlik Girişimi 7 Mart günü Münster Konsolosluğu önüne gelerek bedelin 5 bine düşürülmesini istediler. F.Almanya'da iş güvencesinin korunması ve ödenen bedel paraları ile Türkiye'de öğrenim ve işyerleri açılması istemlerini içeren bildiriler dağıttılar. Yine bu istemleri içeren bir dilekçeyi dört kişilik bir komite ile konsolosluğa vermek istediler. Fakat konsolos kabul etmedi.

Daha önce gençler toplu DGB binasında yapılan basın toplantısına gittiler. DGB'nin çağrısıyla yapılan basın toplantısına yerel basın büyük ilgi gösterdi. Konuşmacılar Türkiye'de 2,5 milyon bedel ödenirken F.Almanya'da 15 bin mark bedel ödenmesini adaletsizlik olarak nitelediler.

...içinde çorba, börek, tatlı getirenler oldu.

DİBAF Genel Sekreteri Erol Boyraz: "Göçmen işçilerin tek bir ses, tek bir yürek olmalarını istiyoruz"

Demokrasi İçin Birlik Avrupa Türkiyeli İşçiler Federasyonu **DİBAF** 14 Mart'ta Gelsenkirchen'de **Göçmen İşçilerin Birliği ve Önündeki Sorunlar** konulu bir **panel** düzenliyor. Panel öncesinde DİBAF Genel Sekreteri **Erol Boyraz** sorularımızı yanıtladı.

– Hangi amaçla böylesi bir paneli düzenliyorsunuz?

– 14-15 Ocak 1984 tarihinde toplanan DİBAF kuruluş kongresi örgütümüzün kuruluş amaçlarını kongreye sunduğu rapor ve kongre kararlarıyla somutlamıştı. Gerek sözkonusu bu kongremizde gerekse daha sonraki kongre ve kararlarımızda üzerinde ağırlıklı olarak durduğumuz konu göçmen işçilerin birliği sorunu oldu.

Bugün yurtdışında bulunan Kürt ve Türk işçilerinin, ailelerinin, gençlerin ve çocukların çözümlenmesi gereken sorunları var. Tek göçmen işçi örgütlenmesini varolan bu sorunlarımızın çözümünde önemli ve itici bir güç olarak görüyoruz. Kanımızca böylesi bir örgütlenmenin nesnel koşulları vardır. Kürt ve Türk işçileri ortak sorunları kapsamında **tek bir örgüt** içerisinde mücadele edebilirler. Böylesi ortak bir mücadelenin gerek Türkiye'de gerekse yurtdışında yaşanmış ve yaşanmakta olan örnekleri mevcuttur.

Erol Boyraz

DİBAF olarak bu yaklaşımımızı demokratik örgütlerle, yazar, sanatçı, sendikacı ve bilim adamı arkadaşlarımızla tartışmak ve bu konuyla ilgili onların görüşlerini almak istiyoruz. Göçmen İşçilerin Birliği ve Önündeki Sorunlar paneli böylesi bir girişimin ilk adımı olacaktır.

– Yurtdışında çalışma yapan çok sayıda değişik politik görüşe sahip demokratik örgüt var. Tek örgüt çatısı altında birlik derken belli bir ölçüt uyguluyor musunuz?

– Böylesi bir birliğe, faşist örgütlenmelere kapalı olmasının dışında bir ölçüt koymuyoruz. Çok çeşitli politik görüşten insanların tek göçmen işçi örgütlenmesi içerisinde çalışması doğaldır. Doğallığın ötesinde bunu zorunlu görüyoruz.

– Panelde göçmen işçilerin sorunlarına ağırlıkla yer verilecek mi? Bu sorunlar ve çözümleri konusunda sizin tezlerinizde yer alacak mı?

– Panelde göçmen işçilerin sorunları üzerinde durulacak. Çünkü birlik göçmen işçilerin sorunlarının temelinde kurulacak. Ancak panelde özellikle üzerinde durmak istediğimiz nokta, bu sorunların çözümünde tek bir örgütün içerisinde çalışabilmek sorunudur. Biz bu konuda kendi tezlerimizi sunacağız. Panele katılacak demokratik örgütler, bilim adamları, yazarlar, sendikacılar, sanatçılar kendi görüşlerini iletecekler.

– Göçmen işçilerin demokratik örgütlerinin tek çatı altında birleşmesini talep ederken, tezlerinizde örgütsel birliğin biçimi konusunda somut önerilerde bulunuyor musunuz?

– Örgütsel birliğin biçimi sorunu daha sonraki adımların ve şartların sorunudur. Panelimizde esas itibarıyla göçmen işçilerin birliği konusundaki ilk yaklaşımları tartışacağız. Söz konusu biçim, bu tartışmaların olgunlaşma sürecinin ve o günün verili nesnel şartlarının bir sorunudur.

Bedel mutlaka düşecek

Düsseldorf'ta iki günlük bedel nöbeti 6 Mart cuma günü 10'u kız 97 genç ile başladı. Konsolosluk başlangıçta ters bir tutum aldı. Bekleyenleri içeri alarak gençlerle ilişkilerini kesmek istediler. Sonra tekrar gelip gençlerle konuştular ve onlara çay yapmak için su vermeye başladılar.

DGB Gençlik Merkezi, FİDEF ve SDAJ gençleri ziyaret ederek desteklerini dile getirdiler. Eylem konsolosluğa gelenlerce de çok olumlu karşılandı. Kimi gençler kendi bölgelerinde işbirliği yapmak isteğinde bulundular.

Nöbet boyunca gençlere yemek getirenler oldu. Düsseldorf hali 10 kilo et hediye etti. 100 marktan fazla bağışta bulunuldu. Ayrıca DGB 100 mark bağış yaptı Eksi 5 derece soğuk gençlerin morallerini ve mücadele azmini etkileyemedi. Nöbetteki gençlerden Mustafa Kara sorularımızı şöyle yanıtladı:

-Böylesi bir çalışma ile bedel düşürülebilir mi?

M.Kara: Şüphesiz. Birkaç sene öncesine kadar bedel 20 bin iken FEBAG'ın kurulmasından sonra 15 bine indi. Bu gençlerin bir araya gelip çalışmalar yapmasıyla ortaya çıkan bir sonuç oldu. Bedelin kaldırılması gençlerin elbirliği ile çalışmasına bağlı. Ben karamsar değilim. Bedel muhakkak düşecek. Türkiye hükümeti için seve seve para ödüyoruz. Fakat böyle fazla bir bedeli doğru bulmuyorum.

-Bedel paralarının Türkiye'de ne gibi alanlarda kullanılmasını istiyorsunuz?

M.Kara: Bilindiği gibi Türkiye' de 50 milyonluk bir nüfus ve 6-7 milyona yakın işsiz var. Yurtdışında bulunan işçilerin gönderdiği dövizlerle ve bedelden toplanan büyük paralarla istiyorum ki işyerleri, hastaneler, yeni okullar açılsın. Yani insanlara yönelik işler yapılsın. Ben bu paraların büyük bir kısmının silahlanmaya ayrılmasından yana değilim.

-Peki siz böyle nöbet tutmakla neyi amaçlıyorsunuz?

A.Keleş: Adım Ali Keleş. 22 yaşındayım ve işçiyim. FEBAG'ın kurulmasından beri bedelin düşürülmesi için çalışmaktayım. 5 bin marka indirebileceğimize inanıyorum. Bu yüzden burada seve seve 30 saat nöbet tutuyorum.

Münih Türkiyeli Gençler Birliği'nin düzenlediği Barış Turnuvası sonuçlandı

Futbol heyecanı, arkadaşlık, samimiyet, dayanışma...

Güven PAMİR

Şubatın son günü, yani bahara resmen başlamaya bir gün kalmış, bir kapalı spor salonu, içinde cıvıl cıvıl gençlik, baharı getirmişler.

Gençler, kapalı salon futbol turnuvası için birleşmişler. Kız erkek karışık, Salonda bir hareket, bir heyecan, bir coşku.

Turnuvanın önemi adından da kaynaklanıyor. **Barış Turnuvası.** Çağımızın en önemli ortak mücadele sorunu, artık her şeye damgasını vuruyor.

Gençler, flama açmışlar: **"Silah, roket, Yıldızlar Savaşı istemiyoruz, spor salonu istiyoruz!**

Üzerinde barış simgeli kupalar masanın üzerinde büyük bir gururla sahiplerini bekliyor.

Herşeyi gençler kendileri örgütlüyorlar. İçlerinde, başlarında öyle **"büyük"** yok. Kendileri konuşuyorlar, kendileri karar veriyorlar, kendileri düzenliyorlar.

14 yaşında turnuvaya katılan bir genç, yazıyı okuyor, gözlerindeki kıvılcımla, arkadaşına, **"Bak, gerçekten spor sahasına ihtiyacımız var, değil mi?"** diyor.

Münih'in tek Türkiyeli gençlik örgütü MTGB'nin düzenlediği futbul turnuvası, hakemin düdüğü ile başlıyor. Biz elimizde kamera, gözümüz heyecanlı maçlarda, **"Golll, yuh, yapma be, ulan çık dışarı böyle mi vurulur, git de öğren, arkadaşlar sakin olalım, en büyük MTGB"** gibi gençlerin kendilerine özgü heyecanları içinde maçları izlemeye koyulduk...

Yapılan aralarda, gençlerin düşüncelerini almak istiyoruz. Turnuvaya, Milli Görüş Teşkilatı adına **"Hilal Spor"** da katılıyor.

Türkiye Postası: Turnuvaya, Milli Görüş "Hilal Spor" takımı olarak katılıyorsunuz. Bu spor, futbol çalışmalarınız nasıl başladı?

Hilal Spor: Baştaki amacımız genç arkadaşları spora çekmek.

Şampiyon Initiative Gruppe'nin takım kaptanı Cüneyt turnuvanın da gol kralı oldu. Ancak bir maçta sakatlanarak elini incitti (yanda). Milli Görüş Teşkilatı adına turnuvaya katılan Hilal Spor turnuvanın başarılı takımlarından biri oldu ve ikincilik kupasını aldı.

hem vücut olarak hem de ruhen sağlam olması için, sporun büyük yararı oluyor.

Ayrıca biz tarih olarak da spora önem vermiş ve önde götürmüşüzdür.

Bir gencin, sportif faaliyette bulunmasını bir şart olarak görüyoruz.

Türkiye Postası: Bugün burada değişik gençlik grupları turnuvada bir araya geliyorlar. Gençliğin yatırıcı adımlar oluyor.

Ayrıca, burada yaşamak gençliğe kendi ülkesinin değerlerini unutmasını da getiriyor. Örneğin, müslümanlık, Türklük gibi. Diğer kötü alışkanlıklara da sahip oluyorlar. Yani, spor aracılığı ile zamanlarını daha iyi değerlendirmek de böylece mümkün oluyor.

İnsanlar camide nasıl biraraya geliyorlarsa, gençliğin de sorunları için biraraya gelmeleri mecburiyet

tek takım veya sadece biz başaramayız.

Hilal Spor'la bu röportajı yaptığımızda, turnuva sürüyordu. Hilal Spor, 8 takım arasında en başarılı takımlardan biri olarak, finale yükseldi. İkincilik kupasını aldı. Kendilerini gerek her türlü çalışmalarında, turnuvada gösterdikleri başanda, ikincilik kupasında kutlarken, gözlerinde sorunlar için bir likte çalışmanın isteği, ateşi vardı.

Initiative Gruppe (IG) şampiyon takım. Takımın kaptanı Cüneyt'e yaklaşıyoruz.

Türkiye Postası: Cüneyt, takımın şampiyon oldu, sen gol kralı ama bu arada da elin alçılık oldu. Ne dersin?

Cüneyt: Sevinçliyim, şampiyon olduk. Üzüntülüyüm, son maçta oynayamadım, elim böyle oldu.

Türkiye Postası: Gol kralı olmak nasıl bir duygu?

Cüneyt: Çok iyi bir duygu.

(Cüneyt, duygularını anlatamıyor. Kelimeler yetmiyor olsa gerek. Arkadan, bir sıra arkadaşı takılıyor: Giriş, gelişme, sonuç biçiminde anlat, diye. Ama inanıyorum ki, Cüneyt sınıfta olsa, bu konuda güzel bir kompozisyon yazar.)

Sonra devam ediyor.

Bunu herkes yapamaz. bu da bize tesadüf etti.

Türkiye Postası: Peki, üzüntüne neden elinin incinmesi. Nasıl oldu anlatsan?

Cüneyt: Top köşede idi, koştum, top dışarı çıkmasın diye, içeri vurayım dedim, dengeyi sağlayamadım, hem topa vurdum, hem yere yuvarlandım, elimin üzerine düştüm, kaydım, top da dışarı gitti, topu kurtaramadım, ama işte olan oldu, bizim elimiz gitti.

Turnuvanın şampiyonu Initiative Gruppe şampiyonluk kupası ve taraftarları ile.

Cüneyt'le konuşurken, arkadaşları etrafımızı çevrelemişlerdi. Hepsi büyük bir ilgiyle konuşmamızı dinlerken, bir seyirci olarak tek tek hepsinin, bu şampiyonlukta payları vardı.

Gözleri pırıl pırıl, başarının elde edilmesinde haklı bir payın verdiği gururla gülen bir genç kıza, bir seyirci olarak, ne düşünüyorsun, diye sorduğumuzda, şunları diyor:

– Takımımız kazandı, çok sevinçliyiz. Cüneyt'in kolu incindi, üzüntülüyüz.

Türkiye Postası: Arkadaşlarınızı seyrederken, yerinizde duramıyorsunuz. Bağırmalar, heyecan, alkış, bravo, yuh sesleri birbirine karışıyor.

– Evet, başta spor, futbol heyecanı. Sonra arkadaşlık duygusu. Samimiyet, dayanışma, tutma. Onların yanında olma. Onları yalnız bırakmama. Beraber heyecanlanma, destek. Çok güzel bir duygu.

Şampiyon IG ve ikinci Hilal Spor takımlarının kaptanları turnuva sonucu el sıkışarak birbirlerini kutluyorlar (yanda). IG taraftarları ile birlikte şampiyonluk sevincini yaşıyor (altta).

Turnuvanın sonunda, kupalar sahibini bulduktan sonra, turnuvanın evsahipliğini yapan MTGB'den bir sorumlu gencin düşüncelerini almak istiyoruz.

Bir bölüm MTGB'li genç, salonun **"işini bitirmeye"** uğraşırlarken, özenle hazır ettikleri flamaları, özenle düzenliyorlar, bir başka eylemde daha yükseklere asmak için.

Türkiye Postası: Turnuvaya kaç takım katıldı? Turnuvanın amacı ne?

MTGB: Turnuvaya 8 takım katıldı. Turnuvanın adından anlaşılacağı gibi, amacı, gençlerin spor yapmalarıyla birlikte, günümüzün en önemli sorunu olan barış konusunda, gençlerin belli oranda bilgi sahibi olmalarını elimizden geldiğince sağlamaya çalışmak...

Türkiye Postası: Bu, MTGB'nin geleneksel bir turnuvası mı?

MTGB: MTGB, 7 yıldan bu yana geleneksel olarak 19 Mayıs ile bağlantılı olarak turnuvalar düzenliyor. Bu turnuva ise, kapalı salon turnuvası olarak ve Barış Turnuvası adı altında, ilk turnuva oluyor.

Böylece, bu ilk adımla, her yıl bu biçimde kapalı salon turnuvası da düzenlemeyi düşünüyoruz.

Türkiye Postası: Turnuva bitti,

Türkiye Postası: Turnuvaya, Milli Görüş "Hilal Spor" takımı olarak katılıyorsunuz. Bu spor, futbol çalışmalarınız nasıl başladı?

Hilal Spor: Baştaki amacımız genç arkadaşları spora çekmek. Gençler, enerjik oldukları için, memnuniyetle sporu yapacaklardır. Futbolla birlikte gençleri özendirmek için, futbolun yanında başka spor dalları ile de uğraşıyoruz. Örneğin, güreş, Tek Van-Do gibi...

Hatta biz spor çalışmalarımızı sadece müslüman kardeşlerimizle değil, diğer müslüman ülkelerin gençleriyle de sürdürmekteyiz.

Türkiye Postası: Yaptığınız gençlik çalışmaları içinde, sporun nasıl bir yararı, rolü oluyor?

Hilal Spor: Sporun başta bedene ve ruha faydası vardır. Atalarımızın dediği gibi **"sağlam kafa sağlam vücutta bulunur"**. İnsanın Bir gencin, sporu faaliyette bulunmasını bir şart olarak görüyoruz.

Türkiye Postası: Bugün burada değişik gençlik grupları turnuvada bir araya geliyorlar. Gençliğin yakınlaşmasında, birleşmesinde sporun, futbolun ne gibi bir yararı olur, sizlerce?

Hilal Spor: Bir kere yurtdışındayız. Ortak sorunlarımız, ortak çıkarlarımız var. Alman devletinden almak zorunda olduğumuz ortak haklarımız var.

Bu sorunlarımızı çözebilmemiz için, biraraya gelmemiz şart. Bu turnuvada sorunları çözebilmek, bir araya gelebilmek için, bir ön adım, karşılıklı tanıma oluyor. Bugün bu sorun için biraraya geliriz, yarın başka sorunlar için.

Örneğin, Münih'te **"Aile Birliği"** ile ilgili sorunlar ve ortak çalışmalar var. Bunun yanında **"Bedelli askerlik", "Yerel seçimlerde seçme seçilme hakkı"** gibi ortak meselelerimiz var.

Spor, güzel bir yakınlaşma aracı oluyor, diğer taraftan da diğer önemli sorunlarımız için de yaklaşYani, spor aracılığı ile zamanlarını daha iyi değerlendirmek de böylece mümkün oluyor.

İnsanlar camide nasıl biraraya geliyorlarsa, gençliğin de sorunları için biraraya gelmeleri mecburiyet oluyor. Zaten birliği İslam da böyle emrediyor.

Türkiye Postası: Demek ki gençlerin değişik görüşler taşımasına karşın, sorunları ortak ve örneğin spor da ortak sorunlarından biri oluyor.

Hilal Spor: Tabii. Daha fazla biraraya gelirsek, meseleleri daha iyi çözebileceğimiz inancındayız.

Örneğin, Münih'te kendi aramızda neden bir lig kurmayalım? 15'e yakın Türk takımı var. Alman makamlarından yardım görsek, saha verilse, neden bu ligi oluşturmayalım?

Ayrıca, gençler hafta sonlarını birlikte geçirirler. Her türlü meselemizi, ortak menfaatlerimizi karşılıklı konuşabiliriz.

Hatta Münih'te bir lig kurmak için, diğer gençler de görüşlerini belirtmelidirler. Çünkü, bunu bir

turnuvası olarak ve Barış Turnuvası adı altında, ilk turnuva oluyor.

Böylece, bu ilk adımla, her yıl bu biçimde kapalı salon turnuvası da düzenlemeyi düşünüyoruz.

Türkiye Postası: Turnuva bitti, kupalar sahibini buldu. Sonuçlar hakkında biraz bilgi versen?

MTGB: İlk dörde giren takımlara kupa verildi. Ayrıca, en centilmen takım kupası da vardı. Şampiyon: IG, ikinci: Hilal Spor, üçüncü: Siemens karması, dördüncü: Siemens 21 4, centilmenlik kupası: MTGB genç takımı Perlach.

Türkiye Postası: Amaçlarınıza ne ölçüde ulaştınız?

MTGB: Bizim için yeni bir deneyim. Düşündüğümüz amaca ulaştığımızı söyleyebiliriz. Elbette, bazı eksiklikleri de oldu. Barış konusunda daha iyi hazırlanıp daha iyi bilgi verebilmeliydik.

Türkiye Postası: Bu deneyin, F. Almanya'da diğer gençlik gruplarına yansıtılması için neler dersiniz?

MTGB: Başta, fabrikalardaki gençlere, futbol oynayanlara, oynamayanlara önem verdik. Örneğin, Siemens'ten üç takım katıldı. Ve bu gençlerin çoğunluğunun da futbol oynama olanağı az idi. Bu takımların kendileri tarafından kurulmasına önem verdik. İkinci olarak saha sorununu çözmek için önceden girişimde bulunmak gerekiyor. Üçüncü olarak hemen takımlara davetiye çıkardık. Buna ocağın başında başladık. Turnuvadan birkaç hafta önce de bütün takımları bir araya getirdik. Yemekli bir toplantı yaptık. Hatta, bu toplantıda barış konusunda da küçük bir bilgilendirme yaptık. Sonra, turnuvanın teknik yönleri görüşüldü.

Sonuçta, turnuva ile ilgili olarak çok önceden ve çok yönlü hazırlık yapmak gerekiyor.

Türkiye Postası: Şimdi önünüzde ne gibi çalışmalar var?

MTGB: Başarıyla biten bu kapalı salon turnuvasından sonra, 27 Martta **"Yabancı düşmanlığına karşı"** bir eylemimiz var. Alman genç arkadaşlarla birlikte yapacağız.

Bedelli askerli çalışmaları daha da aktifleştirilerek sürdürülecek.

Geleneksel 19 Mayıs çalışmaları yaklaşıyor. 16 Mayısta büyük bir salonda eylemimiz olacak.

Türkiye Postası: Münih gençliğine bir mesajınız var mı?

MTGB: Turnuvaya katılan bütün takımlara teşekkür ediyoruz. Birlikte çalışma, mücadele yönünde çabalarımızı artırmalıyız.

Namık Sevik anısına turnuva düzenlendi

Federal Almanya Türk Futbol Federasyonu ATFF Milliyet gazetesi spor müdürü olan Namık Sevik anısına kapalı salon futbol turnuvası düzenledi. Stuttgart-Bernhausen'de yapılan iki gün süren turnuvaya Türk, Alman ve Yugoslav 30 takım katıldı. Turnuvanın final maçı **Burladingen Türkspor** ve **Bernhausen Türkgücü** arasında oynandı. Oldukça hızlı geçen ve uzatmalara rağmen beraberliğin bozulmadığı maçın sonucunu penaltı atışları tayin etti. Ve sonuçta **Burladingen Türkspor** ATFF ve Milliyet kupalarının sahibi oldu. Alınan diğer dereceler ise şöyle: İkinci Bernhausen Türkgücü, üçüncü Winterlinger Türkspor, dördüncü Mühlacker Türkspor, beşinci Stuttgart Gençler Birliği ve altıncı Marbach Anadolu. Hallsclag Anadolu ise turnuvanın centilmenlik kupasını aldı.

ATFF ilerideki senelerde turnuvanın geleneksel hale getirilmesini ve daha geniş katılım sağlanmasını kararlaştırdı

MTGB genç takımı Perlach centilmenlik kupasını aldı.

DUYURU

FİDEF'e bağlı **Recklinghausen Türk İşçileri Derneği**'nin 10. Genel Kurulu **21.3.1987** günü saat **16.00**'da **Fritz-Husemann-Haus Hochlarmerk** adresinde yapılacaktır. Genel Kurula FİDEF Başkanı Hasan Özcan da katılacaktır.

Genel Kurul'dan sonra yapılacak kültür programında ise FİDEF Kültür Sekreterliği Folklor Ekibi, Köln Barış Korosu, türkücü Hamdi Tanses, udi Necati Çalışkan ve değişik sürprizler yeralıyor.

Bergneustadt'ta IG Metall Yabancılar Kurulu Konferansı yapıldı

35 saate evet

21 Şubat günü 40'a yakın delegenin katıldığı ve çok sayıda izleyicinin biraraya geldiği Bergneustadt'ta düzenlenen IG-Metall Yabancılar Kurulu Konferansı'nda delegeler, çalışma süresinin haftada 35 saate indirilmesini oybirliğiyle kabul ederek karar aldılar.

Başkanlığını İtalyan **Luigi Aprile**'nin yaptığı ve çok sayıda Türk delegenin de katıldığı Bergneustadt konferansında **IG-Metall Gummersbach Başkanı Norbert Wröbel** bir konuşma yaparak, Alman ve yabancı emekçilerin eylem birliği içersinde, çalışma süresinin 35 saate indirilmesi savaşımında, buna karşı çıkan İşveren çevrelerinin asılsız gerekçelerine inanmamaları gerektiğini vurguladı. Bölgede daha şimdiden işçilere fazla mesai yaptırılarak depoların malla doldurulduğunu ve bu yolla toplu sözleşme pazarlıklarında kendilerine uygun zemin hazırladıklarına dikkati çekti. Konferansa gelen yabancı emekçileri fazla mesai yapmamaları için uyardı.

Daha sonra söz alan **SPD'li Belediye Başkan Yardımcısı Drössler** haftalık çalışmayı 35 saate indirmenin yanısıra, yabancılara yerel seçim hakkının verilmesine de taraftar olduğunu belirtirken, bölgede yaşayan tüm yabancıların ve ailelerinin kendilerine bu konuda destek olmaları çağrısını yaptı.

Yabancılar Danışma Kurulu Başkanı İtalyan Luigi Aprile de konuşmasında özet olarak; bölgede işverenlerin işçilerle kısa süreli iş sözleşmelerini artırdıklarını ve bunun da yabancı işçilere oturma hakkının alınması, ailelerin birleştirilmesi, emeklilik prim ödentileri ve Alman vatandaşlığına kabul edilmeleri gibi konularda zorluk çıkardığını belirttikten sonra, yabancıların aleyhine çıkartılan yeni vergi kanununu eleştirdi. Ülkelerinde yaşayan çocukların artık buradaki vergi karnelerine geçmediğini ve bu nedenle de 150.000'i aşkın yabancı işçinin fazla vergi ödemek zorunda kaldıklarını belirtti.

Konuşmasında Alman emekçilere de uyarıda bulunan Luigi Aprile, Federal Almanya'daki ekonomik ve politik bozukluklarda yabancı emekçilerin şamar oğlanı olarak kullanılmalarına karşı çıkmalarını ve arkadaşlarını bu konuda aydınlatmalarını diledi.

IG Metall

Wipperfürth'ten gelen işçi temsilcisi **delege Mirza Atug**, F.Almanya'da birinci neslin yardımcı işçi niteliğinde kaldığını, teknolojik ilerlemeye ayak uyduramayan ikinci neslin de yardımcı işçilikten kurtulamadığını, bu çok önemli soruna sendikaların da desteğiyle bir çözüm getirilmesini vurguladıktan sonra, en doğal demokratik hak olan seçim hakkının dahi yabancı emekçilere tanınmadığını belirtti.

Görüldüğü gibi konferansta çalışma süresinin 35 saate indirilmesi ve yerel seçim hakkının verilmesi iki ana konuyu oluşturmuştur.

Konuya ilişkin söz alan **IG-Metall Politik Sekreteri Philipp Becker**, yerel seçim hakkının yabancı emekçilerin tüm sorunlarına çözüm getirmeyeceğini, önce iş yaşamında eşitliğin sağlanmasının gerektiğini, bu nedenle de işyeri işçi temsilcilerinin istek paketlerinde her şeyden önce yabancıların da kalifiye işçi olma haklarından yararlandırılmaları, meslek öğrenimi, meslek değiştirebilmeleri gibi isteklere ağırlık vererek, vasıfsız işçi statüsünü kırmalarının zorunluluğunu dile getirmiştir.

Konferans IG-Metall'in Federal düzeyde Yabancı İşçiler Sorumlusu Siegfried Müller'in konuşması ve eğlence programı ile son bulmuştur.

8 Mart'a merhaba

Yeryüzü nüfusunun yarısını oluşturan, doğuran, üreten, büyüten, acı çeken kadına merhaba...

Kara toprakla boğuşa boğuşa ömür tüketen, adını bile yazamayan, hiç bir hakkı tanınmayan, vatandaştan sayılmayan, yüzyıllardır köhnemiş değer yargıları altında kadın olduğu için horlanan, ezilen, henüz bir insan olduğunun bile bilincine varamamış kadına merhaba...

Elinde koklamaya kıyamadan büyüttüğü, şimdi kimbilir hangi kimsesiz mezarda çoktan toprak olmuş fotoğrafıyla evladını arayan, gözyaşı döken anaya, henüz bebeğiyle oynayacak yaşta silaha sarılmak zorunda kalan genç kıza, hakları için, bağımsızlık, gelişme, eşit haklar için mücadele edene, demokrasiye gönül verene, adaletli, sömürüsüz bir dünya için zindanda çürüyene, işkencede can verene merhaba...

Evladını işkenceden, zorbaların elinden kurtarmak için kavga veren anaya, yurdundan, köyünden sürülmemek için, işyerini kaybetmemek için direnene merhaba...

Grev önlüğünü sanki bir gelinlikmiş gibi özenle sırtında taşıyan, kocasına, oğluna, kızına, işçi sınıfına, emekçilere güç veren, yürekler dolusu sevgi ve güven taşıyan kadına merhaba...

Bizi sarıp sarmalayan, toprağın altını, üstünü, ağaçları, kuşları, denizleri, erişilmez dorukları, ballı meyvaları bağrındaki tüm nimetleri cömertçe veren dünyamızın nükleer silahlarla yok olmaması için inatla mücadele eden, tankların önüne yatıp, ölüm üslerinin etrafında gece gündüz sabırla nöbet tutan, iş için, ekmek için, silahsızlanma için alanları dolduran kadınlara merhaba...

7 iklim dört bucakta, hangi dinden, ırktan olursak olalım, hangi dili konuşursak konuşalım, genciyle yaşlısıyla, kadınıyla erkeğiyle, nükleer silahlardan arındırılmış, adaletli, savaşın yerine barışın, şiddetin yerine sevginin hüküm sürdüğü bir dünyada 8 Martların da bir bayram gibi kutlanacağı günlere merhaba...

Bir işyeri temsilcisi Gülcan Eroğlu- Özçoban'la sohbet

Berin UYAR

"İşyerinde sakin olmak zorundaydım. Eve gelince öfkemi eşimden alıyordum"

Gülcan resim çerçeveleri üreten **Randolf** firmasında işyeri temsilcisi. Kendisiyle karşılaştığımızda doğrusu ya çok şaşırdım. Hem çok gençti, hem de kadındı. Fabrikalar işçi kadınlarımızla dolu olduğu halde bırakın temsilci olmayı sendikaya üye olmayı bile düşünen o kadar az ki...

Çalışmaya 17 yaşında çocuk bakıcısı olarak başlamış. Çocuk ana okuluna gidince de çocuğun babası Gülcan'ı şef olarak çalıştığı fabrikaya, gelen malların sayımının yapıldığı işe almış. Kısa süre sonra Gülcan'ın yaptığı iş bilgisayarlar tarafından yapılmaya başlandığından, o da çerçeve montajlarının yapıldığı bölümde işçi olmuş. Gülcan'ın annesinin de işçi olduğu fabrikada çalışanların yarısı Türkmüş. Gülcan işçi olarak çalışmaya başladıktan bir süre sonra çalışma koşullarından etkilenmeye ve sendika konusunda düşünmeye başlamış.

– Sendika nedir biliyor muydun ki, düşünmeye başladın?

– O zaman 18 yaşımı bitirmeme az kalmıştı. Sadece sendikanın adını biliyordum. Ama koşullar o kadar kötüydü ki, düşünmekle kalmayıp sendikal çalışmalara da başladım. Ama çok zorlukla karşılaştım.

– Yalnız mı yürüttün bu çalışmaları?

– Hayır. Bir Alman, bir İtalyan ve ben. Üç arkadaştık. Kadın olarak tek ben vardım. Üstelik yaşım da küçüktü. Çalıştığım bölümde 50-60 yaşında insanlar vardı. Beni dinlemek istemiyorlar, çocuk olarak görüyorlardı. Kendilerine akıl verdiğimi düşünüyorlardı. Aslında başlangıçta bizim hatalarımız oldu. İtalyan arkadaş çok heyecanlıydı. Ilk çıkış alan oydu. Sonra Alman arkadaşım işten atıldı. Ben biraz geride kaldığımdan atılmadım. Hemen gidip sendikaya üye oldum. Kendi güvencemi sağlamam gerekiyordu önce. Bunun yararını da gördüm. Bana bilgi verdiler. Bir firmaya sendika nasıl getirilir? Ne gibi çalışmalar yapılabilir? İş yeri toplantıları nasıl düzenlenir? Bunları sendika öğretti bana

Foto: Türkiye Postası

– İşverenin sendikaya karşı tavrı sertti anlaşılan.

– Hem de nasıl. Bu firma 100 senelik bir işyeri. Daha kapısından sendikal örgütlenme adım bile atmamış. Böyle faaliyet gösterenler hemen işten atılmış. Ama koşullar o kadar kötü ki, ben bizim bölümde sendika konusunu açtığımda işçiler arasında hiç ummadığım bir olumlu tavırla karşılaştım. Her şeyi gizli yapmak zorundaydık. Buna rağmen kısa sürede bölümde 1 kişi hariç tüm işçiler sendikaya üye oluverdiler. Yaşlılar çoktu aramızda, ama hiçbiri baskıya boyun eğecek cinsten değildi. Bizim için durum çok ağırdı. Psikolojik olarak bayağı yıkılıyorduk. Biz de herşeyi birden değiştireceğimize inanmıştık. Tecrübesizlik tabi. Bazen karamsarlığa bile kapıldık. Ama kararlı, tutarlı arkadaşların destekleriyle aştık bu günleri. Özellikle IG Metall'den Ümit abinin desteklerini hiç unutamam.

– Peki ama isteklerinizi nasıl kabul ettirdiniz işverene?

– Bir gün konuşurken bir grev sözü atıldı ortaya. Madem isteklerimiz kabul edilmiyor. Biz de grev yaparız dedik. Sendikaya haber verdik. Kabul etti. Herşey çok süratle gelişti. İnanılmaz bir hız. İşsizin babanızım dedi. Ama başarılı olamadı. Grevimiz çok canlı geçti. Fabrikada 150 kişiydik. Ama birbirimizi tanımıyorduk. Oysa grevde kenetlendik adeta. Dostluk, arkadaşlık ilişkileri gelişti. Türkler Almanlar kaynaştı. Sabahlara kadar hep birlikteydik. Hatta grevde düğün bile yaptık. Daha önce birbirini görmemiş gençler tanıştı. Çoğu evlendiler şimdi. Grev bir ay sürdü. Bu arada çok dayanışma oldu. Telgraflar, paralar, yemekler yağdı grev yerimize. Sonunda başardık. Bugün artık işyerimize sendika tam anlamıyla yerleşti. Haklarımızı zaman içinde aldık. Koşullarımız iyileşti. En önemlisi de birzaman vakti olabilir. Ben vaktim yok diyenlere inanmıyorum. Fabrika yaşamı, sendika, bir de FIDEF Çalışma Grubu'nda çalışıyorum ayrıca öğrenimim de var. Evim, ailem..

Beş ayaklı bir yaşam tüm bunların arasında boş vakit nasıl buluyorsun? Boş vaktin olduğunda ne yapıyorsun? Yani biraz kendini de anlatır mısın?

– Benim için her çalışmanın belli bir önemi var. Ama özel hayatım da önemli. Öyle bir plan yapmalıyım ki herşeye yer olsun diye düşünüyorum. Evliyim. Eşime zaman ayırmalıyım. Evde üç tane kedim var. Onları çok seviyorum. Müziğe hayranım. Dans etmek, insanlar arasında olmak bana büyük bir zevk veriyor. Gezmeyi seviyorum. Ama yalnızca aile gezmelerinden ya da derneklerdeki eğlencelerden söz etmiyorum. Yalnızca bu çevre bana yetmiyor. Onların da dışında benim özel yaşamım. İnsan hep aynı çevrede olmaktan sıkılabilir. Gencim ben. Dünyaya daha geniş bakmak istiyorum. Üstelik kendimden, özel yaşamımdan memnun olursam işime daha bir dört elle sarılıyorum. Daha iyi düşünebiliyorum.

– Bunlarla neyi kastediyorsun? Örnek verebilir misin?

– Mesela sık sık Rock müzik konserlerine gidiyorum. Cazı, klasik müziği seviyorum. Tiyatroyu, sinemayı özellikle dans etmeyi seviyorum. Genç olduğum için herhalde, gürültülü müzikten, bol ışıklı, gençlerin topluca bulundukları yerlerden hoşlanıyorum. Çok arkadaşım var. Türk ve Alman onlara da zaman ayırıyorum.

– Oldukça az rastlanır renkli bir yaşamın var anladığım kadarıyla. Peki çevren nasıl karşılıyor seni?

– Ben 7 yıldır Almanya'dayım. Türkiye'deki alışkanlıklarımı burada kaybetmedim. Burada Türkler toplu halde yaşıyor ve dışarı açılmaktan adeta korkuyorlar. Bu nedenle olsa gerek örf, adet, gele-

Köln'de grevci işçilerle gönüllü bir dayanışma

bayram gibi kutlanacağı günlere merhaba...

Alman arkadaşım işten atıldı. Ben biraz geride kaldığımdan atılma-

Köln'de grevci işçilerle gönüllü bir dayanışma

"Grev çadırının önünde işçilere yemek yapabilmeyi isterdim"

● **Uzun bir süredir Köln'de Türkiye'deki grevcilerle dayanışma yapmak amacıyla gönüllü olarak yemek yapan, dernek üyelerinin Cemile Yenge'siyle Köln temsilciliğimizin yaptığı röportajı yayınlıyoruz.**

Cemile Yenge bu gönüllü çalışmaya nasıl başladığını şöyle anlatıyor:

– Bir gün dernekte toplantı olacaktı, gençler için köfte yapmıştım. Çok sevindiler. Toplantıda Netaşlı işçilerin grevinden bahsedildi. Kendi aramızda bağış topladık, ben de verdim ama içimden daha fazla bağış yapmak geliyordu, düşündüm masraflarını kendim karşılamak üzere dernekte yemek yapıp gelirini Netaşlı işçilere göndermeyi demeğe önerdim. Arkadaşlarımız da sevindiler. Bugüne kadar bağışlarla birlikte derneğimizden 3000 marka yakın para yardımı yapabildik.

- Peki senin Netaş işçilerinden tanıdığın ya da Netaş işyerini önceden hiç görmüşlüğün varmı?

– Oğlum, bence işçi deyince herşey orada biter, ben geçen yaz izine gitmiştim. Bir erkek kardeşim var, bizim evimizde kira vermeden kaldığı halde aç. Onu görüp konuştuğumda içim gitti. Ya bir de kira verse ne olur? Aslında kardeşim babayiğit, taşı sıksa suyunu çıkarır. Yeni evli, anlattı: Hep borçla ayın sonunu getirebiliyormuş. Benzi geçmiş, sapsarı olmuş. Karısının bazı isteklerini karşılayamadı mı yıkılıyor çocuk. Ben onun için Türkiye'deki işçilerin durumlarını iyi biliyorum. Netaşlıların da diğerlerinin de gelirleri onunkinden fazla değil, onlar da bizim tanımadığımız kardeşlerimiz değiller mi? Bazen dernekte yemek yenirken Netaşlı işçilerin çocukları da burada olsa da onlar da yese diye düşünüyorum. Ne kadar isterdim gidip grev çadırının önünde işçilere yemek yapabilmeyi.

- Yenge başka bir işte çalışmıyor musun? Bu kadar saat yemek işinden yorgun düşmüyor musun?

– Tabi, çalışıyordum ama bu işe girişince hemen parasız izin aldım. Işim de çok rahattı hiç okuma yazmam yok ama yine de çoğunlukla işyerimde kadın işçilere tercümanlık yapıyordum. Şimdi izinliyim. hem grevci işçileri hem de derneği böylelikle desteklemek istiyorum.

- Hem Netaşlı işçileri hem de derneği nasıl desteklemiş olursun biraz anlatır mısın?

– Şimdiye kadar hiç görmediğim insanlar derneğimize gelmeye başladı. Hem ucuz yemeklerini yiyorlar, tabi ki üyelerimiz de, hem de yeni gelenler derneğimizi, bizleri daha yakından tanımış oluyorlar. Kazancı da Netaşlı Derbyli diğer grevci işçilerimize gidiyor. Bundan iyisi olabilir mi?

- Cemile Yenge biraz da kendinden bahseder misin?

– İşte, ben burda işçiyim iki çocuğum var, eşim de çalışıyor. Ama oğlum ah şu körolası okuma yazma bilmemek var ya, okula göndermediler. Burada da uğraştım bir türlü iyice öğrenemedim. Ama biraz çat pat başlıkları okuyabiliyorum. Yazmam olsa ben kendim mektup yazmak istiyorum Türkiye Postası'na. Evimize Türkiye Postası geldiğinde onu okuyamamama acısı altında kıvranıyorum. Hani insan birine aşık olur da kıvranır ya, ben de şu Netaşlılar üzerine yazılanları o kadar okumak istiyorum ki. Ne yapayım okuyamıyorum ancak birisi bana okursa dinleyebiliyorum.

- Cemile Yenge gazetemiz aracılığıyla Türkiye Postası okurlarına ve Netaşlı işçilere söylemek istediğin birşeyler var mı?

– Ne söyleyeyim, Netaşlılara Derbylilere, tüm grevdekilere benden bir selam yaz. Sağ olsunlar. Onların oradaki grevi benim burada cesaretimi artırdı, moralimi çok iyileştirdi.

Cemile yenge dernekte dayanışma için yemek pişirirken.

yi gizli yapmak zorundaydık. Buna rağmen kısa sürede bölümde 1 kişi hariç tüm işçiler sendikaya üye oluverdiler. Yaşlılar çoktu aramızda, ama hiçbiri baskıya boyun eğecek cinsten değildi.

– Bu çalışmaların işverene duyuran olmadı mı?

– Hayır. Sessizce çalışıyorduk. Üstelik bir şansımız da, tüm işçilerin birbirine bağlı olması, yabancı düşmanlığının olmayışıydı. Hiç bir güvenliğimiz olmadığı halde 40 kişi üye oldu. Derken sendikayı işyerine davet ettik. İşyeri toplantısı yaptık. Şef köpürdü tabi. "Ben buna izin veremem. 100 senedir böyle şeyler yoktu, nerden çıktı sendika?" **diye. Sonra işyeri seçimleri yaptık. 11 aday çıktı temsilcilik için. Bu durumda önemli bir başarıydı bizim için. Ama sözleşme imzalanıncaya kadar da çekmediğimiz kalmadı. En pis işlere sürüldük, dışlandık. Çok tecrübesizdik. Bir çok hatalar yaptık. Yaptığımız her hata işverenin işine yarıyordu tabi ki. Bu dönemde çok yorulduk ve üzüldük. Ama yine de buna yaşamın tadı diyorum ben. Işyerini o monoton yaşamı değiştiren, renklendiren, ortamı yumuşatan zorluklar bence.**

Gülcan o günleri anlatırken heyecanlanıyor, yeniden yaşıyor sanki. Gerçekten yoğun günler yaşamış. Bir yandan Ağaç İşçileri Sendikası'nın (**Gewerkschaft Holz und Kunststoff**) seminerlerine katılmış, bir yandan da sözleşme imzalanıncaya kadar işçilerin sabırsızlıklarından doğan eleştirilerine katlanmak zorunda kalmış. 18 yaşında tecrübesiz bir gençkız için tüm bunlar kolay olmasa gerek. O günleri şöyle anlatıyor Gülcan:

– İşyerinde 42,5 saat çalışıyor, 40 saat parası alıyorduk. Seminerlerden sonra bunu 40 saate düşürdük. İşçiler arasında bir sevinç oldu. Ama işveren daha fazlasını vermiyordu. Biz de herşey hemen olsun istiyorduk. Demokratik yolları deniyorduk ama olmuyordu bir türlü. İşçiler arasında sabırsızlıklar başladı. "Ücretlere ne zaman zam gelecek?", "Yılbaşı parası, izin parası ne zaman alacağız?" **Türklerin suçlamaları daha ağırdı tabi. Kadın ve genç olmam ters etki yapıyordu.** "Zaten onu seçtik de ne oldu?", "Bir çocuktan ne beklenebilir zaten", "Bu işi başımıza sen sardın. Çekmediğimiz kalmıyor" **diye hep söylendiler. Haklıydılar da. İşveren sürekli baskı yapıyor-**

verenle son bir kez masaya oturduk. "İsteklerimizi kabul ediyor musunuz?" **dedik. Sendikadan temsilciler geldi. Biz aktif olan iki kadın temsilci olarak katıldık. İşveren yalnızca toplu sözleşme üzerinden izin vermeyi kabul etti. Diğerlerini bıraktı. Biz de "grev yapacağız" dedik. Adam grev sözünü duyunca bir acaip oldu. Güldü bize. İnanmadı. Alay eder gibi güldü.** "Bu firmada grev ha, benim işçilerimle hemde" **dedi. Düşünün 100 senelik bir firma, adam grev sözü bile duymamış, işçilerin kendisine karşı çıkmayacaklar diye güveniyor. Bizi önemsemedi. Bir önlem bile almak gereğini duymadı. Ama biz de çok çabuk davrandık doğrusu.**

– İşçi arkadaşlarınız nasıl karşıladılar grev kararını?

– Akşam bütün arkadaşlara haber verdik, oylama yapacağız gelin dedik. Bir kahvede toplandık. Tüm sendikalılar hatta sendikasızlar, hiç ummadığımız, bize karşıdır diye düşündüklerimiz geldiler. Orada sendikaya üye oldular. grev oylamasında herkes "greve evet" dedi. Grev öncesi üyemiz yüzde 30'ken grev içinde ve sonrasında yüzde 70'i geçtik.

– Grev nasıldı? Grev kırıcılık yapan çıktı mı?

– Koca fabrikada 2 grev kırıcı çıktı. Onlar da işverenin çok yakınlarıydılar. Işveren işçilerle tek tek konuştu. Vaadlerde bulundu. birimizi tanımış ve güvenmiş olmamız işyerinde. Bugün bana da artık kimse çocuk gözüyle bakmıyor. 5 yıllık oldum fabrikada. İşyeri temsilcisiyim. Ve yakında sendikanın bana tanıdığı bir haktan yararlanarak 3 yıllık bir yüksek öğrenim görmek üzere fabrikadan ayrılacağım.

– Peki evde sorunların oldu mu bu süre içinde? Evlisin. Seminerlere gidiyor, eve geç geliyorsun.

– Tabi ki oldu. Sendikal çalışmaya başlayınca sorumluluğum arttı. Aslında ben kişilik olarak aktif bir insanım. Ama yüküm ağırdı. Fabrikada onca insanın sorumluluğunu taşıyordum. Bizi seçmişler ve güvenmişlerdi.

– Bu sorunları eve taşıyor muydun?

– Tabi. İşyerinde sakin olmak zorundaydım. Eve gelince öfkemi eşimden çıkartıyordum. Sürekli tartışıyorduk. Anlamsız tartışmalardı ama engelleyemiyorduk. Bir an rahatlıyordum sanki. Annem ve babam da tabi sorundu. En büyük desteğim babamdı ama bana sürekli akıl veriyordu. Bu beni çileden çıkartıyordu. Sık sık seminerlere, toplantılara gidiyor eve geç geliyor ya da hiç gelmiyordum. Bunlar sorundu. Daha sonra hepsi yoluna girdi. Bunlar ilk zamanların sıkıntılarıydı.

– Özel yaşamın için vaktin pek olmuyordu yani.

– İnsanın özel yaşamı için her

– Ben 7 yıldır Almanya'dayım. Türkiye'deki alışkanlıklarımı burada kaybetmedim. Burada Türkler toplu halde yaşıyor ve dışarı açılmaktan adeta korkuyorlar. Bu nedenle olsa gerek örf, adet, geleneklere burada daha da çok sarılmışlar. Benim kendim için bir genç için normal diye kabul ettiğim yaşamı çevrem anormal diye değerlendirdi başta. Ne yapsam yadırganıyordu, yanlış bulunuyordu. Çok güçtü yaşam, her iki taraf için de. Dışlanmıştım adeta. Sonra beni olduğum gibi kabul ettiler. Kendimi onların istediği tarzda değiştirmeden aralarında kalmayı hatta girmeye başardım. Bugün elimde bildiri kapı kapı dolaşıyorum. Her olayın içindeyim. Pasaport harçları, seçme seçilme hakkı, eylem birlikleri... İlişkilerim çok iyi. Çünkü beni tanıdılar ve güveniyorlar.

– Çevrende sana ters gelen neler var?

– Öncelikle kadınların ezilmesi diyebilirim. Daha çok kadınlarla çalıştığımdan onları daha iyi tanıyorum. Onların her tür baskıya boyun eğmeleri, bunları doğal görmeleri üzüyor beni. Erkek dedinmi elini masaya vurunca titretmeliymiş. Böyle söylüyorlar. Dayak yiyenler de cabası. Doğrusu bunlar gelenekse, ben bunları körü körüne yaşatmaktan yana değilim. Zorla olmamalı hiç bir şey, kadınları aşağılıyorlar. Hiç bir hak tanımıyorlar. Onlar da bunu kabullenmiş. Oysa insan olduğunun bilincinde olmalı kadın. Toplumun eşit haklı bir üyesi olmak için kendini kabul ettirmeli, güçlü hissetmeli kendini.

Gülcan'la daha birçok konu tartıştık. Ama bu konuşmada beni en çok düşündüren Gülcan'ın özel yaşamına ilişkin söyledikleriydi. Genç kuşağı iyi tanıyor muyuz? Onlara ne verebiliyoruz diye sordum kendime. Hem kavganın göbeğinde olup hem de genç gibi ! yaşamak isteyen, bitmez tükenmez bir enerjiyle oradan oraya koşturan bu kanı kaynayan gençlerimize, ki sayıları hiç de küçümsenmeyecek kadar çok, nasıl ulaşacağız?

Gençlerin gözünde, tahammül edilmesi gereken, asık suratlı, ve hatta tutucu insanlar olmaktan kurtulup onların dinamizmine nasıl ayak uyduracağız, diye düşündüm. Ama çok geç olmadan birlikte düşünüp, kendimizi de yenilememiz ve birşeyler yapmamız gerekmiyor mu artık?

Peru ve Brezilya'dan sonra Arjantin ve Meksika'da borç ödemelerini durdurdu

Borçlu ülkeler başkaldırmaya başladı

●Bağımlı ve geri kalmış ülkelerin dış borçları 1 trilyon doları ve yıllık faiz ödemeleri ise, 200 milyar doları aştı.

Süresi gelen dış borçlarını ödemekte güçlük çeken geri kalmış ülkeler, alacaklı gelişmiş kapitalist ülkeler ve özellikle de, ABD hükümeti ile bu ülke bankalarına başkaldırmaya başladılar ve bunlardan bir bölümü, dış borç ödemelerini durduklarını açıkladılar. Peru ve Brezilya'nın dış borç ödemelerini durdurmalarının hemen ardından, dünyanın önde gelen borçlu ülkelerinden olan Arjantin ve Meksika hükümetleri de, yaptıkları açıklamada dış borç ödemelerini her an durdurabileceklerini belirttiler.

Bilindiği gibi, borç sıralamasında Brezilya'dan sonra 98 milyar dolarlık borç ile ikinci sırada bulunan Meksika ve 53 milyar dolarlık borçla dördüncü sırada bulunan Arjantin hükümetleri, alacaklı 543 banka ile aylardır toplantılar düzenliyorlar, fakat bu görüşmelerden bir sonuç alınamıyor.

Bu arada, Dünya Bankası'nın 20 Şubat 1987 tarihli **"Gelişme ve Borç Ödeme"** adlı raporunda, geri kalmış ülkelerin dış borç miktarının 1986 yılı sonunda, 1 trilyon 35 milyar dolara yükseldiği belirtilerek, bu ülkelerin yıllık faiz yükünün 200 milyar dolar olduğu kaydedildi. Dünya Bankası'nın ilgili raporunda, geri kalmış ülkelerin artan dış borç miktarı ve faiz yüküne paralel olarak, bu ülkelerde yatırım miktarının yarı yarıya varan oranlarda gerilediği belirtilerek, **"kalkınma hızı önemli ölçüde düştüğü"** kabullenilmek zorunda kaldı.

Öte yandan, 1 trilyon doları aşan dış borç yükü altında bulunan 133 geri kalmış ülke arasında, Türkiye'nin 30 milyar dolar tutarındaki dış borçla, en borçlu ülkeler arasında dokuzuncu sırada bulunduğu belirtildi. Yapılan açıklamaya göre, en borçlu ülkeler listesinde, Brezilya 109, Meksika 98, Güney Kora 58, Arjantin 53, Mısır 40, Endenozya 37, Hindistan 36, Venezüela 34 ve Türkiye ise 30 milyar dolarlık dış borç miktarıyla ilk 9' uncu sırada yeraldılar.

EN BORÇLU 12 ÜLKE
(Milyar dolar)

Ülke	Borç-miktarı
1-Brezilya	109
2-Meksika	98
3-Güney-Kore	58
4-Arjantin	53
5-Mısır	40
6-Endenozya	37
7-Hindistan	36
8-Venezüela	34
9-Türkiye	30
10-İsrail	29
11-Filipinler	28
12-Şili	24
Toplam	576

Türk-İş yurtçapında eylem kararı aldı:

2 saatlik iş bırakma

Türk-İş Başkanlar Kurulu 2 Mart tarihinde yaptığı toplantı sonunda yayınladığı bildiride hükümetin **"fakir halk kitleleri aleyhine yürüttüğü"** politikayı eleştirerek, kamu sözleşmelerininin hükümetin **"kayıtsız ve savsaklayıcı"** tutumu yüzünden çıkmaza girdiğini ve grev aşamasına getirildiğini, bu nedenle tüm işkollarını kapsayan, yurt çapında iki saatlik iş bırakma eylemi kararı aldıklarını açıkladılar. Başkanlar Kurulu'nun oy birliği ile aldığı bu karar, 16 Martta yapılacak yeni bir toplantıda tartışılarak eylemin biçimine ve tarihine karar verilecek.

Türk-İş Genel Başkanı **Şevket Yılmaz** toplantıda yaptığı konuşmada, giderek yaygınlaşacak eylemlere hazırlık yapmak üzere her ilde yedişer kişilik tertip komiteleri oluşturacaklarını, bu nedenle de 67 il ve 8 bölgeden gelecek temsilcilerle 12 Martta bir de hazırlık toplantısı yapacaklarını açıkladı.

2 Saatlik iş bırakma kararı çeşitli kuruluş ve kişiler tarafından değişik tepkilerle karşılandı. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı **Taşçıoğlu** karar için, **"Elbette haklı oldukları taraf vardır, ama böyle eylemlere girişmek, komiteler kurmak, bir harp hazırlığına girişmek, kiminle, niçin?"** derken, işverenler tarafından ise **"Anayasaya aykırı"** ve uygulanması halinde suç oluşturacak bir karar olarak değerlendirildi.

Hak-İş Federasyonu, Türk-İş yöneticilerinin daha önce de böyle kararlar aldıklarını ama bunları uygulayamadıklarını, bu kararın da gerçekleştirileceğine inanmadıklarını söylerken, SHP Türk-İş'in eylem kararını desteklediklerini açıkladı.

GREV...GREV...GREV...GREV...

Derby grevi 86. gününü doldurdu

✱ Laspetkim-İş Sendikası tarafından işverenle ücret konusundaki anlaşmazlık nedeniyle başlatılan grev başarıyla devam ediyor. 600 işçinin katıldığı grevle uluslararası dayanışma da başlatıldı.

300 güne merdiven dayayan grev

✱ Otomobil-İş Sendikasının yetkili olduğu ve 16 işçinin çalıştığı Süper Dizel işyerindeki grev zor koşullar altında devam ettiriliyor. Greve çıktıkları sırada 28 bin lira ücret alan işçilere sendikaları grev boyunca

Dünyada borçlu ülkeler sıralamasında Türkiye dokuzuncu sırada yeralıyor

Özal hükümeti uçan kuştan borç arıyor

● **ABD'nin Eximbank adlı kuruluşunun organizatörlüğünde, 610 milyon dolar tutarında yeni bir dış borçlanmaya gidilirken, Merkez Bankası F.Almanya'nın Commerzbank adlı bankası ile 125 milyon marklık yeni bir kredi anlaşması imzaladı.**

Artan dış borç yükü nedeniyle, iyice dövize sıkışan Özal hükümeti uçan kuştan borç aramaya başladı. Son olarak, şubat ayının ilk haftasında, ABD'nin Eximbank adlı kuruluşunun yönetim kurulu, Türkiye'nin istediği 610 milyon dolarlık borç istemini kabul ederken; 26 Şubat 1987 tarihinde de, Merkez Bankası, Federal Almanya'nın Commerzbank adlı bankasıyla 125 milyon mark tutarında bir kredi anlaşması imzaladı.

Merkez Bankası ile Commerzbank arasında imzalanan bu anlaşmaya göre, Türkiye 125 milyon 'mark tutarındaki tahvili (borç senedi) Federal Almanya'da satışa çıkardı. Yeni bir dış borçlanma türü olan Merkez Bankası'nın bu girişimiyle, Türkiyeli göçmen işçilerden daha fazla döviz elde edilmek istendiği belirlendi. Nitekim, Merkez Bankası Başkanı Zekeriya Yıldırım yaptığı açıklamada, **"Toplam değeri 125 milyon mark olan bu tahvil ihracı girişimimiz, yabancıların yanısıra, Almanya'da yaşayan vatandaşlarımıza da açıktır"** diyerek gerçek niyeti açık etti.

Commerzbank'ın yanısıra, değişik bankalarca satılacak olan bu tahviller, bin ile 10 bin marklık küpürlerden oluşuyor. Beş yıl vadeli olan Merkez Bankası tahvillerine, yılda yüzde 7 oranında faiz ödenecek ve anapara ödemeleri ise, beşinci yılın sonunda yapılacak.

Kamu yatırımları yerinde sayıyor

Yatırımların sınırlandırılması ve öngörülen ödeneklerin zamanında verilmesi nedeniyle, yapımı sürmekte olan kamu yatırımlarının maliyetlerinin yüzde 100'ü aşan oranlarda arttığı ve hazinenin, yüz-milyarlarca lira zarara sokulduğu belirtildi. Devlet Planlama Teşkilatı (DPT) tarafından geçtiğimiz günlerde yayınlanan **"Önemli Projeler Raporu"**na göre, yapımı sür-

Borçlar ve demokrasi

Özlem ÖZGÜR

Geçtiğimiz günlerde yayınlanan Dünya Bankası'nın **"Gelişme ve Borç ödeme"** adlı raporu, geri kalmış borçlu ülkeler açısından, tek kelimeyle bir ibret belgesidir. 1986 yılı sonunda, geri kalmış ülkelerin dış borçları, 1 trilyon 35 milyar dolara tırmanmış.

İç borçlar da patlama noktasında

Dış borçlanmada 30 milyar dolar ile üçüncü dünyanın en borçlu ülkeleri arasında sayılan Türkiye'nin, iç borçlanmada da çok **"kritik"** bir aşamaya geldiği belirtildi. Resmi verilere göre, devletin 1986 yılı sonunda 2,5 trilyon lira olan iç borçları, 1987 yılı sonunda, 3,5 trilyon

demokrasi

Geçtiğimiz günlerde yayınlanan Dünya Bankası'nın **"Gelişme ve Borç ödeme"** adlı raporu, geri kalmış borçlu ülkeler açısından, tek kelimeyle bir ibret belgesidir. 1986 yılı sonunda, geri kalmış ülkelerin dış borçları, 1 trilyon 35 milyar dolara tırmanmış.

Aralarında Türkiye'nin de bulunduğu, en borçlu 12 ülkenin dış borçlarının toplamı ise, tamı tamamına 576 milyon dolardır. Dünya Bankası'nın raporuna göre, son birkaç yıl içinde, borçlu ülkelerin yatırım harcamaları yarı yarıya gerilemiş. Kişi başına düşen artış hızı, "sıfır" düzeyine inmiş.

Borçlu ülkelerin hemen tümünde, tüketim harcamaları daralmış, işsizlik artmış; yığınların satınalma gücü gerilemiş ve bunların, yaşam koşulları önemli ölçüde kötüleşmiş...Ve yine de, pekçok geri kalmış ülke, borçlarını süresinde ödeyememiş..

Şimdi, dış borçlar konusu, Latin Amerika'nın borçlu ülkeleri için birincil sorundur. Bunlardan bir bölümü, dış borç ödemelerini belirsiz bir tarihe erteledi. Bazı ülkeler, isteseler de, süresi gelen borçlarını ödeyemiyor. Bir dizi ülke ise, soruna bir çözüm bulabilmek umuduyla, alacaklı tarafla masaya oturmuş bulunuyor.

Latin Amerika ülkelerini, bu borç batağına sokanlar, türlü çeşitli askersel diktatörlüklerdir. Bugün, Şili hariç, bu ülkelerde askersel diktatörlükler bir bir yıkılmıştır; ama, bunların dış borç kamburu, demokrasinin boynuna geçirilmeye hazır bir ilmik gibidir.

Şimdi bu ülkeler, şu ikilemle karşı karşıyadırlar: Ya, aynen diktatörlüklerde olduğu gibi, ekonominin olanakları dış borç ödemelerine ayrılacak; ve bu durumda, sanayileşme ve kalkınma, işsizlik, bozulan gelir dağılımı ve benzeri, yığınların çözüm bekleyen bir dizi sorunu bir başka bahara ertelenecektir.

Ya da, dış borç sorununa adil bir çözüm bulunacak; ve örneğin, borçlar uzun yıllara yayılarak ve faiz oranları düşürülerek, taşınamaz bu ağır yük hafifletilecek; ve böylelikle, ekonomik ve sosyal yaşamda çözüm bekleyen sorunların üstesinden gelinebilecektir.

Aksi durumda, bu ülkelerde demokrasi ve toplumsal ilerleme isteği, ayağını basacağı sağlam bir zemin bulamıyor. Ve bu ülkelerde, demokrasi, kelimenin gerçek anlamıyla bıçağın sırtında duruyor.

Emperyalist finans odakları, baş patron ABD, borçların adil bir çözümüne yanaşmıyor. ABD yönetimi, bir yandan, dış borçları yeni bir istikrarsızlık programının argümanı ve baskı aracı olarak kullanıyor. Ve bu yöntemle, kendisine tam bağlı olmayan rejimlerin boynuna, yeniden yağlı ipi geçirmenin yollarını arıyor. Öte yandan ise, ABD yönetimi, öngördüğü yıllık 200 milyar dolarlık silahlanma harcaması artışını finanse edebilmek için, borçların süresinde ödenmesinden başka hiçbir yol tanımıyor.

Elimde, Türkiye'nin iç ve dış borçlarının, bugününe ve yakın geleceğine ilişkin bir araştırma var. Ozeti şu: 1987 yılında, Türkiye'nin bütçe kapsamı içindeki iç ve dış borç ödemeleri, vergi gelirlerinin yüzde 47'sini oluşturuyormuş. Ve dahası, 1990 yılına gelindiğinde; yani, bundan üç yıl sonra, devletin vergi gelirlerinin tümü, ancak iç ve dış borç faiz ödemelerini karşılayabilecekmiş...Anapara ile birlikte, bütün iç ve dış borç ödemeleri, devletin bütçe gelirlerinin tümünü aşacakmış..

Bu gidiş, nereyedir? Gözlenen odur ki, iki üç yıl içinde, kamu yatırımları sıfırlanabilir... İşsizlik sorunu, bugünleri bile aratabilir...Devlet, kamu kesiminde çalışanların maaş ve ücretlerini ödeyebilmek için, banknot matbaasının pedalına tam gaz basabilir...Ve de, yüzde 40 ile yüzde 50'lik enflasyon oranının yaşandığı yıllar, Türkiye'nin **"altın çağı"** olarak anılabilir...

Evet, bu gidiş nereyedir? Bu borçlanma politikasının sonu, tek sözcükle çıkmaz sokaktır. Şimdi, Türkiye'de demokrasi isteyen herkes ve rejim karşıtı her güç, bu konuda daha fazla kafa yormak ve daha fazla düşünmek zorundadır. Ve düşünülmek zorundadır ki, rejim karşıtı hiçbir güç, tek başına bu borç batağının altından kalkamaz; ve bu sorunun, ülke ve halkın çıkarına çözümlenmesinin yolunu bulamaz...

Aynen, rejimin yıkılıp, yerine demokrasinin kurulması sorununda olduğu gibi...

patlama noktasında

Dış borçlanmada 30 milyar dolar ile üçüncü dünyanın en borçlu ülkeleri arasında sayılan Türkiye'nin, iç borçlanmada da çok **"kritik"** bir aşamaya geldiği belirtildi. Resmi verilere göre, devletin 1986 yılı sonunda 2,5 trilyon lira olan iç borçları, 1987 yılı sonunda, 3,5 trilyon liraya tırmanacak.

Devletin tahvil ve bono yoluyla hızla artan iç borçlarına paralel olarak yıllık faiz yükü de büyük boyutlara ulaştı. Örneğin, 1987 yılı bütçesine göre, devlet iç borçlar için, 1987 yılında 1 trilyon 260 milyar lira tutarında faiz ödemesi yapacak. Bunun yanısıra, bütçe kapsamındaki dış borçlar için, 1 trilyon 5 milyar lira faiz ödemesi yapılacak ve böylece, iç ve dış borçlar için ödenecek faiz miktarı, 1987 yılı bütçesinin yüzde 30'unu oluşturacak.

Ekonomi uzmanları, devletin 1987 yılında iç ve dış borçlar için ödeyeceği 2 trilyon 265 milyar lira tutarındaki faiz miktarının, yatırım harcamaları ile kamu personeline ödenen ücretlerin üstüne çıktığına dikkati çekerek, halen sürdürülen borçlanma politikalarına devam edildiği takdirde, birkaç yıl gibi kısa bir sürede kamu yatırımlarının sıfırlanabileceğini belirttiler. Bilindiği gibi, 1987 yılı bütçesine göre, iç ve dış borç faiz ödemelerine 2 trilyon 265 milyar lira ayrılırken; kamu personeli ödemelerine 2 trilyon 250 milyar ve kamu yatırımları için ise, 1 trilyon 850 milyar lira öngörülmüştü.

Öte yandan, Anka Haber Ajansı'nın yaptığı bir araştırmada, devletin vergi gelirlerinin yaklaşık yarısının iç ve dış borç ödemelerine ayrılmak zorunda kalınacağı kaydedildi. 1987 yılı verilerine dayanarak yapılan ilgili araştırmada, devletin her bin liralık vergi gelirinin 257 lirasının faiz ve 209 lirasının da, iç ve dış borç anapara ödemelerine ayrıldığı belirtildi.

... milyar liralık zarara sokulduğu belirtildi. Devlet Planlama Teşkilatı (DPT) tarafından geçtiğimiz günlerde yayınlanan **"Önemli Projeler Raporu"**na göre, yapımı sürmekte olan 29 büyük kamu yatırımındaki gecikmeler nedeniyle, son üç yıl içinde bunların maliyetlerinde yüzde 132 oranında artış gözlendi.

DPT'nin raporunda, ilgili 29 büyük kamu yatırımının maliyetinin 1984 yılında 1 trilyon 538 milyar olduğu ve gecikmeler nedeniyle, bu rakamın 1987 yılında 3 trilyon 548 milyar liraya yükseldiği ve böylece, hazinenin 2 trilyon 10 milyar lira zarara uğradığı belirtildi. DPT'nin raporunda, maliyet artışlarının ödenek yetersizliği nedeniyle yatırımların planlanan süre içinde tamamlanamamasından kaynaklandığı belirtiliyor.

"Hayali dışsatım"da yeni düzen

26 Şubat 1987 tarihli resmi gazetede yayınlanarak yürürlüğe giren Bakanlar Kurulu Kararı'na göre, dışsatıma ve bu konunun takibine ilişkin bütün yetkiler, başında başbakanın küçük kardeşi Yusuf Özal'ın bulunduğu Devlet Planlama Teşkilatı'na (DPT) verildi. Yeni uygulamaya göre, Hazine ve Merkez Bankası ile Maliye Bakanlığı devre dışı bırakıldı ve bu kuruluşların, hayali dışsatım konusunda soruşturma yapma yetkileri ellerinden alındı.

Bakanlar Kurulu'nun kararında, hayali dışsatım vergi ve kaçakçılık suçları kapsamının da dışına çıkartıldı ve böylece, bu eylemlerde bulunanların para ve hapis cezasına çarptırılması olasılığı tümüyle ortadan kaldırılmış oldu. Bu arada yeni uygulamaya göre, Maliye ve Gümrük Bakanlığı Teftiş Kurulu ile Hesap Uzmanları ve Gelirler Kontrolleri, hayali dışsatımla ilgili sürdürdükleri kovuşturmaları durduracak ve bu dosyaları, DPT'na devredecekler.

Bilindiği gibi, eski uygulamaya göre, maliye müfettişleri ile hesap uzmanları ve gelirler kontrolörleri, yakalanan hayali dışsatımcı hakkında, dava açılmasını sağlayabiliyorlardı. Bu suçu işleyenler hakkında, mahkemeler Vergi Usul Kanunu'nun **"hileli vergi suçu"** ve **"vergi kaçakçılığı"** maddelerine göre, ağır para ve hapis cezası verebiliyordu.

300 güne merdiven dayayan grev

✱ Otomobil-İş Sendikasının yetkili olduğu ve 16 işçinin çalıştığı Süper Dizel işyerindeki grev zor koşullar altında devam ettiriliyor. Greve çıktıkları sırada 28 bin lira ücret alan işçilere sendikaları grev boyunca ayda 30 bin lira ödüyor.

İETT'de direniş sürüyor

✱İETT şöförlerinin toplu iş sözleşmesi görüşmelerinde takındığı katı tavır nedeniyle başlattıkları pasif direniş sürüyor. Şöförler İETT Genel Müdürlüğünün talimatlarını harfiyen uygulayarak başlattıkları ilginç bir direniş şekli uyguluyorlar. Buna göre şöförler talimatnameye harfiyen uyarak şehir içinde 30 km köprülerde 10 km ve şehir dışı yollarda 40 km. hız yaparak, trafiği yavaşlatıyor, taşıma kapasitesini üçte bir oranında düşürüyor ve duraklarda yolcularla daha yakından ilgileniyorlar.

İşverenin sözleşme masasında anlaşma yerine sendika ile **"alay etmeyi"** tercih ettiğini ve yüzde 10' luk bir ücret artışı teklif ederek, kendilerini bu yolu seçmeye ittiğini açıklayan Belediye-İş Sendikası Genel Başkanı HÜseyin Pala, halkı şöförlerle dayanışmaya çağırdı. Pala, **"İstanbul halkını gerçekleri anlayarak, biraz daha insanca yaşayabilmek için yasal hakkını kullanan İETT şöförlerine cephe almaya değil. onlara sahip çıkmaya çağırıyorum. İstanbullular şöförlerden değil, İETT Genel Müdürlünden hesap sorsunlar"**, dedi.

Direnişe katıldıkları nedeniyle 13 şöför 6 saat göz altına alındı. Şöförlerin direnişine temizlik işçileri de destek veriyorlar.

Yeni grev kararları

✱ Ayrıca Türk-İş'e bağlı Deri-İş Sendikası, Sümerbank'ın Beykoz, Van, Sarıkamış, Tercan ve Çanakkale'deki deri kundura fabrikalarında çalışan 3200 işçi için, Laspektim-İş Sendikası ise özel sektöre ait Hoechst, Türk Henkel, Arkim Plastik, Venüs Bant ve Emak Kauçuk fabrikalarında çalışan 850 işçi için grev kararı aldılar.

Cenevre Silahsızlanma Görüşmelerinde Sovyetler Birliği'nin yeni fedakarlığı tüm dünyada destekleniyor

"Amerika'nın kabul ettiği her türlü kontrolü biz de kabul ederiz"

Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği'nin Cenevre Silahsızlanma Görüşmelerinde Avrupa'daki orta menzilli ABD ve Sovyet atom füzelerinin yokedilmesine yönelik yaptığı öneri dünya çapında büyük bir memnuniyet ve umut yarattı. Batılı diplomat ve devlet adamlarının çoğunluğu tarafından da selamlanan bu öneriye göre önümüzdeki beş yıl içersinde Avrupa'daki tüm Sovyet ve Amerikan orta menzilli füzeleri sökülüp imha edilecek, taraflar sadece Avrupa dışındaki kendi topraklarında 100'er orta menzilli füze bulundurabilecek. Cenevre'deki ABD heyeti Sovyet teklifini olumlu karşılarken, hükümetinin hazırladığı genel hatlarıyla Sovyet önerisine benzeyen alternatif bir teklif sundu. Bu öneriler üzerinde prensipte görüş birliğine varılmasıyla ve denetim sorununa yapıcı bir yaklaşımla füzeleri yasaklayan antlaşma metninin önümüzdeki üçdört ay içinde imzaya hazır olması bekleniyor.

Sovyetler Birliği Dışişleri Bakan Yardımcısı Juli Voronzov 2 Mart pazartesi günü başlayan 7. tur Cenevre silahsızlanma görüşmelerinin ilk genel toplantısında tarihsel bir öneriyle geldi. Voronzov (solda) Amerikan heyeti Başkanı Max Kampelmann tarafından selamlanıyor.

28 Şubat cumartesi günü Sovyet televizyonunun haber programı **"Vremya"**da dünya kamuoyunun dikkatlerini üzerine çeken bir açıklama yapan Sovyetler Birliği Komünist Partisi Genel Sekreteri Mihail Gorbaçov, Sovyetlerin diğer stratejik atom silahları ve Yıldızlar Savaşı (SDI) gibi alanlardan bağımsız olarak orta menzilli füzeler alanında ABD ve Sovyetler arasında derhal bir antlaşma imzalanmasını istediğini bildirdi. Bu öneriye göre önümüzdeki beş yıl içersinde Avrupa'daki orta menzilli atom füzeleri yokedilecek, Sovyetler ABD'nin orta menzilli füzeleri Avrupa'ya yerleştirmesine cevap olarak DDR ve Çekoslavakya'ya yerleştirdiği füzeleri de sökecek. Ayrıca taraflar başlangıçta kendi topraklarında sadece 100'er orta menzilli füze bulundurabilecek, zamanla bunlar da ortadan kaldırılacak ve kısa menzilli füzelerin Avrupa'dan yokolması için en kısa zamanda görüşmelere başlanacak. **Mihail Gorbaçov**'un bu önerisinde İngiltere ve Fransa'nın orta menzilli nükleer füzeleri antlaşma kapsamının dışında tutuluyor. Sovyetler Birliği daha sonra her iki ülkeyle ikili silahsızlanma görüşmeleri sürdürmeyi amaçlıyor.

Moskova Barış Forumu'nun katkıları

Reykjavik'de Genel Sekreter Gorbaçov ve Başkan Reagan arasında yapılan zirveye geniş bir silahsızlanma paketiyle giden Sovyetler Birliği tüm stratejik silahlar alanında köklü bir silahsızlanmaya gidilmesini teklif etmiş, ancak bu doğrultuda bir antlaşmanın imzalanması ABD'nin Yıldızlar Savaşı projesine yönelik silahların üretiminden vazgeçmemesi ve araştırmaları laboratuvar çalışmalarıyla sınırlamaması üzerine gerçekleşememişti. ABD'nin Reykjavik'ten sonra da atom denemelerini sürdürmesine, **SALT-II** Antlaşmasını çiğnemesine ve roketsavar füzeler konusunda yapılan **ABM** Antlaşmasını tartışma konusu yapmasına karşılık, Sovyetler Birliği Moskova'da **"İnsanlığın Hayatta Kalması İçin"** belgisi altında bir barış forumu düzenledi ve farklı politik ve dini görüşleri savunan geniş bir kesimin görüşlerine kulak verdi.

Moskova Barış Forumu'nda Yıldızlar Savaşı projesi konusunda görüş birliğine varılamasa da diğer alanlarda silahsızlanma çalışmalarının sürdürülmesi doğrultusunda yükselen istemleri değerlendiren Sovyetler Birliği yönetimi bu öneriyi yapma kararı aldı. Sovyetler

selamlamak zorunda kaldı. Kongre ve Temsilciler Meclisi'nin önde gelen kişileri kaçırılmaması gereken büyük bir şanstan söz ederken, ABD resmi çevreleri önerinin gerçekleşmesinin denetiminin zorluğu üzerinde durmaya başladılar. ABD silahsızlanma uzmanı **Adelman** ve Savunma Bakanlığı Müsteşarı **Perle** Sovyetler Birliği'nden tüm Sovyet tesislerinin ve üretimin kontolünü kabul etmesini istediler, diğer taraftan da Amerikan gizli nükleer üslerinin Sovyetler tarafından denetlenmesinin **"tehlikeleri"** üzerinde durdular. Sovyetler Birliği'nin Amerika'nın kendisi için kabul etmeye hazır olduğu her türlü denetimi onaylayacaklarını açıklaması ve genel hatlarıyla Sovyet önerisinden farklı olmayan ABD önerisini olumlu bulduğunu belirtmesi üzerine her iki tarafın Cenevre heyeti yöneticileri antlaşma metninin en geç üç ay içinde formüle edilebileceğini ve yeni bir zirve toplantısında imzalanabileceğini söylediler.

Yeni engeller aranıyor

ABD ve NATO'nun yıllardır dayattığı, Fransa ve İngiltere'nin atom roketlerinin silahsızlanma görüşmelerinin kapsamının dışında bırakılması sorunu SSCB tarafından kabul edildikten ve denetim konusunun da aşılmasından sonra şimdi ABD ve müttefiklerindeki silahsızlanma ve yumuşama politikasına düşmanlığıyla tanınan çevrelerin yeni engeller aradığı gözlemleniyor. Bu doğrultuda en çok Sovyetler Birliği ve bağlaşıklarının konvansiyonel potansiyel açısından (zırhlı araçlar, bombardıman uçakları ve asker sayısı) daha güçlü olduğu nükleer silahsızlanma sonunda Varşova Antlaşması ülkelerinin Batı'yı tehdit edeceği görüşü geliştiriliyor. Halbuki 1986 Haziranında Varşova Antlaşması Ör-

rildi. Federal Almanya Dışişleri Bakanı **Genscher** bu önerinin Batı'ya hiçbir dezavantaj sağlamadığını ifade ettikten sonra, silahsızlanma görüşmelerinde yeni engellerin çıkarılmamasını istedi. Fransa Devlet Başkanı **Mitterand** öneriyi selamladı ve eşit, denetimli bir şekilde orta menzilli füzelerin sayısı azaltıldıktan sonra kısa menzilliler üzerine görüşmelere başlanması gerektiğini savundu. Mitterand Fransa'nın görüşmelere hazır olduğunu belirtti.

İngiltere Dışişleri Bakanı **Howe** bu öneriler doğrultusunda gerçekleşecek bir antlaşmanın Doğu ile Batı arasındaki tüm görüşmeleri olumlu yönde etkileyeceği görüşünü savundu. Japon Başbakanı **Nakasone** ise Tokyo'da yaptığı bir basın açıklamasında kabinesinin Mihail Gorbaçov'un önerisini olumlu karşıladığını bildirdi. Avusturya ve Ispanya'nın Dışişleri Bakanları Dr. **Mock** ve **Ordonez** Reykjavik'te oluşan olumlu havanın böylece somut adımlarla geliştirilebileceğini ve giderek diğer alanlarda da silahsızlanmanın mümkün olacağını söylediler. Aynı şekilde başta İsveç, Danimarka ve Hollanda olmak üzere diğer Batı Avrupa ülkelerinin başkentlerinden gelen tepkiler de önerileri destekleyici yöndeydi.

Amerika Birleşik Devletleri'nde tepkiler farklı oldu. Hükümet çevrelerinde başlangıçtaki suskunluk yavaş yavaş **"temkinli bir onaylamaya"** dönüşüyor. ABD'nin Cenevre görüşmelerine katılan heyetine başkanlık eden Kampelmann Gorbaçov önerileri karşısında memnuniyetini gizlemedi. Beyaz Saray Sözcüsü **Brashear** Sovyetler'in bu adımını **"olumlu"** olarak nitelendirdi. Muhalefetteki demokratların senatodaki lideri Senatör **Robert Byrd** silahsızlanma görüşmelerinin ABD'nin Yıldızlar Savaşı projesine konsantre olmasının

Sovyetler 19 ay sonraki ilk atom denemesinden sonra da denemelerin durdurulmasını istiyor

Tek yanlı olarak atom denemelerinin durdurulmasından 19 ay sonra Sovyetler Birliği 26 Şubat günü 20 kiloton gücünde bir nükleer bomba patlattı. Sovyet haber ajansı **TASS** tarafından yapılan açıklamada patlamanın Semipalatinsk'deki test sahasında yapıldığı ve yeni silahların sınanmadığı , nükleer patlamanın fiziksel araştırmasının yapıldığı bildirildi.

Bilindiği gibi Sovyetler Birliği Hiroşima'ya ABD tarafından atom bombası atılmasının 40. yıldönümü olan 6 Ağustos 1985 günü tek yanlı olarak atom denemelerini durdurma kararı almış ve ABD yönetimini de bu girişime katılmaya çağırmıştı. ABD'nin gerek ülke içinden, gerek yurt dışından gelen tüm tepkilere kulak asmaksızın atom denemelerini birbirinin ardından sürdürmesine rağmen SSCB atom denemelerini durdurma kararı olan moratoryumu üç kez uzattı. Kendisine tanınan tüm bu olanakları değerlendirmeyen ABD 19 ay içersinde toplam **26 kez** atom bombası patlattı.

Son olarak 18 Aralık 1986 günü ABD yönetimine seslenen Sovyetler Birliği bu ülkeyi nükleer testlerin yasaklanması için görüşme masasına oturmaya çağırdı. SSCB yönetimi ABD'nin 1987 yılında yeni deneme yapmaması halinde moratoryumu tekrar uzatacağını ve ABD'nin atom denemelerini durdurduğunu açıkladığı an Sovyetler'in derhal bu karara katılacağını bildirdi.

ABD'nin atom denemelerinin yasaklanmasının **"ulusal çıkarlarına aykırı"** olduğunu iddia etmesi ve yeni yılda da nükleer patlamaları sürdürmesi üzerine Sovyetler de 19 ay sonra ilk denemeyi yaptılar. Patlamadan sonra bir açıklama yapan SSCB hükümeti daha önce yaptığı tüm önerilerin hâlâ geçerli olduğunu vurguladı ve 19 ay boyunca atom denemelerinin tek taraflı durdurulmasının dünya kamuoyuna

DDR ve Çekoslavakya'ya yerleştir-
diği füzeleri de sökecek. Ayrıca tarafları başlangıçta kendi topraklarında sadece 100'er orta menzilli

yetler Birliği tüm stratejik silahlar alanında köklü bir silahsızlanmaya gidilmesini teklif etmiş, ancak

Halkın çoğunluğunu temsil eden Avrupa barış hareketleri tepelerine karabasan gibi çöken ABD orta menzilli nükleer füzelerinden kurtulma şansının kaçırılmaması için ulusal hükümetlerine baskıyı arttırıyorlar.

görüş birliğine varılamasa da diğer alanlarda silahsızlanma çalışmalarının sürdürülmesi doğrultusunda yükselen istemleri değerlendiren Sovyetler Birliği yönetimi bu öneriyi yapma kararı aldı. Sovyetler Birliği'nin güvenlik çıkarları açısından çok cesur bir adım olarak nitelendirilen bu öneriyi yaparken Gorbaçov, kendi güvenliklerini komşularının güvenliklerinin üstüne çıkarmadıklarını, Cenevre'de silahsızlanma yolunda önemli adımlar atılabilmesi için barış güçlerinin kaygılarına değer vererek bu girişimde bulunduklarını belirtti.

ABD'nin kendisi için hazır olduğu her türlü denetimi kabul ediyoruz

Gorbaçov'un yeni silahsızlanma önerisinin Cenevre'de ABD tarafına sunulması ve daha sonra yapılan bir basın toplantısında uluslararası kamuoyuna tanıtılmasından sonra Sovyetler'in dünyanın bir atom felaketinden kurtarılabilmesi için bu kadar taviz verebileceğini beklemeyen ABD tarafı kısa bir şaşkınlığın ardından Sovyet önerisini tartışmaya başladı. Başını General Rogers'in çektiği NATO militarist çevrelerinin uyarılarına rağmen ABD yönetimi öneriyi resmen

uçakları ve asker sayısı) daha güçlü olduğu nükleer silahsızlanma sonunda Varşova Antlaşması ülkelerinin Batı'yı tehdit edeceği görüşü geliştiriliyor. Halbuki 1986 Haziranında **Varşova Antlaşması Örgütü** NATO'ya Atlantikten Urallar'a kadar uzanan tüm Avrupa'da karşılıklı askeri gücün azaltılmasını önermiş ve kendilerinin daha fazla azaltmaya hazır olduğunu ilan etmişti. **NATO** bu öneriye hâla yanıt vermedi.

Dünyaçapında olumlu gelişmeler

Sovyetler Birliği tarafından Cenevre'de sunulan öneri NATO Başkomutanı **Rogers,** ABD Savunma Bakanlığı Müsteşarı **Perle** ve FAC'den **Strauss** gibi çevrelerin dışında tüm dünyada son derece olumlu bir adım olarak nitelendi-

in bu adımını **"olumlu"** olarak nitelendirdi. Muhalefetteki demokratların senatodaki lideri Senatör **Robert Byrd** silahsızlanma görüşmelerinin ABD'nin Yıldızlar Savaşı projesine konsantre olmasının kurbanı olmamasını diledi ve Sovyetler'in girişimi doğrultusunda bir sonuca varılmasını istedi. NATO Askeri Komitesi Başkanı **General Altenburg** Sovyet önerileriyle orta menzilli füzeler konusunda görüşmelerde bir engelin aşıldığını belirtti ve Mihail Gorbaçov'un önerisinin ABD'yi hareketlenmeye zorladığını açıkladı. Özellikle Batı Avrupa ülkelerinden barış hareketlerinin değerlendirilmesi için aktif tavır almaları doğrultusunda baskı yaptıkları ve ABD atom füzelerinin yerleştirilmesinin durdurulması konusunda harekete geçtikleri haberleri geliyor.

ABD'nin atom denemelerinin yasaklanmasının **"ulusal çıkarlarına aykırı"** olduğunu iddia etmesi ve yeni yılda da nükleer patlamaları sürdürmesi üzerine Sovyetler de 19 ay sonra ilk denemeyi yaptılar. Patlamadan sonra bir açıklama yapan SSCB hükümeti daha önce yaptığı tüm önerilerin hâlâ geçerli olduğunu vurguladı ve 19 ay boyunca atom denemelerinin tek taraflı durdurulmasının dünya kamuoyuna atom denemelerinden vazgeçilebileceğini gösterdiğini ifade etti. Sovyetler Birliği'nin uzun aradan sonra tekrar bir atom denemesi yapması üzerine ABD Kongre ve Senatosunda gerek hükümetteki Cumhuriyetçilerin bir çok politikacısı gerekse muhalefetteki demokratlar **Reagan** yönetimini eleştirdiler. Ancak, **SDI** projesinde direnen ABD militarist çevreleri atom denemelerinin bu proje için kaçınılmaz olduğu görüşünden çıkarak sorumsuz tavırlarını sürdürüyorlar.

Sovyetler'in atom denemesi yapmasından sonra ABD'nin müttefiği olan ülkelerin hükümetlerine de baskılar arttı. Barış hareketleri ve muhalefet partileri hükümetlerinden ABD ile olan ilişkilerini nükleer testlerin durdurulması yönünde kullanmaya çağırıyorlar. Örneğin Federal Almanya'nın Sosyal Demokrat Partisi olan SPD Yürütme Kurulu üyesi **Horst Ehmke,** Kohl hükümetini **"ortaya çıkan bu durumun suçunu paylaşmakla"** suçladı ve şunları söyledi: **"Sovyetler Birliği'nin tek yanlı moratoryumuna katılmamakta ısrar eden ABD yönetiminin kötü örneği korkulan neticeye yolaçtı: Silahlanma yarışının durdurulmasına yönelik bir fırsat daha kaçırıldı."**

1983 yılında yurttaşlarının iradesine karşı Pershing füzelerinin yerleştirilmesine karar veren Kohl hükümeti bu kararın gerçekleşmesini ancak devlet zoruyla başarmıştı. Halen önemli bir iç politik engel olarak karşısında duran bu füzelerden kurtulmak onların bile işine geliyor galiba...

Yunan hükümeti Taşoz adasının Doğusunda petrol aranmasına izin verdi

Ege'de yine gerginlik

Yunan hükümetinin ABD, Kanada ve Federal Almanya ile Yunan Petrol Ofisi'nin oluşturduğu konsorsiyuma bağlı Kuzey Ege Petrolleri Şirketi'ne Saroz Körfezi'ndeki **Taşoz** adasının Doğusunda 28 Marttan itibaren **petrol arama ruhsatı** vermesiyle birlikte Türkiye ve Yunanistan arasındaki ilişkiler yeniden gerginleşti.

Bilindiği gibi iki ülke arasında ötedenberi süren, kıta sahanlığı, kara suları ve fir hattı anlaşmazlığı Ege'de bir savaş tehlikesini doğuran boyutlara ulaşmaktadır.

Türkiye ve Yunanistan arasındaki anlaşmazlıkları körükleyen ABD ve NATO'dur. Bu yoldan Doğu Akdeniz ve Ege'ye büsbütün yerleşmek isteyen emperyalizmdir.

Geçenlerde Atina'da yaptığı basın toplantısında Haydar Kutlu, iki ülke arasındaki kıta sahalığı anlaşmazlığının 1974 yılında bir Amerikan şirketinin Ege'de petrol bulduğunu açıklamasıyla başladığına işaret etmişti. Şimdi kıta sahanlığı anlaşmazlığı yine ABD, Kanada ve Federal Alman **"Kuzey Ege Petrolleri"** şirketinin Taşoz adasının Doğusunda petrol aramak istemesiyle alevlendiyse bu tesadüf değildir. Tersine TKP Genel Sekreteri'nin yukarıda aktardığımız değerlendirmesini doğrulamaktadır.

ABD ve NATO'nun Ege'de oynadıkları kışkırtıcı rolü bazı Tercüman yazarları bile kabul etmek zorunda kalıyorlar. 18 Şubat 1987 tarihli Tercüman gazetesinde **"Ege'de Yunan faaliyetleri"** başlıklı yazısında, Prof. Fahir Armaoğlu, NATO Başkomutanı ve ABD generali Rogers için şöyle demektedir.

"Çünkü hazret aklını Ege denizi ile bozmuştur. Türk-Yunan münasebetlerini gerginleştirecek hareketlerden kaçınmak suretiyle Ege'yi sakinleştireceği yerde boyuna Ege'ye el atarak yangına körükle gitmektedir."

Evet, ABD emperyalizmi her yerde olduğu gibi, Ege'de de yangına körükle gidiyor. İki ülke arasındaki sorunlar çözülmez değildir. Yeter ki her iki taraf da karşılıklı çıkarları dikkate alan, karşılıklı özveriye hazır olsunlar, yapıcı bir diyalog içine girsinler. Bu suretle ABD ve NATO'nun kışkırtmalarını elbirliğiyle önleyelim. Balkanlar'ın ve Doğu Akdeniz'in atom silahlarından temizlenmesi için çalışalım. Çünkü Türk ve Yunan halkları Ege'nin bir barış denizi olmasını istiyor.

SSCB: "Daha fazla sosyalizm, daha fazla demokrasi" hedefleyen kararlar uygulamaya konuyor

Kendi müdürünü kendisi seçen bir fabrika

6 Ocak 1987 tarihli **"Komsomolskaya Pravda"** gazetesi kısa bir ilan yayınladı: **"Letonya'da minibüs üreten RAF fabrikasında müdürlük görevini üstlenmek isteyenler ismini, soyismini, yaşını, bitirdiği okulu, şu andaki işini ve daha önce çalışmış olduğu işyerlerini bildiren bir mektupla gazete redaksiyonuna başvurabilir."**

Sovyetler'de minibüse talep yüksek. Ancak yıllardır üretim ihtiyacı karşılamıyor. RAF'ın minibüslerinin kalitesi de istenilen düzeyde değil. 1986 yazında bu işletmedeki durumu inceleyen uzmanlar bu sorunların çözümü için öneriler yapmışlar. Fakat bu önerilerin gerçekleşebilmesi için yeni bir müdür bulmak gerektiği ve üstelik bu yeni müdürün işletmeye bir atılım yaptırtabilecek yetenekte bir müdür olması gerektiği de anlaşılmış. Istenilen niteliklere sahip bir müdür adayı RAF fabrikasında bulunamamış. Böylece tüm Sovyetler Birliği çapında bir yarışma düzenleme fikri doğmuş.

Gazetede yayınlanan ilan üzerine Sovyetler'in her yanından 4000 kişi RAF minibüs fabrikasına müdür olmak için başvurdu. Başvuranlar arasında mühendisler, bilim adamları, işçiler, öğrenciler, ekonomistler, sosyologlar ve Leningrad'tan büyük bir işletmenin genel müdürü bile vardı.

Mektup yazanların bir kısmı yalnızca müdürlük için aday olduğunu bildirmekle kalmamış, RAF işletmesinin daha verimli çalışabilmesi için neler önerdiklerini de yazmışlardı. Hatta birisi dünya piyasalarında çok başarılı olacağına inandığı yeni tip bir minibüs için çizdiği planları da mektubuna eklemişti. Çok değişik fikirler öne sürülüyordu. Fakat bütün bu değişik fikirler arasında herkesin ağızbirliği yapmışçasına vurguladığı bir nokta vardı: Yeni müdürün seçimle belirlenmesi çok yerinde bir tutum.

Sözkonusu ilan gazetede yayınlanmadan, RAF'ta boşalan müdürmi aday RAF fabrikasına çağırıldılar.

RAF fabrikası Letonya'nın başkenti Riga yakınlarında küçük bir şehir olan Yelgava'da bulunuyor. Yeni müdür için Sovyetler Birliği çapında bir yarışma düzenleneceğinin açıklanması RAF emekçilerinin bir çoğu için bir sürpriz oldu. Bazıları böylece işletmenin çok büyük zorluklarla karşı karşıya olduğunun resmen kabul edilmiş olduğunu söylediler. Kimsenin bu göreve talip olmayacağı, aday olan olsa bile bunların fırsattan istifade kendi ceplerini doldurmak isteyen adamlar olacağı şeklinde dedikodular çıktı.

Dışardan başvurup işletmeye davet edilen 20 adaydan 15'i kararlaştırılan tarihte geldiler. Yarışmaya kuşkuyla bakanların beklediklerinin aksine bunlar öyle hiçbir baltaya sap olmamış cinsten insanlara benzemiyorlardı. İçlerinde genel

müdürler, müdürler, şef mühendisler vardı. Bu sefer **"kimbilir şimdiki işyerinde neler yaptılar ki kendilerine yeni bir iş arıyorlar. Herhalde çok geçimsiz adamlardır"** biçiminde kuşkular doğdu. Özellikle RAF fabrikasının yöneticileri bu **"yabancıları"** hiç de sevinçle karşılamadılar. Fabrika yönetiminin göstereceği aday karşısında hiç bir **"yabancının"** tutuna-

yaratıcılıkları ve bir ekibi yönetme yetenekleri ölçüldü. Sonunda en yetenekli beş aday belirlendi.

Bu arada şehrin yerel gazetesinde beşinin de fotoğrafları, fabrika için önerdikleri önlemler ve kısa özgeçmişleri yayınlandı. Müdür seçimi fabrikanın duvarlarını aşarak bütün şehirde tartışılmaya başlanmıştı. İlk yarışma ilanını yayınlayan **"Komsomolskaya Pravda"** gazetesi de milyonlarca okuyucusuna nerdeyse gün aşırı yarışmanın nasıl gittiğini duyuruyordu. Bu sayede yarışmaya katılanlar tüm Sovyetler'de tanınmış oldular. RAF' Çalışanlarla konuştular. Notlar aldılar, karşılaştıkları problemler için çözüm önerileri yaptılar. Işçiler daha bu aşamada bile müdürü seçim yoluyla belirlemenin faydalanı gördüler. Boyahanede çalışan **Guntis Vilums** bunu şu sözlerle ifade etti: **"Eskiden işçilerin sırf kendi aralarında konuştukları şeyleri şimdi doğrudan seçeceğimiz müdürün yüzüne söyleyebiliyoruz. Ne iyi değil mi?"** Adaylar daha fazla oy alabilmek için kendi programlarının propagandasına giriştiler. Fabrikada hararetli bir tartışma başladı.

Bütün bu hazırlıklar, tartışmalar, dolaşmalar fabrikanın çalışmasını aksatmadı mı, diye düşünenler

tülen tartışmalar doğan heyecan ve böylece fabrikada o zamana kadar yaygın olan umursamazlığın ve ilgisizliğin giderilmesi kuşkusuz önemli bir rol oynadı. Diğer bir olumlu etken de, seçim kampanyasının RAF kollektifine o güne kadar hasıraltı edilen bir çok **"hassas"** konuyu açıkça ortaya koyup tartışma, yaralara parmak basma fırsatı vermiş olmasıdır.

Bu ön hazırlıklardan sonra fabrika aktivistlerinden yüz kişinin ve jüri heyetinin katıldığı bir ön seçim yapıldı ve beş aday arasından iki kişi seçildi. **Viktor Bossert** ve **Sergey Gorbunov.** Her iki aday birer seçim programı hazırlayarak çalışanlar arasında propagandaya başladılar. Düzinelerle gönüllü yardımcı işletmede dolaşıp benimsediği aday için propaganda yapıyordu.

Yarışmanın sonunda işletmede çalışan her on kişiden birinin katıldığı (yani 444 kişi) bir toplantı düzenlendi. Aslında daha geniş bir katılım planlanmıştı, fakat yeterince büyük bir salon bulunamayınca bu oranla yetinildi. Her iki aday da birer konuşma yaptıktan sonra seçim yapılacaktı. Kurayı kazanan Viktor Bossert ilk konuşmayı yaptı. Konuşması o kadar başarılıydı ki ve RAF'ta uygulamak istediği programı o kadar ikna edici bir biçimde anlattı ki, Sergey Gorbunov'un ikinci olarak yaptığı konuşma pek sönük kaldı. Sonuçta müdürlüğü 387 oyla Viktor Bossert kazandı.

Yeni müdür RAF işçilerine hitaben yaptığı ilk konuşmasında şunları söyledi: **"Eylem programını birlikte yapacağız. Şimdilik iki önemli noktaya işaret edeyim: Birincisi RAF emekçilerinin hem kendilerine, hem de geleceğe güvenmelerini e minibüsümüzün en yüksek kalite standartlarına uygun olmasını sağlamalıyız. Ikincisi dünya piyasasındaki emsalleriyle boy ölçüşebilecek yeni bir minibüs modeli geliştirmeliyiz."**

Bir gazeteciyle yaptığı görüşmede ise Bossert şöyle diyordu: **"Bir müdürün kollektifin fikirlerini hiçe sayabildiği, sıradan işçilerin üretimin yönetimini pek etkileyemedikleri dönemler bence artık geride kaldı. Kendi kendini idare (özyönetim) biçimleri geliştirmeli ve kollektifin her fikrin önemli olduğuna inanmasını sağlamalıyız."**

Kendi müdürünü seçen RAF kollektifi yeni müdür Bossert'ten çok şey bekliyor. **"Önümüzdeki yolun kolay bir yol olmadığını anladık, fakat başka bir seçenek de yok"**, diyorlar. **"Kaybettiğimiz vakti telafi etmek ve kısa zamanda yeni minibüs modelini üretime**

Perestroyka

Batı Avrupa kamuoyunda yeni yeni Rusça kelimeler yaygınlaşmaya başladı. Sputniği bütün dünya bundan otuz yıl önce öğrenmişti. Şimdi de **"açıklık"** anlamına gelen **"glasnost"** tan sonra bir de **"perestroyka"** veya kısaca **"yenileme, "yenilenme"** diye tercüme ediliyor. Sovyetler'de **"perestroyka"** denilen sosyalist toplumu yeniden düzenleme hareketi her alanda sürüyor. Sovyet komünistleri bu yenilenmenin amacının, toplumsal düzeni bilimsel teknik devrimin getirdiği yeniliklere uyumlu hale getirerek üretimde emek verimliliğini hızla arttırmak ve sosyalizmi her açıdan daha da geliştirmek olduğunu belirtiyorlar.

Sosyalizmin gelişmesinin bir göstergesi olarak emek verimliliğine bu kadar büyük önem verilmesi yeni bir yaklaşım değildir. Nitekim Sovyet devletinin kurucusu olan Lenin de çeşitli kereler emek verimliliğinde dünya çapında birinci olmak gerektiğine işaret etmişti. Ancak bugün gerek Sovyetler'de sosyalizm sayesinde oluşan birikim (güçlü bir endüstri, genel eğitim düzeyi, yüksek bir nüfus gibi) gerekse günümüzde başdöndürücü bir hızla ilerleyen bilimsel-teknik devrimin sağladığı olanaklar şimdi bu ödevi köklü bir şekilde ele alıp çözmeyi mümkün kılıyor.

Sovyet yöneticileri toplumsal üretimin daha verimli bir hale gelebilmesi için herşeyden önce bizzat üretimde çalışanların bu üretimi daha yakından, daha doğrudan denetleyip yönlendirebilmeleri gerektiğini söylüyorlar.

Ücret sistemi değiştiriliyor ve daha verimli çalışan işletmelerin kendi işçi ve memurlarına daha yüksek ücret ödeyebilmesi öngörülüyor. Böylece emekçilerin kişisel çıkarları ile fabrikanın çıkarları ve toplumun genel çıkarlarının daha iyi bir uyum içinde olacağı hesaplanıyor. Öte yandan bir fabrikanın verimli çalışabilmesi önemli ölçüde o fabrikanın ustaca yönetilmesine bağlı olduğundan, fabrika yöneticilerinin (ustabaşından genel müdüre kadar) o fabrikanın emekçileri tarafından seçilmeleri öngörülüyor.

Fabrikanın verimli çalışmasından en fazla çıkarı olan orada çalışan emekçiler olduğundan en yetenekli yöneticilerin seçilmesi için ellerinden gelen titizliği göstermeleri bekleniyor. Böylece hem verimlilik arttırılırken, hem de sosyalist demokrasinin gelişmesi içinçok önemli bir adım daha atılmış oluyor.

Devlet işletmelerinin bu ve bir dizi diğer yönlerini yeniden düzenleyen bir kanun taslağı bir kaç hafta önce Sovyetler'de yayınlanarak ülke çapında tartışmaya açıldı. Işletmelerde, sendikalarda, basında ve bilim kurumlarında yürütülecek olan tartışmanın sonuçları alındıktan sonra tasarıya son biçimi verilecek. Ancak yöneticilerin seçimle belirlenmesiyle ilgili şimdiden ilk adımlar atılıyor, deney niteliğinde uygulamalar yapılıyor. Bu sayfada kendi müdürünü kendi seçen bir minibüs fabrikasında **"perestroyka"**nın nasıl yürütüldüğünü okuyacaksınız.

Müdürün bilgili, enerjik, yaratıcı olması yetmiyor, başka insanlarla birlikte çalışmayı da bilmesi lazım.

"Komünist Partisi, kesin olarak şunu savunuyor: Halk herşeyi bilmelidir. Açıklık, eleştiri ve özeleştiri,

nokta vardı: Yeni müdürün seçimle belirlenmesi çok yerinde bir tutum.

Sözkonusu ilan gazetede yayınlanmadan, RAF'ta boşalan müdürlük için, normal yollardan Letonya'da uygun bir aday bulunamamış olmasına rağmen bu defa başvuranların yirmisi Letonya'dandı. Hatta RAF emekçilerinden de başvuranlar olmuştu.

Binlerce aday arasında sıhhatli bir seçim nasıl yapılabilir? Yarışmayı düzenleyenler önce bu soruya bir cevap aradılar. Işletmede çalışanların temsilcilerinden, sosyolog, psikolog, mühendis ve bilim adamlarıyla Sovyetler Birliği motorlu araçlar endüstrisi bakanlığı temsilcilerinden oluşan bir jüri başvuranlar arasında ilk elemeyi yaptı. Bu elemeden arta kalan yir-

"En önemli pratik ödev, her emekçinin kendini işletmenin gerçek efendisi hissetmesini sağlayacak önkoşulları yaratmak ve üretim örgütlenmesi biçimlerini uygulamaya koymaktır."
(Merkez Komitesinin Ocak Plenumuna sunulan rapordan)

bir biçiminde kuşkular doğdu. Özellikle RAF fabrikasının yöneticileri bu **"yabancıları"** hiç de sevinçle karşılamadılar. Fabrika yönetiminin göstereceği aday karşısında hiç bir **"yabancının"** tutunamayacağı söyleniyordu.

Adaylara gelince, bu soğuk karşılamaya rağmen fabrikanın sorunlarıyla haşırneşir olmak için kolları sıvadılar. Baştan sandıklarının aksine, işletmenin hiç de ümitsiz bir durumda olmadığını, fakat yıllardır söylenen parlak sözlere rağmen hiç bir köklü önlemin alınmadığını, bu yüzden yöneticilerin fabrikadaki emekçiler arasında saygınlığının kalmadığını gördüler. RAF'a baştan aşağı bir çeki düzen verilmesi gerektiğini anladılar. Bu arada adayları biraz daha yakından tanıma fırsatını bulan RAF işçi ve memurları da ilk fikirlerini değiştirmek ve **"yabancıların"** tuttuğunu koparan ve işinden anlayan adamlar olduğunu kabul etmek zorunda kaldılar.

Jüri heyeti dışardan gelen onbeş ve işletmeden çıkan üç adayı özellikle yöneticilik yetenekleri açısından sınadı. Sanki fabrikaya müdür olmuşlar gibi işletmenin problemleri için çözüm önerileri yapmaları istendi. Bu amaçla kendilerine işletmeyle ilgili bilgiler ve birlikte çalışmaları için uzmanlardan ve RAF yöneticilerinden ekipler verildi. **"Planlama oyunu"** denen bu yöntemle adayların bilgi düzeyleri,

nasıl gittiğini duyuruyordu. Bu sayede yarışmaya katılanlar tüm Sovyetler'de tanınmış oldular, RAF'

taki müdürlük görevini kazanamayanlar da ülkenin çeşitli yerlerindeki işletmelerden ikişer-üçer teklifler aldılar. Böylece Sovyetler'de şimdiye kadar sık rastlanan bir eksikliği, fabrika yöneticilerinin yalnızca sözkonusu işletmenin içinden veya yakın çevresinden, yani çok dar bir çevreden seçilmesi sorununu gidermek için de olumlu bir adım atılmış ve tecrübe kazanılmış oldu. Ülkede genç yönetici kadrolara büyük bir ihtiyaç duyulduğu görüldü.

Beş adaya da fabrikada ziyaretçi kabul edebilecekleri birer oda tahsis edildi. Bunlar atelyeleri, işletmenin çeşitli bölümlerini gezdiler.

larının propagandasına giriştiler. Fabrikada hararetli bir tartışma başladı.

Bütün bu hazırlıklar, tartışmalar, dolaşmalar fabrikanın çalışmasını aksatmadı mı, diye düşünenler olabilir. Tuhaftır ki, beklenenin aksine, seçim çalışmaları sürerken üretim arttı. Aylardır planın gerisinde kalan fabrika plan hedeflerine ulaşmaya başladı. Bunda yürü-

jüri heyetinin katıldığı bir ön seçim yapıldı ve beş aday arasından iki

587 oyla Viktor Bossert kazandı.

Yeni müdür RAF işçilerine hi-

"Komünist Partisi, kesin olarak şunu savunuyor: Halk herşeyi bilmelidir. Açıklık, eleştiri ve özeleştiri, yığınların denetimi, Sovyet toplumunun sağlıklı gelişmesinin güvencesidir."
M.Gorbaçov'un Merkez Komitesinin Ocak Plenumunda yaptığı kapanış konuşmasından

çok şey bekliyor. **"Önümüzdeki yolun kolay bir yol olmadığını anladık, fakat başka bir seçenek de yok"**, diyorlar. **"Kaybettiğimiz vakti telafi etmek ve kısa zamanda yeni minibüs modelini üretime sokmak zorundayız."**

(Moskova'da yayınlanan "Neue Zeit" dergisinden kısaltılarak tercüme edilmiştir)

Elemelerde en sona kalan iki müdür adayı. Sağda Viktor Bossert, solda Sergey Gorbunov. Bossert Kazan şehrindeki uçak yapım yüksek okulunu bitirdikten sonra bir yandan da "mektupla öğrenim" yoluyla maliye ve ekonomi yüksek okulunu da bitirmiş. Omsk şehrindeki motor üretim işletmelerinin şanzıman fabrikasında önce atelye şefi yardımcısı olarak çalışmış, ardından müdür yardımcısı olmuş ve sonunda da aynı fabrikada müdürlüğe yükselmiş. 38 yaşında ve iki çocuğu var. 36 yaşında olan Sergey Gorbunov ise Pskov şehrinde bir işletmenin genel müdür yardımcılığını yapıyor

tomurcuk postası

Yeşil olması için ne yapmalı?

Fransa'da doğup büyüyen arkadaşınız Selda Akkuzu 12 yaşında ilk kez Türkiye'ye gitmiş. Ve izlenimlerini sizin için yazmış.

Bir gün yol gittik. Yolun kenarında bir kedi yavrusu gördüm. Orada durduk. Burası Yugoslavyaymış. Kedi yavrusunu almak istedim. Ama hastadır diye aldırmadılar. Sıcaktan ve arabanın darlığından boğulacak gibi oluyordum. İki gün daha yol gittik. İyice yoruldum. *"Babam neden çalışmak için bu kadar uzağa gitmiş?"* diye düşündüm. Ben Fransa'da doğdum. İlk defa Türkiye' ye gidiyordum. Anamın, babamın eskiden yaşadığı yeri gördüm. Her taraf yanış gibi, kurumuş. Gezerken bacaklarıma dikenler battı. Fransa yeşil ve yağmur yağıyor. Neden Türkiye kuru? Yeşil olması için ne yapmalı?

Reagan Keloğlan'ı karşılarken

Gorbaçov Keloğlanı karşılarken

Akif Özerkaya - Heilbronn (10 yaşında)

BİLMECELER

Çınçınlı hamam
Kubbesi tamam
Bir gelin aldım
Babası imam

Çalar saat

Biz idik biz idik
Otuziki kız idik
Ezildik büzüldük
İki duvara dizildik

Diş

Gökte gördüm
bir köprü
Rengi var yedi türlü

Gökkuşağı

Bizim evde deli var
Tepesinde gülü var

Gaz lambası

Mavi atlas
İğne batmaz
Makas kesmez
Terzi biçmez

Gökyüzü

Ben İbrahim Yılmaz. 8 yaşındayım. Türkiyeden 8 ay oldu geleli. Burada birinci sınıfa gidiyorum. Biraz Almanca biliyorum. Zorluk çekiyorum. Herkesi öperim. Tomurcuk köşesine yazan arkadaşlarıma selamlar.
Bern/İsviçre

27 Ocak günü Köln Müzik Yüksek Okulu'nda yapılan konserden bir görüntü. Foto: Armin Wiech

Bir konserin düşündürdükleri

Yüksel SELEK

Yaşadığımız şu Avrupa kentlerinin hepsinde de görkemli opera, tiyatro binaları var ve bunlarda bütün mevsim boyu, oda müziğinden senfonik konserlere, resitallerden opera temsillerine enfes programlar akıp gidiyor. Biz Türkiyeliler için genellikle, burnumuzun dibinde yaşanan bu müzik dünyası ha var, ha yok! Burjuvasıyla, sosyalistiyle tüm gelişkin insanların zevkle, hayranlıkla dinledikleri, yüzyıllardan süzülüp gelen ya da çağdaş çok sesli müziğe bizim kulaklarımız sağır, ruhumuz kapalı.

Oysa insanoğlunun sözle ifade edemediği, ama müzik aracılığıyla yansıtabildiği, diğer insanlara da duyumsatabildiği ne yoğun, ne derin bir anlamı var yaşamın. Bu yoğunluğu tek sesle ifade edebilmek, duyumsayabilmek zor, belki de olanaksız. Müziğin böyle bir gücü var, gelişkin ölçüler, gelişkin armonilerle yaratıldığında. Marksist estetikçilerden Avner Ziss, **"Müzik düşüncenin en yüksek biçimidir."** diyor.

Konser programı, **"Ferit Tüzün'ün "Esintiler"** adlı orkestra eseri, **Adnan Saygun**'un op. 34 Piyano Konçertosu, **Betin Güneş**'in 2. Senfonisi, **Ulvi Cemal Erkin**'in **"Köçekçeler"** adlı Orkestra Suiti'nden oluşuyordu. Gerek **"Esintiler"**, gerek **"Köçekçeler"** halk ezgilerimizin orkestra için yazılmış yetkin örnekleri. Liszt, Dvorak, Bartok gibi dünyaca ünlü bestecilerin yapıtlarına eş güzellikte halk ezgilerinin çok seslendirilmiş yorumları. Ne ki, bizim bestecilerimiz onlar kadar şanslı değil. Onları yalnızca kendi halkları değil, tüm dünya hayranlıkla dinliyor. Bizimkiler ne yazık ki, kendi halklarına bile ulaşamıyorlar.

Halkımız anlamaz, halkımızın kulağı Batı müziğine alışamaz, yargılarına katılmak zor. Konser sonrası söyleşimizde Betin Güneş, "Müziği dinleye dinleye

yapıldı. **Türkiye'de bile bir Adnan Saygun çalınsa, yanı sıra bir Çaykovski, bir Beethoven konur programa"** diyor. **"Elimizden geldiği kadar Türk bestecilerini tanıtmaya katkıda bulunmak istiyorum"** diye ekliyor.

Cumhuriyetin yetiştirdiği değerli bestecilerimize sahip çıkmak, yapıtlarını yaygınlaştırıp sevdirmek bir yana, onlara sahip çıkanlara da saygılı davranmadılar.

Bir tarihte Ulvi Cemal Erkin SSCB'ye bir gezi yapar. Orada ilgi görür ve Erkin'in Keman Konçertosu Sovyetler'de seslendirilip basılır Türkiye ile Sovyetler Birliği arasında yapılan ticaret anlaşmasıyla Türkiye'ye plak da ithal edilir. Malum baskıların arttığı bir dönemde M.K markalı Sovyet plakları, aralarında Bach, Beethoven ve Ulvi Cemal Erkin'inkiler de olmak üzere, Içişleri Bakanlığı'nın bir kararnamesi ile toplatılır. Içişleri Bakanlığı Sovyetler'de basılmış konçertoların komünizmi aşılayacağından korkmuş olmalı.

Betin Güneş, Yeşim Gökalp, Selçuk Şahinoğlu el ele verip bir yıllık bir çaba sonucunda bu güzel sanat olayını gerçekleştirmişler. Kaideyi bozup bu defa Elçilik de desteklemiş onları.

Fahri Erdinç üstüne

Yusuf Ziya BAHADINLI

Türkiye'de egemen sınıf yöneticileri, insan eti yiyen ağaç misali, yıllar yılı adam yerler durmadan!

Bugünlerde bir romandan ve filmden söz edilmektedir: Gülün Adı. Olay ortaçağda Italya'da bir manastırda geçer. Manastırda her gün bir adam ölmektedir. Bir süre sonra bunun nedeni anlaşılır. Rahiplerden biri, kitaplıktaki bir kitabı okutmamak için kitaplığı kırk yıl kapalı tutmuş, ama öbür rahiplerin çabalarıyla açmak zorunda kalmıştır. Bu kez de aynı rahip, okunmasını istemediği kitabın sayfalarına zehir sürmüştür. Kitabı okuyacak olan sayfayı çevirirken elini ağzına götürdüğünde zehirlenip ölmektedir. Sonunda bu işi yapan rahip bulunup da sorulduğunda:

"Çünkü onu filozof (Aristo) yazdı. O adamın yazdığı her kitap Hristiyanlığın yüzlerce yıllık bilgi birikiminin bir bölümünü yok etti" der ve sürdürür, **"Bu kitaptan tüm dünyayı yeni bir ateşle tutuşturacak bir kıvılcım çıkabilir..."**

Bilinenin değişme korkusu, yeni bir ateş korkusu egemen düşüncelerin korkusu olmuştur hep!

Ve Umberto Eco, Türkiye'deki değişmeyen egemen zihniyeti de açıklamaktadır böylece.

Ta ilk çağlardan bugüne egemen güç sahiplerinin insanı ve düzeni değiştirmeye yönelik her davranışa olan tavırları hiç değişmedi: Öldürüyorlar, işkence ediyorlar, yurttaşlıktan çıkarıyorlar, sürüyorlar, sürüm sürüm süründürüyorlar.

Osmanlı dönemine geçmiyorum, Cumhuriyet'ten bu yana bakın, ne beyinler itilmiş, dışlanmış yurdundan uzaklara, sürgünlere. Ve dünyanın neresine giderseniz, Fransa'ya gidin sözgelimi, Isviçre'ye, Isveç'e, Belçika'ya, Danimarka, Hollanda, Ingiltere ve Almanya'ya, bu ülkelerde yüzlerce seçkin kişi dolaşıyor

o günlerden bu yana hep ilerici, sosyalist, komünist, devrimci kişiler yurttan uzağa düştüler.

Mehmet Akif ise, onu şapka giymemek için Mısır'a giden biri sanırdık. **"Canı, cananı bütün varını alsın da hüda,/Etmesin tek vatanımdan beni dünyada cüda"** diyen kimsenin bir şapka için yıllarca yurdundan ayrı kalmasına şaşardık.

Oysa Mehmet Akif'i Mısır'a Mustafa Kemal göndermiş. O sıralarda cumhuriyet aleyhine kimi dinsel çalışmalar Mısır'da yapılmaktaymış. Ülkesini terkeden bir adamın o tür çalışmaları izlemesi daha kolay olacağı düşünülmüş olmalı.

Ben Bulgaristan'ı Fahri Erdinç'le, Tuğrul Deliorman'la, Ziya Yamaç'la, Cambazov ve daha başkalarıyla tanıdım. Ilk üçü ölü şimdi, andıkça ağlamaklı oluyorum. Yüz yıl sonra, iki yüz yıl sonra yeni bir toplumda bile insanlar ancak bunlar kadar iyi ve güzel olurlar diye düşünüyorum.

Fahri Erdinç, Tuğrul Deliorman, Ziya Yamaç, o insan eti yiyen egemen sınıfın yöneticilerinin dışladıklarından üçüdür.

Üçü de yaşadı bu dünyada, yurtlarından uzakta ve Bulgaristan'da öldüler.

Üçü de yazardı. Ziya Yamaç'ın bir romanı olduğunu biliyorum. Tuğrul Deliorman felsefe ve ekonomi yazıları yazardı, çeviriler yapardı.

"Diriler Mezarlığı"'nı yayımladığımda Fahri Erdinç'le daha karşılaşmamıştık. Ankara'dan dört yıllık meclis çalışmalarımdan yeni dönmüştüm. Ankara'dayken bir gün duydum ki, o güne kadar yayımladığım 55 çeşit kitap, binlerce, yanıp kül olmuş, ortada tek bir kitap kalmamış! Işte **"Diriler Mezarlığı"** dört yıl ara verdiğim ve yeniden başladığım yayıncılığımın ilk kitabıydı.

Mektubunda Fahri Erdinç **"Benim ülkemde benim kitabım çıkacaktı demek!"** diyordu. Ve Ankara'da bir oğlu olduğunu, onu görürsem sevineceğini söylüyordu. Bir de kitabında iki değişiklik yaptığımı, nedenini soruyordu. Biri, ilk öykünün adı **"komünist"** idi, değiştirmek zorundaydım, **"Kan Damlaları Pıhtılaşmıştı"** koymuştum. Ikincisi de kitabın son öyküsü **"Devrek No. 1"**'i, Seçilmiş Hikayeler adlı dergiden almış, Bulgaristan baskılı kitabın son öyküsünü çıkarıp onun yerine koymuştum. Nedeni, bu çıkardığım öykü, Türkiye ölçülerine göre biraz zayıf düşüyordu. Sofya'da karşılaştığımızda ilk sözüm **"yahu!"** olmuştu, **"Türkiye'yi ne tez unuttun, ilk öykünün adını öyle nasıl bırakırım?"**

Fahri Erdinç'le ilk karşılaştığımda onu derin bir yurt özlemi içinde bulmuştum. Oysa Bulgaristan onu belki de kendi yurttaşlarından daha sıcak bir ilgiyle bağrına basmıştı. Şimdi daha iyi anlıyorum, yurt dışında yaşayanlar çok iyi bilirler bu illeti. Nasıl da abartılır herşey: Doğup büyüdüğün yerler birer cennettir. O cennet olan yerlerde cehennem acıları çektiğini tez unutursun. Tüm tanıdık, tanımadık herkes uçak alanlarında, tren istasyonlarında, dağ yollarında yolunu gözlerler.

Köyün eski köy değil artık, kasaban ne eski kasaba. Insanlar hep güler yüzlü, sevimli, ayrılıkgayrılık yok. Orada sevmediğin birçok şeyi buraya taşıyorsun, şarkıyı, türküyü, tespihi...

Her buluştuğumuzda elime bir tespih tutuştururdu Erdinç, daha ocaktan çıkalı hafta olmamış leblebi sunardı, kırığından yuvarlağından. Çalışma odasının duvarları Türkiye resimleri, kabartmalarıyla süslüydü...

Ona ilginç ve güzel görünen her olayı şiirleştirir, öyküleştirir ve tatlı bir anlatıma büründürürdü. Görüştüklerimizden birinde Moğolistan gezisinden yeni dönmüştü. Pek mutluydu, yeni bir yer, değişik bir kültür, sosyalist uygulamanın o yoksul ülkede ne güzellikler yarattığını görmenin sevinciyle neler anlatmamıştı!

"Ama Toya, dedim balığı görür görmez, ne oldu, öğrendin mi, o iki balık ne sembolüydü?"

"Öğrendim," dedi, **"bakın balığın gözüne."**

Baktım, **"Ne var?"**

"Gözkapağı var mı?"

"Yok elbet."

"Hiç göz kırpmıyor, hep açık değil mi?"

"Evet."

"Işte, ülkemizin armasındaki sembol hiç göz kırpmamacasına uyanıklığı salık veriyor!"

Çarptı bu yerinde buluş, bu sınıfsal sezgi. Ürperdim. Başımı eğdim. Tabağımdaki balıkla göz göze geldik.

"Edelvays" çiçeğinin efsanesini de o gün ondan dinledim. Bu çiçek Moğolistan'ın bir süsüymüş bizim dağlardaki çiğdem gibi, kekik, reyhan gibi.

"Alplerde bir küçük dağ evinde bir ana kuzusu iki kardeş yaşarmış Yusuf. Biri kiz, adı Edel, öteki oğlan, adı Vays. Biri yaz günlerinin ateşböceği, öteki bahar çiçekleri içinde 'unutma beni'. **Biri, kartal tüyü sokulu Tirol şapkası, deri pantolonu, öteki mavi başlığı, beyaz bluzu ve göğüsten bağcıklı kloş fistanı ile bu iki kardeş, günün uzunu dere-tepe dolaşır, keçilerini otlatırlarmış? Bir gün orman içinden başı gökte bir kayaya doğru epeyce tırmanmışlar. Ve kayanın dibinde bir kaynak bulup oturmuşlar. Edel güz**

ziğin böyle bir gücü var, gelişkin ölçüler, gelişkin armonilerle yaratıldığında. Marksist estetikçilerden Avner Ziss, **"Müzik düşüncenin en yüksek biçimidir."** diyor.

Sözü, 27 Ocak 1987 günü Köln Müzik Yüksek Okulu'nda yapılan bir konsere getirmek istiyorum. Programı tümüyle Türk bestecilerinden oluşan, konserin orkestra şefi, solisti Türk'dü. Şef **Betin Güneş**, 29 yaşında, Adnan Saygun'un piyano konçertosunun solisti **Yeşim Gökalp** 20, klarnetçi **Selçuk Şahinoğlu** 19 yaşında. 57 kişilik orkestranın yaş ortalaması 25'in üzerinde değil. Bu heyecan verici, güzel olayın değişik bir yanı daha var. Betin Güneş **"Yanılmıyorsam bu akşam dünyada ilk defa tümüyle Türk bestecilerinin eserlerinden oluşan bir konser**

Halkımız anlamaz, halkımızın kulağı Batı müziğine alışamaz, yargılarına katılmak zor. Konser sonrası söyleşimizde Betin Güneş, **"Müziği dinleye dinleye alışır insan. Bir arabesktir tutturuldu gidiyor. Herkes arabesk dinleye dinleye, alışkanlıklar o yönde gelişiyor"** diyor. Tamamen kültür politikasıyla ilgili olduğu görüşünde, müzik dinleme alışkanlıklarının. Bence de haklı.

Cumhuriyetin ilk dönemlerinde bu yolda ciddi adımlar atıldı. Devlet konservatuarları, orkestralar kuruldu. Okullarda ciddi müzik dersleri yapılırdı. Ancak daha sonra, bizim sonradan görme burjuvazimiz, gelişmeyi Batı'nın askersel ittifakları içinde yer alıp, yabancı sermayeyle bütünleşmek olarak yorumladılar. Av-

Betin Güneş, Yeşim Gökalp, Selçuk Şahinoğlu el ele verip bir yıllık bir çaba sonucunda bu güzel sanat olayını gerçekleştirmişler. Kaideyi bozup bu defa Elçilik de desteklemiş onları. Konser sonrası söyleşimizde bu üç genç sanat elçimiz hâlâ konserin heyecanı içindeydiler. Üçü de gözlerinde gençliğin ve müzik tutkusunun pırıltılarını yansıtıyorlardı. Çok sesli müziği sevdirmek için her şeyi yapmaya, bu konseri 57 kişilik orkestrası ile birlikte her yere taşımaya hazırdılar. Otobüsü bile biz sağlarız, diyorlardı. Göçmen işçi örgütlerine duyururuz. Şu tek sesli göçmenlik yaşamımıza biraz çok seslilik karışsa ne iyi olur. Zira zaman, göçmen kültürü, göçmen sanatı diye diye geçip giderken, insanlarımız kaset mafyasının, video batağının kültürsüzlüğünde boğulmaktalar.

lere. Ve dünyanın neresine giderseniz, Fransa'ya gidin sözgelimi, İsviçre'ye, İsveç'e, Belçika'ya, Danimarka, Hollanda, İngiltere ve Almanya'ya, bu ülkelerde yüzlerce seçkin kişi dolaşıyor şimdi!

Sabahattin Ali olayı nedir, ya Nazım Hikmet?

Kim istemez kendi ülkesinde yaşamayı, orada üretmeyi? **"Ben kendi ülkemde yaşamalıyım"** diyordu Pablo Neruda, **"ona ayaklarım, ellerim ve kulaklarımla dokunmadan, sularını ve göllerini hissetmeden, köklerim çamurun içinde besleyici özü aramadan yaşayaman ben..."**

Nazım Hikmet'in yazdığı şiirlerin büyük çoğunluğu **"memleketim"** üstüne.

Yüzellilikler'i saymazsak, ki onlar o zaman için ilerici görevler yüklenmiş yeni yönetime, cumhuriyete karşıydılar, gericiydiler,

Fahri Erdinç

uzunu dere-tepe dolaşır, keçilerini otlatırlarmış? Bir gün orman içinden başı gökte bir kayaya doğru epeyce tırmanmışlar. Ve kayanın dibinde bir kaynak bulup oturmuşlar. Edel güz esintili bir şarkı tutturmuş. Bu şarkıyı yalnız Vays değil, adeta şırıltısını kesen su dinlemiş, soluğunu kesen rüzgâr dinlemiş, her kovuğu kuşlar kışlağı olan kayada kartallar dinlemiş. Şarkı bitince Vays çimenlere sırtüstü uzanmış. Yattığı yerden, kayanın böğründe gümüş akı bir çiçek ilişmiş gözüne. Edel'e de göstermiş. Bu kızın da o zamana kadar tanıdığı bir çiçek değilmiş. Bu yüzden de heyecanlanmış ve kardeşine yalvarmaya başlamış: 'Haydi Vays, onu koparalım da, annemize-babamıza anmalık götürelim.' **Vays biricik kız kardeşini kırar mı? Tırmanmışlar kayaya. Elele kanter içinde çiçeğe erişmişler. Ve işte o anda Yusuf, nasıl olduysa, biri** 'Edeel!' **öteki** 'Vaaays!' **diye bağırarak, aşağıda ağzını açmış olan korkunç uçuruma düşmüşler. Akşam olmuş, o dağ kulübesinde ana-baba bütün gece boşuna beklemiş yavrularını. Oraya bak, burayı ara, ta şafak sökerken o kaya dibindeki kaynağa varmışlar ki, ne görsünler, ağla gözüm ağla! Yavruların yüzü-gözü kan içinde. Ama birbirlerine verdikleri elleri hâlâ kenetli. Ve Edel'in çimende yatan öteki elinde bir demet çiçek! Onları oracığa gömmüşler. Güz bitmiş, kış geçmiş ve ilk yazın, iki kardeşin mezarını o çiçekler bürümüş..."**

Yazdıklarında hep Türkiye vardı. Kendini bildiği günden ayrıldığı güne kadar tanımış olduğu ne varsa bir bir belleğindeydi. Falan kentin filan sokağında sağ köşedeki apartmanın üçüncü katında ya da bilmem ne kıraathanesi diye başlardı söze. Kiminle nerede, hangi yılda, hangi ayda ne konuşmuş, kiminle neyi tartışmış anımsar, anlatırdı. Ve işin ilginç yanı kimi haberleri ben ondan alırdım. Bizlere yansımayan dünyanın sol yanı da önünde gibiydi. Aydın adamdı, insanların sorunu onun da sorunuydu.

Fahri Erdinç güzel adamdı, düşüncesi güzeldi, özlemi de kendisi de. Erken ayrıldı dünyadan, işini bitiremeden...

BU KİTAPLARI OKUDUNUZ MU?

Saliha GÜNER

Barışı hem savundular, hem yazdılar

Türkiye Barış Derneği yöneticileri Askeri Mahkeme önünde üçüncü kez barışı savunurken, T. Barış Derneği Nisan 1987'de 10. yılını dolduruyor. Dünyada benzer örneği pek az olan bu tarihsel davayı, BD yöneticilerini, T. Barış Derneğini, Türkiye barış hareketinin tarihini, daha yakından tanımak ve 10. kuruluş yıldönümünde Barış Derneği yöneticileri ile dayanışmayı yükseltmek isteyen okurlarımız için, sürgünde yaşayan iki barış savunucusunun, G. Doğan Görsev ve Turgan Arınır'ın F. Almanya'da yayınlanan kitaplarını tanıtarak küçük bir hizmette bulunmak istiyoruz.

"Türkiye'de barış savaşımının küçük seyir defteri"

"Çağımızda barış davasına katkı, gelişkin kişilikler için bir ön-koşul haline gelmiştir."
G.Doğan Görsev

Gün Doğan Görsev, Türkiye Barış Derneği Onur Kurulu üyesi olarak yargılanmış, üç yılı aşkın süre tutuklu kalmış, beş yıla mahkum edilmiş, ama Askeri Mahkeme önünde bir aydın olarak barışı savunmada zerrece ödün vermemiş, baskıya zulme boyun eğmemiş onurlu bir barış savaşçısı. Çevirmen, yayıncı. İyi tanıdığımız **"Konuk Yayınları"**nın sahibi. Nisan 1985'den beri F.Almanya'da yaşıyor. Sağ çıkabilmenin bile kuşkulu olduğu hapisane koşullarda direngenliğin, barış ülküsüne bağlılığın, dünyayı barış yönünde değiştirme kararlılığının bir simgesi olarak, Metris Özel Askeri Tutukevinde hazırlanan ve her çeşit siyasi tutuklu arasında elden ele dolaşarak, canlı bir ilgiyle okunup benimsenen ve dışarıya ulaştırılan, adı **"küçük"** ama işlevi büyük bu **"Defter"**, 1986 Dünya Barış Yılı başında yayınlanarak yeni bir anlam kazandı, kalıcılaştı. Zulmün karanlığını özgürlüğün aydınlığına dönüştürmek, şiddetin, savaşın insanlık düşmanı yüzünü yok etmek, yerine sevgiyi, barışı egemen kılmak için kalıcı işler yapabilmenin onurunu duyanlara ne mutlu!

"Seyir Defteri"nin düzenleyicisi G.Doğan Görsev kitabını, Türkiye'deki barış hareketinin geçmişini kısaca sergilemekten öte bir dilekle sunuyor ön açıklamasında: **"Böylece bu defter, güncel gelişmelerin temelindeki tarihsel anlamların, genel eğilimlerin, yasallıkların tanınmasına olanak verdiği ölçüde, her sahici bilgilenmede olduğu gibi, hem -nesnel bakımdan- içinde yaşanılan anı daha derinden kavramaya, gelecek için öngörüde bulunmaya olanak verebilir, hem de -öznel bakımdan- tek tek bireylerde yeni yeni ihtiyaçların oluşmasına, artan ihtiyaçlarla kişiliklerin gelişmesine, kişilerin yeni ihtiyaçlar doğrultusunda aktifleşmesine, böylece barış davasının aktif katkılarla güçlenmesine hizmet edebilir. Nitekim çağımızda barış davasına katkı, gelişkin kişilikler için bir ön-koşul durumuna gelmiştir."**

"Seyir Defteri" barış sorunlarına ilgi duyan her Türkiyeli'nin elinin altında bulunması gerekli bir kitap. Kitapta yer alan belgeler, T.Barış Derneği'nin barışa yaklaşımındaki temel ilke ve yöntemleri somut olarak öğrenme olanağı vermesinin yanısıra dünyada **"adil ve kalıcı bir barış"**ın kurulması sorumluluğunu duyanlar için, barış savaşımını Türkiye barış hareketi tarihinin sürekliliği içinde kavramaya yardımcı oluyor. Barış Derneği belgeleri, Türkiye'de barışın nasıl geniş bir tabanda savunulduğunu da sergiliyor.

"Barış savunmaları"

Onlar,
silahların gölgesinde
ağır, vakur
ve emin,
birer birer kalktılar,
çıkarıp göğüs kafeslerinden
yüreklerini
milyonlara sundular,
BARIŞI SAVUNDULAR

Kitabın 63. sayfasında, **"Barışı Savundular"** başlıklı II. Bölüm başlarken, Turgan Arınır'ın yukarıdaki dizeleriyle karşılaştığımda, insanlığın güzel geleceğini kurmaya adanmış yaşamların yalnızca aklın, bilimin aydınlığıyla değil, aynı zamanda yüreğin duyarlığıyla da yakından bağlı olduğunu bir kez daha düşündüm.

İstanbul Barosu Yönetim Kurulu üyesi Turgan Arınır, Barış Derneği davasında, daha önce 15-16 Haziran, 12 Mart, 12 Eylül dönemlerinde birçok davada savunuculuk yaptı. Barış Derneği üyesi olarak, 12 Eylül'den sonra hakkında dört dava, bir dizi soruşturma açıldı. (II. Barış davası sanığı olarak hakkında gıyabi tutuklama kararı bulunuyor.) 1984 Temmuzunda yurtdışına çıkmak zorunda kaldı. Halen F.Almanya'da yaşıyor. Yayınlanmış iki kitabı, otuzu aşkın makalesi bulunmaktadır.

Turgan Arınır, kitabının giriş yazısında, Sokrates'ten, Galilei'den Nazım Hikmet'e düşüncelerinden dolayı yargılanarak tarihe malolmuş ünlü kişilerin savunmalarıyla da ölümsüzleştiklerine, ama onları yargılayanların isimlerinin bile anımsanmadığına işaret ederek, **"Bugün iktidarlar ne kadar güçlü olurlarsa olsunlar, doğruların, aydınlık düşüncelerin, halk kitlelerinden uzun süre saklanmasını başaramamaktadırlar."** diyor.

Türkiye'de de bu tür davaların ve savunmaların çok sık görüldüğünü, ne var ki, bunların unutturulmaya çalışıldığını, hatta olağanüstü mahkemelerde görülen bu tür siyasi davaların dosyalarının bile daha sonra yok edildiğini belirtiyor. Barış Davası başladığında, savunma avukatları olarak, 1951'deki Barışseverler Cemiyeti davasını incelemek istediklerini, ancak tüm uğraşılarını, yalnızca eski bir kitapta yayınlanmış son kararı elde edebileceklerini anlatıyor. Turgan Arınır kitabını, T. Barış Derneği davasının da benzer bir akıbete uğramasından korktuğu için, hem bu çabaları boşa çıkarmak, hem de kurulduğu günden beri tüm amacı, dünyada **"adil ve kalıcı bir barış"**ın sağlanması için üzerine düşeni yapmak olan T. Barış Derneği'nin barış anlayışını yöneticilerinin son dört yıldır Sıkıyönetim Askeri Mahkemesi önündeki savunmaları ile gözler önüne sermek amacı ile hazırladığını belirtiyor. **"Ayrıca, BM tarafından ilan olunan 'Uluslararası Barış Yılı'na çok küçük bir katkıda bulunmak istendi"** diye ekliyor.

DEDİLER Kİ...

"Bence toplu insanlar biraz daha sevimlidir. Çünkü siyaset biraz da toplu insanları kaldırır." **Eski başbakanlardan Süleyman Demirel**

"Fişleme toplumun huzuru için gereklidir." **Devlet Bakanı Hasan Celal Güzel**

"Türkiye'de sanayici açısından işçilik dışında ucuz hiçbir şey kalmadı." **Adana Sanayi Odası Başkanı Sabancı'lardan Hacı Sabancı**

"Bugünkü çalışma hayatında 7 yıldır gördüğümüz barış ve karşılıklı anlayış havası, bugün yürürlükte bulunan mevzuat sayesinde sağlanabilmiştir." **TİSK Genel Sekreteri Kubilay Atasayar**

"Şayet Türkiye AET'ye girerse başbakanlığı düşünürüm." **İstanbul Anakent Belediye Başkanı Bedrettin Dalan**

"AIDS Allah'ın yarattığı seksi ortadan kaldıramaz. Basın haklı olarak olayın üstüne gi-

Bize de mi numara?

ABD'nin Teksas kentinin Cumhuriyet Partili vali adayı Bill Clements bürosunda dinleme aracı bularak başkent Washington'a getirmiş ve FBI polis teşkilatına teslim etmiş.

Bill Clements dinleme aracını polise teslim ederken neler söyledi bilmiyoruz ama, biz olsak onun namına şunları söylerdik: *"İnsaf yani, bir çok ülkede Cumhurbaşkanı, Başbakan ve hükümet erkânının konuşmalarını dinliyorsunuz,*

Doğmamış çocuk katilleri

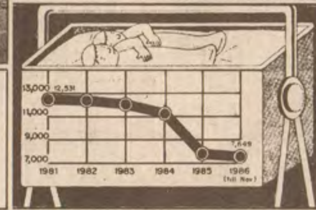
Bilmem hatırlar mısınız? 3 Aralık 1984'de Hindistan'ın Bhopal kentinde bir gecekondu bölgesinde büyük kimya tekeli *Union Carbide* tekelindeki patlama nedeniyle çevreye yayılan zehirli gazlar 2355 insanın ölümüne yolaçmıştı.

Çevrede yaşayan halk fabrikada ne üretildiğinden bile haberi olmadığından işletmeden yükselen zehirli dumanları gördüklerinde rımda kullanılan böcek ilaçları ürettiği söyleniyordu.

2355 can yaşamlarını yitire dursun, Union Carbide" tekelinin üretimi ve karları katlanarak sürüyor.

Bu olayın bir yanı. Önemli ve bir başka yanı ise. Bhopal'ın doğmamış çocukları. Bunu Hindistan'da yayınlanan *"India Today"* dergisinden izliyelim. Derginin verilerine göre: Bho-

35, 1986'da yüzde 25 azalma var. Her doğan 100 çocuktan 14'ü ölü doğmakta. Olaydan önce bu oran yüzde 2 idi. Doktorların açıklamalarına göre Bhopallı erkeklerin çoğunun erkekliği düşmüş durumda.

Union Carbide tekeli sermayedarlarına göre önemli olan bunlar değil, kârların daha fazla, çok daha fazla artmasıdır. Onun içinde *"kazaya"* rağmen üretim bütün hızıyla sürmekte.

Bir vakıf daha

Türkiye'de vakıf bolluğundan geçilmiyor. Şimdi de siyasetçiler, bilim adamları ve işadamları üçlüsü 'demokrasinin kökleşmesi, tabana yayılması amacıyla' Türk Demokrasi Vakfı'nı kurdular.

Bir ay kadar önce Resmi Gazete'de kuruluş haberi yayınlanan vakfın kurucuları arasında kimler yok ki! Tercüman yazarlarından Altemur Kılıç, ünlü işadamlarından Nurettin Koçak, Şarık Tara, ANAP'lı eski, yeni bakanlar, milletvekilleri, organizatörler, danışmanlar. Örneğin MDP'den taze ANAP'a transfer olan Imren Aykut gibi hanımefendiler, daha kimler, kimler...

Vakfın kurucularından Rüştü Kazım Yücelen, *"Bu vakfı hiç bir zaman orduya ve 12 Eylül'e karşıymış gibi düşünmemek gerekir"* diyor. Ayrıca kendilerini Eisenhower vakfına benzeterek demokrasi yolunda kimleri örnek aldıklarını da gizlemiyorlar.

Baktılar ki, 'demokrasiye geçtik, geçiyoruz' masalını kimseler yutmuyor. Şimdi vakıf yolunu deneyip, durum vaziyeti kurtarmaya çalışıyorlar.

"AIDS Allah'ın yarattığı seksi ortadan kaldıramaz. Basın haklı olarak olayın üstüne gidiyor. Ancak bu memleket ekonomisine ters tepecek şekilde işlemesin." **TİSK Başkanı, işadamı Halit Narin**

"Ben silahla adam öldürecek hapiste çürüyecek kadar enayi değilim. Tabanca yerine AIDS'li kadın kullanacağım. Düşmanlarıma bu kadınları gönderip onları mahvedeceğim." **Yeraltı dünyasının babalarından Mehmet Nabi İnciler nam-ı diğer İnci Baba**

"AIDS diye bir sorun yok. O benden korksun." **Ünlü işadamı Sakıp Sabancı**

"Hastayı birdenbire dolaştırmaya başlarsak tekrar hastalanabilir. Bu yüzden yavaş yavaş ferahlama devresine geçiyoruz." **Özal'ın hastalığında Başbakan vekili olan Kaya Erdem'in Türkiye ekonomisi üzerine görüşlerinden...**

mına şunları söylerdik: *"İnsaf yani, bir çok ülkede Cumhurbaşkanı, Başbakan ve hükümet erkânının konuşmalarını dinliyorsunuz, bari aynı numarayı bana yapmayacaktınız".*

Çevrede yaşayan halk fabrikada ne üretildiğinden bile haberi olmadığından işletmeden yükselen zehirli dumanları gördüklerinde kaçmayı bile düşünmemişlerdi. Union Carbide'nin ta-

Bhopal'in doğmamış çocukları. Bunu Hindistan'da yayınlanan *"India Today"* dergisinden izliyelim. Derginin verilerine göre: Bhopal'da 1985 yılında doğum oranında, 84'e oranla yüzde

gi düşmüş durumda.

mekte.

Kimler kurtarıldı?

Özal Houston'dan hasta yatağından iflaşın eşiğine gelen Türkiye Öğretmenler Bankası *TÖBANK*'a can simidi attı.

Özal'ın onayladığı Başbakan vekili Kaya Erdem'in hazırladığı kurtarma formülü uyarınca TÖBANK'ın hisselerinin yüzde 49'u Ziraat, Halk ve Emlak Kredi bankalarına devredildi. Daha önce batan Hisarbank, Odibank ve İstanbul Bankasını da devralan Ziraat Bankasına yeni bir kambur daha eklenmiş oldu.

TÖBANK 1959 yılında özel bir kanunla, öğretmenlere konut yapmak amacıyla kurulmuştu. Sermayesi öğretmenlerin yapı sandığına ödedikleri ödeneklerden ve öğretmen hisselerinden oluşuyordu. Ama 1959'lardan bu yana köprülerin altından çok sular aktı. Ne TÖBANK öğretmenlere konut yaptı, ne de hissedarları olan öğretmenlere kâr payı dağıttı. Ancak bol keseden şirketlere, holdinglere kredi dağıttı. 1970'li yıllarda 600 lira maaşla TÖBANK Yönetim Kurulu Başkanlığına gelen *Prof. Sait Kemal Mimaroğlu* 18 bin öğretmeni ekarte ederek hisselerin çoğunluğunu tek başına eline geçirdi. 1970'li yılların sonunda akıbeti belli olmayan, geri alınamayan kredilerin toplamı 51 milyarı geçmişti.

Şimdi *'batırılan'* bankayı bir başka devlet bankası devraldı. Ama *'kurtarılan'* TÖBANK mı? Yoksa milyarlarca krediyi, faiziyle cebine indiren şirketlerle, Prof. Sait Kemal Mimaroğlu'nun ucu bucağı belli olmayan serveti mi? Bu arada bilebildiğimiz kadarıyla Mimaroğlu'nun Emirgan sırtlarında yaptırdığı milyarlık villası kurtuldu. İsviçre'de bir villası varmış, o da kurtuldu. Daha neler kurtarıldı, gerisini siz düşünün artık...

Yurtiçinde ve yurt dışında tehlikeli oranda radyasyon ihtiva eden çay, fındık mamulleri ortalıkta dolaşırken, 1980 yılından bu yana toplatılan ve adliye depolarında bekleyen 39 ton kitap, dergi, günlük gazetenin 18 Aralık günü SEKA'ye gönderilerek kağıt hammaddesi olmak üzere imha edildiği ortaya çıktı.

Federal Almanya'da SPD'nin Sosyal Demokrat Parti) başbakan adayı Johannes Rau